سلیمان شوکت

كوزه‌ل يازيلر

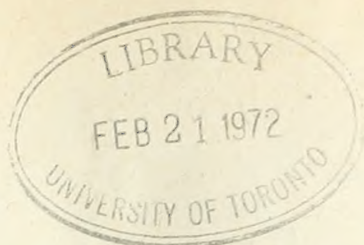
برنجی جلد

مطبعهٔ عامره

استانبول

١٣٣٦–١٣٣٨

پیغمبرمز افندمزه دائر

مبارك جسمی كوزه‌ل، هپ اعضاسی متناسب، اندامی غایت مطبوع ، آلنی، كوكسی، ایكی اوموزلرینك آراسی و آووجلری كنیش ، بوینی اوزون و موزون و كوموش كبی صاف ، اوموزلری ، بازولری وبالدیرلری ایری وقالین ایدی ؛ بیلكلری اوزون ، پارماقلری اوزونجه ، اللری وپارماقلری قالینجه ایدی. مبارك قارنی كوكسیله برابر اولوب شیشمان دكلدی؛ آیاقلرینك آلتی چوقور اولوب دوز دكلدی؛ اوزونه قریب ، اورته بویلو ، ایری كمیكلی ، ایری كوده‌لی ، كوچلی قوتلی ایدی . نه ضعیف نه سمیز ، بلكه ایكیسی اورته‌سی وصیق اتلی ایدی ؛ مبارك جلدی ایسه ایپكدن یوموشاقدی ؛ كمال اعتدال اوزره بویوك باشلی ، هلال قاشلی ، چكمه بورونلی ، آز ده كرمی چهره‌لی ایدی : كیرپیكاری اوزون ، كوزلری ءره وكوزه‌ل ایدی ؛ ایكی قاشنك آراسی آچیق فقط قاشلری بر برینه قریبدی. چاتیق قاشلی دكلدی؛ ایكی قاشنك آراسنده بر دامار واردی كه وقت غضبده قاباروب كورونوردی . ازهراللون ایدی؛ یعنی نه آق نه ده قاره یاغز، ایكیسی اورته‌سی وكل كبی قرمزی‌یه مائل، بیاض،نورانی وبراقدی؛ مبارك یوزنده نور لمعان ایدردی؛ كوزلرینك آقنده دخی آز قرمزیلق واردی ؛ دیشلری اینجی كبی آبدار وتابدار اولوب سویلركن اوك دیشلرندن نور صاچیلیور، كولركن فم سعادتی برلطیف شیمشك كبی نور صاچه‌رق آچیلیوردی .

صاچلری ، نه‌پك قیوirجیق نه‌پك دوزدی ؛ صاچلرینی اوزاتدیغی وقت قولاقلرینك یمه‌لرینی تجاوز ایدردی ؛ صاقالی صیق و تامدی ؛ اوزون دكلدی ؛ بر طوتامدن زیاده‌سنی آلیردی ؛ عالم بقایه رحلت بویوردقلرنده صاچی صاقالی هنوز آغارمغه باشلایوب، باشنده بر آز وصاقالنده یكرمی قدر بیاض قیل واردی .

جسمی نظیف ، قوقوسی لطیفدی ؛ قوقو سورونسون سورونمه‌سین تنی وتری الك كوزه‌ل قوقولردن اعلی قوقاردی ؛ بر كیمسه اونكله مصافحه ایتسه بوتون كون اونك رائحهٔ طیبه‌سنی دویاردی ؛ مبارك الیله برچوجوغك باشنی مسح ایتسه رائحهٔ طیبه‌سیله او چوجوق سائر چوجوقلر آراسنده معلوم اولوردی .

حواسی فوق العاده قوی ایدی ؛ پك اوزاقدن ایشیدیر وكیمسه‌نك كورمه‌یه‌جكی

مسافه‌دن کورووردی ؛ هب حرکاتی معتدلدی ؛ بر یره عزیمتنده عجله وصاغ وصوله میل ایتمه‌یوب کمال وقار ایله دوغرو یوله کیدر وفقط سهولت ایله یورووردی .

کولر یوزلی ، طاتلی سوزلی ایدی ؛ کیمسه‌یه فنا سوز سویله‌مز ، کیمسه‌یه بد معامله ایلمز وکیمسه‌نك سوزینی کسمزدی ؛ ملایم و متواضعدی ؛ خشین وغلیظ دکلدی ؛ فقط مهیب و وقور ایدی ؛ بیهوده سوز سویله‌مزدی ، کولمه‌سی دخی تبسمدی .

اونی آنسزین کورن کیمسه‌یی مهابت آلیردی؛ اهل فضله، درجه‌لرینه کوره احترام ایلردی ؛ اقرباسنه دخی پك زیاده اکرام ایدردی ؛ لکن اونلری کندیلرندن افضل اولانلرك اوزرینه تقدیم ایتمزدی .

خدمتکارلرینی پك خوش طوتاردی ؛ کندیسی نه‌ییر وکییر ایسه اونلره دخی اونی ییدیرر واونی کیدیرردی ؛ سخی وکریم ، شفیق ورحیم ، شجیع وحلیمدی ؛ عهد ووعدنده ثابت ، قولنده صادقدی ؛ الحاصل حسن اخلاقجه وعقل وذکاوتجه جمله ناسه فائق وهر درلو مدح وثنایه لایقدی . . .

جودت پاشا

پك حزین بر مولد کیجه‌سی

بیللر کچیورکه ، یا محمد ،
آیلر بزه هپ محرم اولدی !
آقشام نه کونشلی بر کیجه‌یدی . .
ایواه ، اوده لیل ماتم اولدی !
عالم بوکون اوچ یوز اللی ملیون
مظلومه یامان برعالم اولدی :
چیکنه‌ندی حریم پاکی شرعك ،
ناموسه یابانجی محرم اولدی !

بیننده اوتن چاکك سسندن
بیکلرجه مناره ابکم اولدی .
الله ایچون ، ای نبی معصوم ،
اسلامی براقمه بویله بیکس ،
اسلامی براقمه بویله مظلوم ...

۱۲ ربیع‌الاول ۱۳۳۱

محمد عاکف

محرم : عربی آیلرك ایلکی . حضرت حسین ، کربلاده صوسز ، آجی کونلر کچیردکدن صوکره محرم آینده شهید ایدلدی ؛ بو وقعه‌نك تأثیریله مسلمان کوکللری حالا قاناپور ، سنه‌سی اولنجه اوکونلرده ماتم طوتانلر چوقدر ؛ صوك دوره ظرفنده ماتمز هیچ کوله‌دی ؛ هپمز عذابلر ایچنده مضطرب یاشایوز کبی قهراولیورز ؛ بدبخت شاعر ، بوسببله بوتون آیلری محرمه بکزه‌تمکده حقلیدر . . .
حریم : یابانجیلرك فناحتی قیدسز نظرلرندن بیله قورونان یر . محرم (میمك ورانك فتحی ، حانك سکونیله) : آشنا ؛ یابانجیلردن قورونلمه‌سی لازم ، کیزلی شیلره واقف .
ابکم : دیلسز .

عائشه‌جك

صمیمه خانم ماصه‌نك یاننده‌کی قاناپه‌یه اوطورمش ، صاری سپرلی لامبه‌نك ایشیغنده غزته اوقویوردی . ماصانك کنارنده ایشله‌ین اوفاق ساعتك طیق طاقیله ، کوشه‌ده‌یانان صوبانك درین چیتیردیسی بواوطه‌یه اولکون برروح ویرییوردی . اصولجه قاپو آچیلدی . اولا ایچری‌یه قویروغنی قالدیره‌رق ، قاپونك کنارینه ، مینده‌رك اوجنه سورونه‌رك بر کدی کیردی . صوبانك یاننده ، شیلته‌نك اوستنه چیقدی ، قیوریلدی .. آرقه‌سندن پنبه فانیلادن انتارینی ، صاری قوشاغی ، لیپسقا کور صاچلرینی یاری اورتن ماوی

يميسيله ، بك پنبه ، ده كيرمى چهره‌سيله برقادين، چكينه‌رك وكولن باشنى صاغ اوموزينه دوغرو بوكه‌رك ديوارك كنارينه داياندى ، دوردى .

— اوطور عائشه‌جك !

عائشه، كوچك مينده‌رى چكدى؛ ديز اوستى اوطوردى . بك‌افندى طرابلس‌غربه كيده‌لى ، هر اقشام ايشنى بيتيردكدن صوكره كلير ، بوميندرك اوجنه اوطورور ، خانمه بر ايكى ساعت آرقاداشلق ايدردى .

عائشه‌نك غريب بر طالعى واردى : پدرى بش سنه‌دركه طرابلس غربده ايدى ؛ بوسنه‌نك بهارنده قرعه‌سى چيقيورن نشانليسى طوسون‌ده طرابلسه سوق ايدلمشدى ؛ عائله‌سى بر استانبولدن برده بنغازيدن مكتوب آلمشلردى . ايكنجى مكتوبده يمنه كيده‌جكندن بحث ايديوردى . فقط آلتى آى‌در نه‌پدرندن كاغد آلمشلردى ، نه‌طوسوندن خبر واردى . برطرفدن بابا اكسيكلكى ، ديكر جهتدن نشانليسنك آيريلغى و بو ايكى هجرانه انضمام ايدن يوقسوللق، عائشه‌يى استانبوله كلمكه مجبور ايتمش ايدى . همشهريلرى اونى جهانكيرده اركان حربيه بيكباشيلرندن طوغرول بكك يانينه قويديلر . بك افندى اوكا نشانليسيله باباسندن خبر كتيره‌جكنى وعد ايتمشدى . فقط ايشته بوكا موفق اوله‌مادن طوغرول بك‌ده ينه اورايه ، عائشه‌يى پدرندن ، ياردن آيران طرابلسه كيديوردى ؛ بورالردن دشمنى قوغدقدن صوكره اوكا باباسنى‌ده، نشانليسنى‌ده برابر كتيره‌جكدى .

بك كيتدكدن صوكره خانمله خدمتجى ايكى درد اورتاغى اولديلر ؛ آفريقا ساحلى ايكى روحك‌ده دائما توجه ايتديكى بر كعبه كسيلدى . كوز ياشلريله ييقانان دعالر ، خيچقيريقلرله قانادلانان تأثرلر هپ اوچوللرك كنارنده يوكسه‌لن خرما آغاجلرينك سايه‌لرنده غائب اوليوردى .

طوغرولك كيتديكى كوندن برى عائشه‌نك آدى «عائشه‌جك» ضميمه‌نك نامى‌ده «خانمجغم» اولمشدى. خانم عائشه‌جكه كاه‌غزته وكاه‌الىٰه‌كچن رومانلرى اوقور، آكلاتيردى. اوزايوب كيدن يالكز كيجه‌لرده «محسن بك»لر، «صولغون‌دمت»لر، «سركذشت»لر، «زواللى نجدت»لر اوقونور و آغلانيردى . عائشه‌نك معصوم روحى، دويغوسى بومطالعه‌لرله كيتدكجه پارلايور، اينجه‌ليوردى . قيزيل ايرماق كنارنده يتيشمش بوپنبه قير چيچكنه پايتختك بوتون اوچوق رنكلرى ، بايغين رايحه‌لرى براينجه صافيت ويريوردى . جريده‌لردن صوكره الده‌حكايه اولمازسه سوز ، طرابلسده‌كى سوكيلى وجودلرك خاطره‌لرينه كچردى . خانم قوجاسندن

بحث ایتدکجه « کیم » دیمکی عادت ایتدیکندن عائشه‌نك نشانلیسنده « سنك کمك » دیردی. بوایکی کیمسه‌سز قادین ، یاپراقلری دوکولمش ایکی قوزو دال کبی روزکارك عنفیله بویله قارا نقش کیجه‌لرده بکدیکریسه تمایل ایتدکجه یالکنزلقلرینی آکلایورلر ، آجیلرینی دها زیاده دویویورلردی . بوحسب حال اثناسنده صمیمه‌نك اوزون ، سیاه کیرپیکلرنده طوغرولك عشقی آغلار ، عائشه‌جکك کوزلرینك مدوی ایشیقلرنده طوسونك روحی یانار دی .

— خانمجغم ، محاربه‌دن یکی خبر وارمی ؟

صمیمه ، الندە طوتدیغی « آل سانجاق » جریده‌سنی اوقومغه باشلادی :

اون اوچ زرهلی‌یه قارشی بر عسکر

« صالی صباحی دشمن زرهلیلرندن اون اوچی طرابلسك شرق طرفنده کائن حمیدیه استحکامنی دوکمکه باشلامشلردر . استحکامده اون بر نفرله بر چاوش واردی ؛ نفرلرك دوقوزی بر مدت صوکره شهید ، ایکیسی مجروح اولمش و صاغ قالان محمد چاوش اسمنده بر قهرمان هنوز پارچه‌لانمایان بر قاچ طوپله دنیانك هیچ بر محاربه‌سنده ایشیدلمه‌مش ، هیچ بر مملکتك تاریخنده کورولمه‌مش بر عناد و متانتله تك باشنه دورت ساعت دشمنه مقابله ایتمش ونهایت او طوقوز طوپلرله برابر او بولاد وجودده ، باشنه یاغان یوزلرجه کولله‌لر آلتنده پارچه پارچه اولمشدر . بویله امثالسز ارلره مالك اولان ملت دنیانك اك بویوك ملتیدر . »

— بنم بابام ، بنم باباجغم ! خانمجغم یتیشیر ؛ محمد چاوش بابامدر .

— انشاءالله دکلدر .

— حمیدیه استحکامنده اولدیغنی بیلیورم .

عائشه‌جك بایلمشدی . صمیمه خانم اوداسنه قوشدی : النده لقمان روحی ، قولونیا شیشه‌لری اولدیغی حالده کلدی ؛ عائشه‌جکك شقاقلرینی ، بیلکلرینی اوغوشدورمغه باشلادی .

— باباجغم اولومی ایسته‌دی ؛ کندی ایسته‌دی ؛ ترك تذکره ایتدی . نیچون ، بیلمم ؛ فقط اولومی ایسته‌دی . بن بونی اکلایوردم ، نینه‌مده قورقویوردی ؛ هر مکتوبنده یالواریبوردی . زوالی باباجغم ! باشی اوجنه بر طاش بیله دیکیلمه‌یه‌جك ، یاتدیغی یری اوت اورته‌جك ، یاغمور سیله‌جك .

— آه بو وطنده هر شهیده بر طاش دیکیلسه ایدی، مملکتمز باشندن باشه بر قبرستان کسیلیردی و بو تربه‌لرك قندیللری ایچون کوکك ییلدیزلری کافی کلمزدی .

شیمدی قوجاسی طوغرول بکك ده معروض اولدیغی تهلکه‌لری دوشونن ، بلکه یارین ، بلکه اوبرکون بر فلاکت خبری آله‌جغندن اورکن صمیمه ، سیاه بر تول کبی وجودینی قاپلایان بر قاره خولیا آلتنده بونالیور ، صاراریوردی .

— نه موطلو اوکا ! شهید اولدی؛ سن ده یتیم اولدك . دعادن غیری الزدن نه کلیر، دعا ایده‌لم . الله عساکر اسلامی مظفر ایتسین .

آرتق صمیمه، سویلیه‌جك سوز، ویره‌جك تسلی بوله‌میوردی . ایکیسی ده آغلایه آغلایه آبدست آلدیلر ؛ باش اورتولرینی اورتدیلر ؛ سجاده‌لرینی یایدیلر ؛ سسسزجه نمازه دوردیلر . بر ملك کبی الٰهه اودرجه قابل اولدیلر که، اودرجه بنلکلرندن ، وارلقلرندن چکیلدیلر که ، اودرجه بیتدیلر که سجده‌یه قپانان باشلری یردن قالقمق ایسته‌میوردی؛ دماغلرینه هجوم ایدن طوفان نیاز، بی‌چاره‌لری او وضعیتده اریتیوردی . نمازدن صوکره تیتره‌یه‌رك قبله‌یه آچیلان اللر، دقیقه‌لرجه حرکتسز قالدی . طوتوشان یوره‌کلرندن قوپان آتش داملالریله آغلادیلر؛ بو قیوبلجیلرك الله درکاهنده تجدید ایز براقدیغنه ایمان ایده‌رك ، ینه او سکونتله سجاده‌لرینی طوپلادیلر .

— آه عائشه‌جك! سنك باباڭك موسقوف محاربه‌سنده شهید اولدیغنی رحمتلی ننه‌جکم سویلردی ؛ انه اجرینی ویریورمی ، نه بیلم ؛ ارككلر وطنك قوزولری دکلمی ؟ بر کون کلوب آلنلرنده یازیلمشسه ، البته قربان اوله‌جقلر .

بو صیراده ماصه‌نك اوستنده‌کی چیچکلك ایچنده دوران بر بیاض کلی صمیمه کوردی؛ شیمدی دوشونیوردی: بو وطنك هر آووچ طوپراغی بر شهید قانیله یوغورولمش ایکن ناصل اولویورده ینه باغچه‌لرنده بیاض کللر ، آق زنبقلر ، صاری پاپاتیه‌لر یتیشیور ؟ هر کوکسی ، ایکلین ویننه‌لك ، قهر اولان بر سوکیلینك آجی یاشلریله صولاندیغی حالده ناصل اولیورده چیچکلرینك کوبکلرنده ینه هر آری بر انجم طاتلی، هر کلبك بر یاپراقلرینك ولوله ... چوجوقلغمدن بری دیکدیکم ، کوردیکم ، اوقودیغم ، بوغوشمق ، صاواشمق ، اولدورشمك !.. هر طرفده غیرت وقان ، هر طرف کین و آتش !.. نیچون ؟ نیچون مملکته ... جوقوب ، طبیعت ... فلاکتلرینك بردن ماتمنی طوتمایور ؟ بو حزنك سکونی ایچنده اولسون ... دوه‌یه دوه‌یه طاتمایور ؟

— هایدی عائشه‌جكم یات ! الله بابا كی آلدی ، بلكه كلكی سكا باغیشلار ، بر كون اونی غازی اولمش ، قارشیكده كورورسك .

عائشه اصولجه قالقدی ؛ اوطه‌سنه چكیلدی . یاتاغك كنارینه اوطوردی ؛ باباسنك روحنه تكرار برفاتحه‌جق هدیه ایتدی . یورغانی چكدی : آجیان ، یانان كوز قاپاقلرینه بیچاره‌لرك تسلیتكاری اولان اویقو بیله یاقلاشمایوردی . . .

احمد حكمت

محسن بك : رجائی زاده محمود اكرم (۱۲۶۳-۱۳۲۹) بكك اینجه‌حزن ایله اورتولو ، ادبی قیمتی آرتق ماضینك صولغون كوزه‌للكلرینه تابع قالمش كوچوك بر رومانی .
صولغون‌دمت : ادبیات جدیده‌نك ایك بویوك حكایه‌جیسی اولان ویوكسك ، قیمتلی صنعته حسنك وخیالك طاشقین فعالیتیله چوق خدمت ایدن خالد ضیا بكك اكثریا پك كوزه‌ل كوچوك حكایه‌لرندن متشكل براثری . سركذشت : سامی پاشا زاده سزائی بكك اسكی ادبیاته عائد غریب وقعه‌لر ایله دولو حكایه سلسله‌سنه تابع اولمایه‌رق طبیعی حیاته یاقین ، صمیمی هیجانلری حائز ، اوتوزسنه اول استانبولده نشر ایتدیكی بویوك رومانی . زواللی نجدت : صفوت نزیهی بكك ادبی قیمتی آز ، ماتمه ، حزنه مستغرق بر رومانی .

خلوقك بایرامی

بابالك دییوركه : مسرت چوجوقلرك ، یالكز
چوجوقلرك پاییدر ؛ أی كوزه‌ل چوجوق ، دیكه !
فقط سونجكه
نه‌لر دوشوندیرییورسك ، بیلیرمیسك ؟.. باباسز ،
امیدسز ، نه‌قدر یاوروجقلرك شیمدی
صباح ماتمه بكزر ترانهٔ عیدی !
چیقار او سوسلری آرتق ، سویندیكك یتیشیر ؛
چیقار برآزده شو اوكسوز كینسین ، أكلنسین ؛
برآز كوزه‌للنسین

شو روی زرد سفالت ... أوت ، مسرتدر
چوجوقلرك بابی ؛ لکن سنك سونجکله
سوينمه‌يور شو يتيم ، آغلايور ... خلوق ، ديکله!

توفيق فكرت

صباح : (صادك کسریله) فریدلر . ترانهٔ عید : بایرام تورکیسی ، بایرام نغمه‌لری.
زرد : صاری . روی زرد سفالت : بیچاره‌لکك ، فقیرلکك صاری یوزی .

قبر فکرتی زیارت

دیدیلرکه ایصسز قالان تربه‌کده
وحشی کللر آچمش ؛ کورمکه کلدم ! .
او باغ جنتك خاکنه بن‌ده
حسرتله یوزمی سوزمکه کلدم ! .

دیدیلرکه سکا أمل باغلایان ،
قبرکده دیز چوکوب بر دم آغلایان
برمراد اولورمش ! . بن‌ده برزمان
آغلایوب مراده ایرمکه کلدم !.

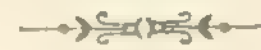
شو هجران ییلنك صوك بهارنده ،
ژاله‌لر تیترر کن چمنزارکده ،
کون دوغمه‌دن اول ، بن مزارکده
ماتم چیچکلری دیرمکه کلدم .

سنی آکدم بوتون غم چکنلرله ،
عشق حق اوغرینه یاش دوکنلرله ،
صاری غنجه ویرن شو دیکنلرله
طاشکه بر چلنك اورمکه کلدم : . .

يادك ، أولوم كبى بر سر مبهم ! .
نشئهٔ سودامى بو حس ألم ؟ . .
روحمده نه فسون أيلهدك بيلمم ؟ . .
بو كون سكا كوكل ويرمكه كلدم ! .

رضا توفيق

هجران : آيريلق . ژاله : چى . ديرمك : طوپلامق . چلنك : باشه تاج كبى افتخار ايله قونان، دفنهدن ، آلتوندن ، چيچكلردن ياپيلمش دائرهيه بكزهين دمت . سر مبهم : معناسى آچيق اولمايان ، برآز اورتولو قالان كيزلى شئ . نشئه : سوينج . نشئهٔ سودا : محبت سوينجى . فسون : بويو ، قوتلى تأثير .

رسامك تحسرى

اوچ آى اول كوچوك برسياحت اثناسنده صوفيايه اوغراديغم وقت بربولغار رسامنك سركيسنى زيارت ايتمشدم . اوراده تشهير اولونان تابلولردن بر قسمى صوك محاربهيه و ماكهدونيايه عائد ايدى ؛ بن ، زيارتمك اصل سبب و هدفى اولان بو تابلولره مراق ودقتله باقاركن رسام يانمه كلدى ؛ بولغارجه بيلوب بيلمهديكمى صوردقدن صوكره ، فرانسزجه ايضاحات ويرمكه باشلادى : مرمره ساحلنده برقايالق . . . مرمره اوزرنده برغروب . . . بولايرصيرتلرندن ـ كليبولى ديلى ايلهساروس كورفزى ومرمرهدهكزينى آلان ـ برمنظره . . . شهيد دوشمش برعثمانلى نفرى . . . قارلر آلتنده بربولغار قرارگاهى . . . تپهلى برهواده ، مضطرب ، فقط متين وفداكار دوران بر بولغار نوبتجيسى . . .

كورولويوركه رسام ، محاربه ميدانلرينى دولاشمش ، ايلرى قرهقوللر آراسنه كيرمش . اورالردن آلديغى انطباعلرى فيرچه ايله تثبيته چاليشمش ايدى . . .

شيمدى . . . برقصبه سوقاغنى تصوير ايدن كوچوك برتابلونك قارشيسنه كلمشدك . . . رسام ، متأثر وتيترهك بر سسله :

ـــ پك ظريف بر قصبهجق . . كشان . . .

ديدى ؛ صوكره ، دهرين براهچ چكمهسيله علاوه ايتدى :

ـــ . . كه شيمدى . . حدوديمزدن اوقدر اوزاقده قالدى ! . . .

بوصوڭ سوزده‌كی اداى تحسرينى أزمش ، دوكدورمش يدى؛ بولغار رسامى، بش آلتى بر اشغالدن صوكره نائب ايديلن مملكت ايچون – بوقدر زمان صوكره بيله – بوقدر شدتلى و دهرين تحسر دويويوردى ؛ بزده ، بش عصرلق برحاكميتدن صوكره غائب اولان يرلر ايچون بوقدر دريين ودواملى بر حس تحسر دويانلر نه قدردى ؟ . . .

بن آرتيق ، هيچ برشئ كورمه‌يوردم؛ بو ملاحظه وتأثر ايچنده ، رسامك يانندن ، دلمقدن قورقويور ، اوزادن – هويتم و مليتم حققنده بر سؤال قارشيسنده بولونمادن – قاچمق ايچون بر فرصت آرايوردم . . .

بوفرصت كجيكمه‌دى؛ بن‌ده اوندن استفاده‌ده استعجال كوسترەرك، سوقغه‌فيرلادم . .

كيدركن، رسامك سوزى قولاغمده چينلايور، طورى كوزملك اوكندن آيريلمايوردى؛ اوته‌دن، خيالمده بر سورى خطره‌لر جانلانيور : استانبولده . اسكوبدن ، يانيه‌دن ، سلانيكدن همن‌همان لاقيدانه بحث ايدنلر . . . حتى حيات أسارتلرينه عائدمناقبى قهقهه‌لرله آكلاتانلر . . . بولانيق كوزلريمك اوكندن.. رسامك أداى تحسرى قارشيسنده بر كچيد رسمى ياپيوردى . .

صوكره ، بوخيالر بولاندى ، اونلرك آرقاسندن دها اوزاق خيالر جانلاندى ؛ شيمدى كوزلريمك اوكندن بش آلتى سنه اول ، رادوويشته و فيلورينه‌ده كورديكم معلمله‌عند خطره‌لر كچيوردى . . . ينه برلوحهٔ تضاد : بر طرفده كنج ، اويانيق ، آتشلى ، فداكار مربيلر ؛ اوبر طرفده اختيار ، جاهل ، جانسز ، حسسز خواجه‌لر . . .

شيمدى قارشيسنده بولونديغم تضاد ، اووقت كورديكم تضادك طبيعى نتيجه‌سى دكلمى ايدى ؟ . . .

شبهه‌سز ، آرتيق بو اختيار وحسسز خواجه‌لرك نسلى كسيليور ؛ اونلرك يرينه كنج منور بر مربى نسلى يتيشيور . . . فقط ، آه ، بونسل . . . سسسز صداسز سعى وتحسرلرك دوه‌لى ، كوسترينلى « انتقام آوازه‌لرى » نك دها تأثيرلى اولديغنى آكلامق ايچون ، چوق وقت كچيرمه‌سه‌يدى . . .

ساطع

صوفيا : هنوز دها قرق ايكى سنه اول بزم طونه ولايتمزك مركزى اولان روسچق شهرينه تابع كوچوك بر قصبه‌جكدى ؛ بوكون بولغارلرك كنيش جاده‌لى ، دارالفنونى ، كتبخانه‌سى ، موزه‌سى ، . . . ، تماشا منبه‌لى و قرال سرايى ايله سوسلو ، كنديلرينه

عائد ملی عزم ایله مجهز باتختی . اوجه تورکجه قونوشیلان سلام محله‌لری چوقدی : شیمدی قویتو بریرده ، باصلمه ، یالکز اوفاق ، یتیملرکبی اینجلی ویوجی بویوك برجامعمز وار ؛ بلغراد ، اشته کبی عصرلرجه بزم اولان شهرلرده ، اسکی بر پاشا مزاروندن ، برکل‌بابا تربه‌سندن باشقه حزین بریادکاریمز بیله براقیلمامشدر ؛ فتحانده یقیلیور ، هریردن قوغولیورز ؛ بوقاره بختك سیلرینی آرامق زمانی کلمشدر . . .

مناقب : حکایه‌لر ، سرکذشتلر . فلورینه ، زادوویشته : اسکی منستر وقوصوه ولایتلرمزه تابع ایکی قضا مرکزی .

کوله‌نك انتقامی

بر سیاهی کوله ، چکدیرمك ایچون بر دیشنی ،
کیردی بر دیشجی‌یه چوق یالواردی ؛
دیشجی ، امثالی کبی ، غداردی ؛
پاره‌سز کوره‌مدی ، رد ایتدی فقیرك ایشنی .
کوله کین باغلایه‌رق ،
چیقدی هپ آغلایه‌رق .
بر زمان کلدی فقط طالعی اویغون کیتدی ؛
اونی دولتده بویوك موقعه ایصال ایتدی .
شیمدی آرتق متنفذ ، بوتون امرنده جهان ؛
دورییور قارشیده هپ قوللری ال پنجه دیوان !.
آرتیور حرصی فقط کیتدکجه ،
دوشنوب دیشجی‌یی یاد ایتدکجه .
انتقام آلمق ایچون چیقدی قوناقدن بر کون ؛
جمله اتباعنی آلمش یانه ،
دیشجینك کیردی همان دکانه .
دیشجی ، شاشقین ، متذلل اوکا عرض ایتدی بوتون
نه‌سی وارسه ، آغا حضرتلری کلمش ، دییه‌رك

اونی هیچ بیلمه‌یه‌رك .

اغامز ، خشم ایله آكلاتدی نیچون‌ش كلیشی ؛
همان امر ایتدی ، دوشوب قولنوغه : كل ، چك شو دیشی !
هپسی صاغلامدی فقط ؛
دیشجی حیرتله : ــ افندم ، دیدی ، یوق دیشده سقط !.
ــ سكا امرم بوحریف ! دورمه ، فنا یوقسه صوكی .
دیش چكیلدی !.. دیدی : چك برده شونی !
اوده چیقدی .. آغا هپ امرینی تكرار ایتدی ؛
بویله بویله ، بوتون آغزنده‌كی دیشلر بیتدی .
دیدی ، قالقوب ، آچه‌رق كوزلرینی ،
آكلامق كوچدی فقط سوزلرینی ،
هانی بر كون بنی قوغدكدی پارەم یوق دییه سن ؛
باق ، ناصل چكدیریرم بش پاره‌سز دیشلری بن ،
كوله عقلنجه یامان اوچ آلدی ؛
نه‌یله‌یم كندیسی دیشسز قالدی .

بوكا هیچ كولمه‌ییكز ؛
دوشونك بزده نه‌یز !
انتقام آلمق ایچون دشمنمزدن مطلق
اونك اثارینی تخریب ایدرز اولسه‌ده حق .
ایدرز ملكی فدا كینمزه كام آلیرز ،
كندیمز صوكره ینه خائب وخاسر قالیرز .

سراج الدین

متنفذ : سوزی كچر ، نفوذلی ، اعتبارلی . اتباع : تابع اولانلر ، كندی آدملری .
متذلل : كندینی حادی ، آشاغی كوسترن . خشم : غضب . كام : مقصود ، ایسته‌ك .
خائب : زیانه اوغرایان ، محروم . خاسر : بوده ضرر كورن .

چوجوقلغمك رمضانلری

مرحبا یا شهر رمضان !

کوزلریمی قاپایوب انجین انجین ، طاتلی طاتلی دوشونیوروم . چوجوقلغمك
اك خوش خاطره‌لری ذهنمده بر بر جانلانیور ؛ ذهنمك ویوشمش ، دوکمش
باغچه‌لرنده بوطاسمی اسم بر زور کار کبی دولاشه‌رق خاطره‌لرینی چیچکلندیریور . رمضانه
عائد دویغولرم کوکمك قتمر قتمر ، بوکلوم بوکلوم یپراقلری ایچندن کیتدکجه رنکلنه‌رك ،
طاتلیلاشه‌رق بر میوه کبی بویویور . یوره‌کم مضینك یادلانشیه‌دی ایکله‌یور ... دوشوندکجه
ده‌رینله‌شیورم ؛ اونلرك خاطره‌لرك آغیرلغیله باشم بول میوه‌لی بر دال کبی اوکه‌صارقدی .
روحمك ایچنده برهیبت وار ؛ صانکه آزدی رقه‌سی آلنماز جماعتلرله دولو بویوك جامعلرده
تیز سسلی مؤذنلری دیکله‌یورم ؛ صانکه زکوعدن سجده‌یه واران صفلرك قبه‌یی ایکه‌تن
عظمتلی اوغولتوسنی دویویورم . هرباد ، دورغون ، ده‌رین بر کوله آتیلان طاشلر کبی
کوکلك اوزه‌رینه دوشدکجه کنیش ، حسابسز چنبرلر یاپیور ، آچیلدقجه کنیشله‌ین بو حسابسز
دویغولر قلبمده ایزلر آچیور . نه‌قدر هیجانلی‌یم ...

مرحبا یا شهر رمضان !

قولاقلرمده چوجوقلغمك او اسکی رمضان کیجه‌لرندن بقیه سسلر ، ذهنمده دیرکلر
آراسنك اواسکی رمضان کیجه‌لرنده یشادیغی منظره‌لردن قالمش رنکلر وار ... صانکه
بیتمز توکنمز آرابه‌لر ، بیتمز توکنمز قارا کاق یوللرده طاشلری اویناده‌رق ، تکرلری
صارصه‌رق ، کولکه‌لری ایته ایته قوشویور و بردن ایکی طرفلرنده قالین ستونلر ، چوقور
دکانلر دیزیلی بر آیدینلق سوقاغه قاووشه‌رق مراملرینه ایرمش انسانلر کبی آرتق ساکن ،
سسسز قالیور ... اوآرابه‌لرك استانبول سوقاقلرینی صارصان کورولتوسنی ، دیرکلر آراسنی
دولدوران خلقك اونشئه‌لی اوغولتوسنی شیمدی نه‌قدر یاقیندن ، نه‌قدر جانلی ایشیدیورم !
لوش ، ایزبه محله قهوه‌لرنده داوولر کومبوردیور ! اوز قلرده زورنالر سسله‌نیور ، دها
اوته‌لرده لاتارینالرك زیللی ، چنغراقلی آهنکی قوشویور . بوتون بو سسلر فیرطینه‌لردن
اولکی ایلك خیشیلدیلری ، ایلك قابارمه‌لریله یاواش یاواش حرکته کلن بر دکز
کبی ساکن ، اویوشمش کوکلك ایچنده ایکله‌یور ، کندمده جوشقونلق استعدادلری
دویویورم . نه‌قدر حساسم ...

مرحبا یا شهر رمضان !

آسیا و آفریقانك ایچنده بر پارچه‌سنی یاشاتان سرکی نه کوزل بر عالمدی .. تپه‌لرده فسیتیقلی باقلوالر، دستیلرده طوپراق قوقولی یوغورتلر سه‌ریلی آولوسنده بر آزدولاشوب یان دهلیزلره صاپاردم . قینالی صقاللی عجملر شکر صاتار، شاقراق سسلی حبشلر بهارات صاتاردی . کنیش چاشنیلی شکرلردن ، کسکین رایحه‌لی توزلردن ، حاجی یاغ ومسك ، عنبر تزکاهلرندن، تسبیحلردن ، بخوردانلردن هوایه بورام بورام شرقلك قوقوسی دولاردی. بورواجلی پازار یری بوتون قوملری تشهیر ایدن بر بلده ، خیالی وعجائب بر سیراندی . مشلحلی بدویلر ، قالپاقلی چرکسلرله ، قرمزی فسلی سرای خدمه‌لری ، حرم آغالریله ، زمرد تسبیحلی پاشالر ، آلتون باستونلی شیق بکلرله اوموز اوموزه بوراده دونر ، دولاشیر ، أکله‌نیردی . بو باشقه برعصر ، باشقه بر دوردی . رمضان ینه کلدی ، فقط سنه‌لری دولدوران وقوعات اونی ده ده‌کیشدیرمش ، اوده ضانیماز حاله کلمش. آرتق کوکلم کبی بورمضانلرکده شوقی ، شعشعه‌سی قالمامش . نه قدر دردلی‌یم ...

مرحبا یا شهر رمضان !

رفیق خالد

طلسم : چوق قدرتلی تأثیر. هیبت : قورقو ایله قاریشیق بویوکلك . حساس : چوق دویان ، پك متأثر اولان . دهلیز : قاپو آرالغی ، دیش قاپو ایله ایچریده‌کینك آراسی . مشلح : باده‌ینه ، حرمانی‌یه بکنزه‌ین عرب وبرنوع قادین اورتوسی . شعشعه : پارلاقلق.

اوغلمك شعری

چوجوغه بر چوجوق کبی اویارم ؛
چونکه اوینقده ذوقلر دویارم .

بعض‌کره طوپ اوینارز، آتاماز ،
نی آلدائمق ایستر آلداتاماز .

هپ اویونله مزاجنی ده‌ه‌رم ،
ینیلیر بعض کره‌ده ینه‌رم .

آ كلاماز عجزینی، بیلیرمی صبی ؟
حدت ایلر ، مزاجی پك عصبی .

قارشی كلدكجه قاشلرم چاتیلیر ؛
قیزارم بن او كولمه‌دن قاتیلیر .

صانكه جدیتی مزاحه دوكر
حدتمدن زواللی پك اوركر .

كاه اولور ذهننی یورار برشیٔ ،
اینجه‌دن اینجه‌یه صورار برشیٔ .

اوده‌می بی‌حضور شبهه وطن ؟
آسمانی سؤال ایدر بعضاً .

برمكدر پدر ایچون بنجه
چوجوغی الڭ صفالی اكلنجه .

« سكا اوغلم ، لاقیردی سویلركن
« دیمه (ها!) بر دها؛ (افندم!) دی !
« چاغیرركن سنی اوزاق یردن
« او نه‌در اویله : (ها !) (افندم) دی ! »
دییه‌رك بعض ایلرز تكدیر .

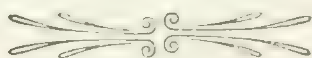
یاورو بر كون یانمده ، میندەرده
اوقویور جهر ایله : « الف، بە، تە، ثە »
«جیم!» دیدم؛ «جیم» دیدی؛ دیدم كه : « حا » دی !

بن ویرنجه بو امریمی نه دیسه

بكنير ، هم ايدرسكز تقدير :
«ها ديمه ، بك بابا، افندم دى ! .»

اسماعيل صفا

عصبى : سيكيرلى ، مزاح : (ميمك ضميله) ساقه ، لطيفه . مراح : (ميمك كسريله) شاقه‌لاشمق . منظومه‌ده هر ايكى صورتله اوقونه بيلير . بى‌حضور : راحتسز . جهر : سسى يوكسه‌لتمه ، آشكار اوقومه .

قره‌جه حصارده ، ايلك عثمانلى پايتختنده

بوكون قره‌جه حصار سكى ثروت واحتشامندن محروم ، خراب سورلرينك پريشان تقضيله ايصسز ومغموميدر . برزمانلر قهرمان عثمانك عشقنه، ظفرينه وعدالتنه مقر اولان بلده، سيمدى صنعتكار طبيعتك ابدى كوزه‌للكلريدن باشقه دست بشرله وجوده كتيريلمش هيچ براثرى احتوا ايتميور . اونك يكانه مزيتى ، بهارك طراوتى ، آقشاملرك حزين سكونيدر .

بهارك فيضلى دملرنده قره‌جه‌حصار برشهردر . ارغوانى افقلرى آلتنده سياه طاشلرله يوكسه‌لن حصارك اسكى سرايا چيچكلرنه، رنك وبو ايله دولار . ديك قايالره ضيرمانان چاملرك أبدى يشيلمكلرى ، چايرلرى رنكدن رنكه قويان اوفاق كلينجيكلر ، نفتى ، صارى ، لاجورد وماڭى چيچكلر، قهرمان عثمانك خراب سورينى رنكا رنك بر چلنكله احاطه ايدەر .

بعضاً بياض، قره‌كوز قوزولرك مه‌له‌يشلرى، بعضاً چايرلراورتاسنده معصوم كوزلرينى ديكن قوزيال ، آللرى بياض بوزاغيلرك ايرى باشلرى ، اينجه باجاقلريله طفلانه، عجميجه قوشوشدقلرى كورولور .

آقشام ، قلعه‌نك ديوارلرينى آل برهاله ايله قوشادير . آشاغيده سكودلر ، صارى چيچكلر وصارماشيقلر ، كوموش ياپراقلى قاواقلر آراسنده يورصوق نهرى ، كوبوكلى چغلايانلر تشكيل ايده‌رك آقار ؛ بعضاً بيتابانه برسكون ايچنده ، سكودلرك كولكه‌لرى

آلتنده ، ساحهنك بنبه وصاری چیچكلری وپهرك یشیل چایرلره دوغرو سوزولور .
قره‌جه حصار بوتون بو كوزه‌للكلره حاكمدر . اوراده روزكار افتاده بر بسته‌كاردر ،
و دیلمرك چیچك قوقولریله مشبوع اسن روزكاری ، سهره كچمش عصرلرك مناقبنی ایكله‌ر ،
وزمان ، بو دیوارلر اوزرنده وقتیله یاشایان ، اوراده عثمانلیلغی بویوتمك ایچون كیجه‌لری
اویقوسز قالان ، آت صیرتنده ، ظفردن ظفره قوشان قهرمان عثمانك بویوكلكنی
دوشونمه‌مك ، اونك شانلی خاطره‌سنی حرمتله سلاملامامق قابل اولماز :

سلام سكا ، سلام سكا غازی عثمان !

روحم متأثر ، فكرم شانلی خاندانك مناقبی ایله مشحون ، بوراده ، مردانه
دولتشدیغمك بومقدس یرلرده غریبانه اوطوریور ، اوزاق افقلردن سلاح شاقیردیلری
ایشیدییور كبی اولویوردم .

سن ، تاریخك ، بشریتك صاف ومبجل بر سیماسیسك . پارلاق ناصیه‌ك كوزلرمك
او كنده ؛ علوی خاطراتكله قلبم جوشان . بر زمانلر اده‌بالینك سینه‌سندن چیقارق
آغوشكه صیغینان قمر ، بو دلنشین ساحه‌لری ینه نورلره غرق ایدییور ؛ قاواقلر آراسندن
سوزولن سیال آیدینلقلری ، بورصوق نهرینك صولرینی نورلرله ییقایور ؛ بوجكلرك طاتلی
زمزمه‌لری ساكن افقلری چیلاتیور ؛ حیاتكك یالك عشقی ، یكانه زوجه‌ك مال خاتونك
مرقدی بیله‌جك طوپراقلرنده ، قمرك نورلری ایچنده یوكسه‌لیور . قلبم حرمتله مالی
اولدیغی حالده ، تأسیس ایتدیكك دولتك عصرلره حكم یدن سلطنتنی كوزلرم اوكنه
كتیرییورم : پیش خیالمده توغلر وعلملر ، آلتونلر وألماسلرله مزین ، مهیب وذی وقار
اوردولر ، دكزلری حكمنه رام ایدن قهرمانلر ، حفیدلریكك قیلیجیله ، فضیلتله فتح
ایتدكلری پایتختلر ، رنكارنك چینیلرله مزین جامعلر ، سرایلر ، بوتون بونلرك
فوقنده ، احفادیكك نجیب سیمالری برر برر كذار ایدییور . علویتكی بوتون موجودیتمله
تبجیل ایدییورم .

قره‌جه‌حصارك ییقیق دیوارلری آراسنده شانلی مناقبكی تخیل ایدركن ، چیچكلر
آراسنده باصدیغك یرلری ، دولتشدیغك یاماجلری بولمق و كورمك ایسته‌یورم . امینم كه ،
عثمانلی توركلكنك بشیكنی تشكیل ایدن بو یرلرده مقدس نامك الی الابد آكیلاجق ،
دولتكی قانلر دوكه‌رك مدافعه‌یه چالیشان اولادك عثمانلی توركلكنی پارلاق مدنیتی ،

مردانه نجابتی ، علمی ومعرفتی ، شفقت وعدالتی ایله یوکسه‌لنه‌جکلر ، مبجل نامکی طاشیمقله افتخار ایده‌جکلردر .

احمد رفیق

ثروت: زنکینلك. احتشام : پارلاق کوستریشلی ، سلطنتلی اولمق . طراوت: تازه‌لك. بو، بوی : قوقو. افتاده : مفتون، برشیئك اوزرینه چوق دوشکون . بسته‌کار : کوزه‌ل موسیقی نغمه‌لری یاپان صنعتکار. هاله: آیك اطرافنده بعضاً کورونن دائره. مشبوع: بر پارچه دها قالیه‌مایه‌جق درجه‌ده دولو. اده‌بالی : سلطان عثمانك قاین آتاسی؛ بر روایته کوره مولد صاحبی سلیمان ده‌ده‌نك بویوك بدرینك باباسی. سیال : آقیجی . مرقد : ابدی اویویه‌جق یر؛ مزار. توغ : آت قیللرندن یاپیلیر، یوسکونه، ئه‌بوتلرده‌کی صارقانجازه بکزر، بویوك رتبه‌لی ذواته ویریلیر بر نوع علامت. علم: بایراق.

بویوك کوك چوجقلرینه

بو کون بر آز دویان کوکللر قیریق ؛
هر کوکسده وار بر کیزلی هیچقیریق .
ایچنه دوشه‌یکك انسانلر ، یازیق
عدل ایچون اعمادر ، حق ایچون صاغیر !

بو کون هر نظرده مدفون بیك کدر ؛
هرتمیز ناصیه بر جانلی مقبر .
دویولماز ده‌ریندن کلن انینلر ؛
سن چیقوب أی کنج ، کورسکله باغیر !

باشکده رهبرك اولان عرفانله
ایچکده الهاملر ویرن وجدانله
قار اکلق یوللرده ، یورو ، ایمانله ؛
نوره قوشان هر آن بولونور ، چاغیر !

لکن قازاندیغك ظفره داله ،
سسکك حقنه سن ده پای آله ،
ییقدیغك انقاضك اوستنده قاله ؛
رحمتك اولماسین لطفکدن آغیر . . .

ابراهیم علاء الدین

ناصیه : آلن . أنین : ایکلتی . الهام : ایچمزدن ، کوکلمزدن دوغان معنی . انقاض : بنا ییقینتیلری ، چوکونتیلری .

تیلکی — آرسلان

قاندرك بری کویدن صباحلین قیرلار ،
آرار نصیبنی ؛ عودتده قیرده آقشاملار .
فقط کونش باتەرق ، اورتەلق قارارد‌قجه ،
کورورکه : یرده یاتیلماز ، همان چیقار آغاجه .
حریف آغاجده ایکن برایکیلتیدر ، ایشیدیر ...
باقارکه : برکوتوروم تیلکینك یانیق سسیدر .
زواللی ، پوستەکی اولمش ، باجاق یوق ایشلەیەجك ؛
بوغازسه ایشلەمك ایستر ... نەیاپسین ، ایکلیەجك !
برآز کچنجه ، قوی بجەسنده برجیلان ،
اینر یاقینده‌کی وادی‌یە قارشیدن آرسلان .
یوقارده چیقماز اولور ، شیمدی ، یولجینك نفسی ،
طبیعتیله دورور خستەنك‌ده ایکلەمەسی !
ییوب شکارینی آرسلان دالنجه اورمانه ؛
سوروکلەنیر ، یاناشیر تیلکی صوفرەنك یانته ؛
دویار افندیسنك آرتیغیله ، صوکره یاتار ...
« جناب حق نەقدر مرحمتلی ، کورملی‌که :

آجم ! دیمکله عملمانده برطوپال تیلکی ،
آیاغنه کونده‌ریبور رزقك الك مکملنی .
اوحالده چکملی انسان چالیشمادن النی .
ده‌کرمی قوشمایه آقشام ، صباح ، یالان دنیا ؟
دولاشمایان دولاشاندن عقللی ، کوردك‌یا !
خورول‌خورول اویویور قحبه‌تیلکی ، سندن طوق !
توکل ایتملی اویله‌یسه شیمدیدن تزی یوق .
یازیق بو آنه قدر چکدیکم صیقینتیلره ! »

صباح اولنجه ، حریف داغ باشنده برمغاره
تاصارلایوب ، ابدی اعتکافه نیت ایدر .
برنجی کون باقینیر ؛ یوق نه برکلیر ، نه‌کیدر !
ایکنجی کون باصار آچلق ، اریر اریر سوزولور ؛
اوچنجی کون اویوشوق بر سینك اولور بوزولور .
اولومی اویقومی، هر نه‌یسه، عاقبت اوزانیر ؛
فقط ایشیتدیکی بر سسله سیلکینیر ، اویانیر :
« دولاش‌ده یبرتیجی آرسلان کسیل بهی مسکین !
نیچون یاتوب ، کوتوروم تیلکی اولمق ایسترسك ؟
الك ، قولك طوتویورکن چالیش ، قازانمه‌یه باق ،
که آرتیغکله کچینسین سنك‌ده بر یاتالاق ! »

محمدعاکف

قلندر : لافید ، فضله احتیاجدن ، تعلقاتدن آزاده اولان اعتکاف : بر یرده نفسی حبس ایتمك ، حیاتك کوروولتولرندن اکثریا عبادت املیله بر کوشه‌یه چکیلمك .

منافقلرك سوزی قلبنده بر جریحهٔ أسف و حسد آچدیغی نمایان ایدی . حال بو مرکزده ومتصبصلر کویا محزونیتلرندن جعلی کوز یاشلری آقیتمقده ایکن باب‌عالی رجالندن برذات ستوده صفات : « افندم عالی پاشا ، پاشا افندمزك بندهٔ خاص‌الخاصیدر . صدارتی قبول ایتمه‌سی البته اضطراری اولمشدر. بلکه رد ایدمه‌مشدر. طعن ایتمك ناروادر . بنده‌کزك بیلدیکم عالی پاشا ایسه باب عالیدن عودتنده کندی خانه‌سنه کیتمه‌دن بورایه کلوب پاشا افندمزك خاکپاینه یوز سوره‌جکدر . مربیسندن اوتربیه‌یی آلمشدر . » زمینده ائتلافجویانه ایرادکلامه باشلایوب اهل انصاف بوندن مسرور اولدیغی کبی پاشانك یوزنده دخی علائم ممنونیت کورولدی .

عالی پاشا ، او اثناده قاکلیجه‌ده اوطوزییورندی . وکلا ، یالیلرینه قاییقله کیدوب کلیرلردی . اقشامه دوغری صدر اعظمك قایغی روم‌ایلی حصاری بورننده کوزوکدی واناطولی طرفنه صالدیرمایوب روم‌ایلی قییلرینی تعقیب ایده‌رك کلیوردی. بحیره‌لرده اوشوشنلر « عالی پاشا بورایه کلیور » مژده‌سنی تعاطی ایدییورلر و رشید پاشایه دخی تبشیر ایدییورلردی. یوم مذکورده اومجلسده حاضر اولانلر رشید پاشانك چوبوق ایچمه‌سنده‌کی طوری بیله ده‌کیشدیکنه دقت ایتمشلردر . پاشا، کرکی کبی تشفی صدر ایتمش ایدی .

فی‌الحقیقه عالی پاشا کندی یالیسنه کیدوب عائله‌سنك تبریکاتنی آلمه‌دن اول ولی نعمتی اولان رشید پاشانك یالیسنه کلمش ومردیون باشندن استقبال اولنه‌رق رشید پاشانك اتکنی اوپمشدر . نه بویوك قدر شناسلق !

عبدالرحمن شرف

مصطفی رشید پاشا (١٢١٦-١٢٧٤) وطنمزك بویوك آدملرندن بری. سلطان محمودك تقدیرینه مظهراولمشدی ؛ وزیرلرمزدن برتو پاشانك‌ده قیمت بیلمه‌سی، معاونتی، سلطان بایزیدوقفنك برنوع کاتبلکنی ایفادن ناموسی فقط چوق زنکین اولمایان بر پدرك اوغلنی، کوچوك رشید افندی‌یی الك بویوك موقعلرده خدمت ایچون حاضرلادی؛ خارجیه‌ناظری یاخود صدر اعظم ایکن مملکتی اوروپاده‌کی علمی، اجتماعی اصول ایله اداره ایتمکه چالیشمشدی؛ سلطان مجید زمانندہ‌کی روس محاربه‌سنده انکلتره‌نك ، فرانسه‌نك بزه یاردیمنی اوتأمین ایتدی. برقاچ مکتب حتی برده علمادن متشکل قرق کشیلك بر انجمن دانش آچدی؛ شناسی کبی ذکی، مملکته فائده‌لی محررلرك حامیسی اولدی. تنظیمات فرمانی او اوقومش، اعلان ایتمشدی ؛ عالی وفؤاد پاشالر ایلك فیضی، اداره وسیاست درسلرینی رشید پاشادن آلیوردی .

عالی پاشا (۱۲۳۰ - ۱۲۸۸) اوزون چارشیده کوچوك بر دکان الجنده چالیشه‌رق بر نوع وجوبیت ایدن علی رضا افندی اسمنده بر آدمك اوغلی اولدیغی حالده ذکاسی وناموسیله الڭ بویوك وظیفه‌لره، اون‌دفعه خارجیه نظارتنه بش کره صدارته کچدی؛ اوروپا سیاستنی، بزم موقعمزی پك ای بیلیوردی؛ زماننده سیاست استادی کبی حرمت کورمشدی. سلطان مجید دورنده کی روس محاربه‌سندن صوکره آچیلان پارس قونغره‌سنه بزم باش مرخصمز صفتیله اشتراك ایتدی ؛ حکومت ایشلرینه رشید پاشا قدر فعالیتله ، هر شیئی اساسندن ده‌کیشدیرمك ایسته‌یه‌رك قاریشمایوردی؛ بر آز یاواش یورومك طرفداری‌ایدی. سلیمانیه قبرستاننده مدفوندر .

فؤاد پاشا (۱۲۳۰ - ۱۲۸٤) شاعر کچه‌جی‌زاده عزت منلانك اوغلیدر؛ ۱۲٤۷ ده استانبولده آچیلان طبیه‌ده اوقومشدی ؛ هکیملکك لاتینجه اصطلاحاتنی سلطان محمودك آوروپادن کتیردیکی موسیو (برنار) کبی عالم معلملردن اوکرندی . رشید وعالی پاشالر درجه‌سنده آوروپا سیاستنه واقفدی . مکتب آچمقه ، عصرك یکی حیاتنه قدرتله کیرمکه چوق مراق ایدییوردی ؛ غلطه سرای سلطانیسنی او آچمشدی؛ ایکی دفعه صدارته، بر قاچ کره خارجیه نظارتنه حتی سرعسکرلکه کچدی . شعر ذوقی واردی ؛ غایت حاضر جواب و ذکی ایدی؛ فکرینی سربست سویلمکدن چکنمزدی .

مروحه : یلپازه . جنبان : حرکت ایدن، قیمیلدانان . مروحه جنبان : یلپازه‌لین . طعن : دیل اوزاتمق، علیهده بولونمق. نشئ صدر : تسلیدن یاخود او چ آلدقدن صوکره کوکسك ، یوره‌کك صوئومه‌سی، حدتك کچمه‌سی .

بابا نصیحتی

« عثمانلی اوغلویم ، بن بن ایم ! » ده‌ین ،
یکیتجه جان ویرسین ، ملت یاشاسین !
او اولو دولته ایرمك ایسته‌ین ،
بو یولده آت سورسون ، دیزکین قاصماسین .

حقسزلق آولومدر ؛ حق ، یاشامقدر ؛

سورونوب یاشایان ملت آلچاقدر !
کوزوکی آچ ، اوغل ! دشمن علاق در . .
دولتلی قاپی‌یه بالطه آصماسین . .

دشمنك باصدیغی یرده اوت بیتمز ؛
آچدیغی یارایه مرهم کار ایتمز ؛
کیردیکی یردن بر دها کیتمز ،
وطنه او مردار آیاق باصماسین ! .

طوتوشوب کول اولان اوز اوجاغکدی ؛
چیکنه‌نوب بوزولان کندی باغکدی ؛
بوکون سنی دوکن ، دون اوشاغکدی ،
سن اوندن کشیسك ، اوندن یوصمه‌سك ! [۱]

دوغرو اول ، برخیری یوقدر یالانك ؛
یورو ! حالی یامان کری قالانك .
قورقمه، حقی سویله ! . . یکیت اولانك
الی طوتماسه‌ده دیلی صوصماسین !

هی رضا ، جمله‌مز وطنك قولی ،
وطنه قوللقدر قورتولوش یولی . .
داورانك اولادلر ، شو یورغون قولی
نامردك اوخائن الی یاصماسین ! .

رضا توفیق

[۱] یوصمه : بویلو ، پوصلو ، مردانه طورلی کوزه‌له دیرلر .

برقوش

نردن اوچمش ؟ زواللیجق بر قوش !
بکا باق ، هیش ! صاقین قاچوب کیتمه ؛
او کدرناك ، اوساکتانه دوروش
— بویله‌یم بن — دوقوندی رقتمه .
منکسرسه‌ك ، بنم‌ده وار المم . .
کل ، یاقین کل ! سنکله دردلشه‌لم .

نه ایچوندر کوکلجکك مکسور ؟
بونی بن ایتمك ایسته‌رم تخمین :
متحسر، بنم کبی مفتور ،
بو یرك سن‌ده بر غریبی‌میسك ؟
دردلی‌یم، اوح ! باقه کولدیکمه ،
یوقمی روحکده برحزین نغمه ؟ . .

سویله ، بن آکلارم لسانکدن ؛
بوسکوتك یاقیشمایور ، سویله :
نه‌زمان دوشدك آسمانکدن ؟
یاشامق یکمی کوچ تحسرله ؟ . .
سکا ، لکن بوتون افقلر آچیق . .
بك صیقلدکسه آسمانکه چیق . .

دوراجقسك سبب‌نه ، رنجیده ؟
اوچ بو برزخدن ، اوینا‌سین قانادك .
هیچ قالیرمیدی خاك سفلیده
آه اوله‌یدی قانادلری نژادك ؟ . .
دوریبور ایشته قلب مجروحم ؛
ایشیت ، ای قوش ! نه‌سویله‌یور روحم :

« متلون سما بويرلرده ،
« منتهى دائما خزانه بهار ،
« نشئه‌سز اكثر سحرلرده . .
« صولويور هپ آچيلمه‌دن ازهار .
« متحول و بى بقا هرشئ . .
« روحه راجع كدرسه پيدر پى .

« بزه خير ايتمه‌ين بوكلشندن
« قاچه‌لم ، سن‌ده ، بن‌ده قورتوله‌لم .
« كزه‌لم كهكشانى ، خوش مأمن . .
« ذوق رؤياى سرمدى بوله‌لم ؛
« اوله‌لم هر بليه‌دن سالم ؛
« اوچه‌لم آسمانه ، دونمه‌يه‌لم ! . . »

رجائى زاده
محمود اكرم

مكسور : قيريلمش . مفتور : اوصانمش . رنجيده : اينجينمش . نژاد : رجائى زاده اكرم بكك كنج ياشنده اوله‌ن اوغلى . متلون : رنكلى ، ده‌كيشن . ازهار : چيچكلر . كهكشان : كيجه‌لرى آچيق سماده كورولن بياض ، اكريجه بويوك بريوله بكزه‌ين ييلديز ، احتمال كه دها يكى تشكل ايتمك اوزره بولنان ، عالم كومه‌لرى . مأمن : امنيت يرى ، صيغينه‌جق ير .

زواللى بابا

اون ، اون ايكى سنه‌دن برى بك ياقين وقته قدر كورردم : يازين ـ بوغازايچنده ايسه ـ اكثريا طرابيه‌ده ، قلندرده ، يكى كوى جاده‌سنده ؛ ـ بويوك آداده ايسه ـ اكثريا بويوك طور يولنده ، خريستوس جاملغنده ، معدن و آيا نيقولا جوارنده‌كى قوملق ساحللرده

عمرن دائما تنها موقعلرده؛ قیشین بك اوغلنده، اکثریا نشان طاشی، سیشلی جهتلرنده؛ بعضاً تقسیم باغچه‌سنده، طاش قیشله اوکندن غاز خانه‌یه کیدن اوتنها یولده، آرا صره‌ده کوپری اوزرنده دائما برابر کوروردم.

صوك زمانلرده بونلر — بری اختیارلق چاغنه وارمش، دیکری صباوت موسمنی کچیره‌رك عهد شبابك دورهٔ اولاسنه هنوز کیرمش — ایکی وجود ایدی‌که بری برینك کولکه‌سی کبی بری برندن آیرلمازدی.

اوچ بش سنه مقدم برتصادف، بونلرك بابا ایله اوغل اولدقلرینی بکا بیلدیرمشدی؛ اوندن صوکره هرتصادف ایتدکجه حال وحرکتلرینه، معامله‌لرینه بر حس تقدیر وتسعید ایله دقت ایدر اولدم.

بابا، سنه‌لردن بری اتعاب اولنمش بر بینك اندیشهٔ محاکات روزمره‌سنی ترجمه‌دن آرتق تمامیله عاجز کورونن، یورغون، دالغین، خون آلوده کوزلرینك بقیهٔ نور حیاتیله ایکیده برده اوغلنك وجودینی تکمیل احاطه ایتمکه چالیشیر. اوغل، بوتماسك نور اشتیاق ایله اوقشادیغندن متحصل محظوظیتنی ایماایدن مغرور باقیشلریله اطرافنی سوزه‌رك یولنه دوام ایدر.

رنکلری بربرینه بکزه‌مز: بابا صاری، اوغل ایسه قاره‌یه یاقین قومرالدر. فقط مفرط دنیله‌جك بر عصبیت مزاج، بر جدیت مشوار، بر ابتلای تفکر کرك بابانك، کرك اوغلنك، خصوصا اوغلنك سیمای حیاتنده منطبعدر.

بونلر آز لاقیردی ایدرلر.. لاقیردی‌یه اك اول باشلایان‌ده مطلقا بابادر. قونوشورلرکن پك نادر اوله‌رق ایکیسنك‌ده مغموم چهره‌لرنده قات قات مظلم بولوتلر آلتندن فیرلایان شمشك کبی — خفیف بر اشارهٔ ابتسام کورینورکه درحال زائل اولور.

باباده اوغله قارشی موجود اولان ابتلای روح، علاقهٔ قلبیه هیچ بر نظر دقتدن مستور قاله‌مایه‌جق درجه‌ده شدتلی وآتشلیدر. بونك او یورغون، او دالغین نظرلرینك بقیهٔ نور حیاتنده دمبدم نمایان اولان انکسار بیتابی، بونك اوسریع‌الانطفا ابتساماتنده کیزلنمك ایسته‌ین آرزوی بکا ایما ایدرکه کمترین وناتوان برامل حزین ایله قهار وبی امان بر اندیشهٔ خشینه معرکهٔ هیجان اولان روح وقلبی دائما کریان ملالدر؛ مع‌مافیه اوغلیله دائما برابر بولنمق اونی مسعود ایدر کبی ایدی.

شیمدی برآز وقتدن بری آرتق بونلره هیچ بر یرده تصادف ایتمه‌یورم. بو مارت

آتی ایچنده بر صباح بویوك آدانك خریستوس اوزرنده دیلکلمسندن چیقارکن اختیار بابانی یالکیز اوله‌رق کوردم . الندکی قالین باستونه دایانه‌رق یوقوش آشاغی آغیر آغیر ایلیوردی . رنکنك اوچوقلغی ، حرکاتنك بطائتی ، خالصلکی ، مجسملکی ایله برابر سیماسنك کدر آلوده‌لکی ، سیاهلره مستغرق قیافتك پریشانلغی کندیسنك خسته‌لغندن زیاده مصیبتزده‌لکنی خاطره کتیرییوردی .

بو زواللی بابانی بو حاله کتیره‌جك مصیبت نه اوله‌بیلیردی ؟ . . بونی دوشونمکه وقت قالمادی . . قارشی قارشی‌یه کلمشدك ؛ کندیسنی بر آشنای قدیمکبی سلاملادم . کوردیکم حسن مقابله‌دن جسارت آله‌رق – بیهوده نصل بر آرزوی تفحصه تبعیتله – : « کوچوك رفیقکزی بو کون برابر آلمامشسکز . . » دیدم ؛ او زمان بو زواللینك هر وقتدن بلك زیاده قیزارمش کوزلرندن فیرلایان ایکی بویوك قطرهٔ تأثر ، صاپ صاری چهره‌سندن آشاغی یووارلانیرکن بکا جواب ویردی :

ثرادیمی صورییورسکز ؟ . . او أولدی ! .

رجائی‌زاده

محمود اکرم

العاب : یورغونلق ویرمك ، یورمق . روزمره : هر کونکی . خون آلوده : قانه بولاشمش ، قانلی . مستور : اورتولو ، کیزلی . بیتابی : طاقتسزلك . انطفا : سوئمك . خشین : سرت ، قابا . معرکه : جنك یری . بطائت : آغیرلق ، آغیر داورانش . تفحص : برشیئك ایچ یوزینی ، اصل حقیقتنی آراشدیرمق . ابرام : بر آرزونك اجرا ایدلمه‌سی ایچون فضله طوتونمق .

[یازیلرمز ، ساده‌لکله ، اصل قونوشیلان آچیق تورکجه‌یه دوغرو ایلرله‌یور ؛ هر محرر ، یاشادیغی زمانده معتبر اولان لسانی قوللانیر ؛ رجائی زاده اکرم بك ، اوّلکی دوره عائد بر شاعردی ؛ قوللانمش اولدیغی بعض کلمه‌لر ، شیمدی بزه آغیر کلیر ؛ مثلا : « یورمق ، اورتولو ، سوئمك ، سرت ، زورلامق » کبی تورکجه مقابللری دها زیاده قوللانیشه مساعددر آرتق « العاب ، مستور ، انطفا ، خشین ، ابرام » کلمه‌لرینی یازمق ذوقمزی اوقشامایور ؛ احتیاجمزه ده موافق دکلدر ؛ هله « عهد شباب ، اندیشهٔ محاکمات روزمره ، انکسار بیتابی ، معرکهٔ هیجان » کبی ترکیبلری قوللانمه‌نك زمانی کچمشدر .]

ژاد ایچون

حسرت بنی جایر جایر یاقارکن
بدنمده یوزدن بر آل یوریور ؛
خیالکه چیلغین چیلغین یاقارکن
قاپانه‌سی کوزمی قان بوریور .

داغده، قیرده زاست کتیرسه‌م برده،
کوز یاشلرم آقیده‌رق چاغلارم .
یوللرده‌کی اوفاق اوفاق ایزلره،
سنك صانوب یاقار یاقار آغلارم . . .

جان ایسترکن حسرت اودیله یانسین ،
وارلق بنی علیل علیل سوریور .
بوقایغویه یوره‌ك ناصل دایانسین ؟ :
بدنجکك طوپراقلرده چوریبور . . .

رجائی زاده
محمود اکرم

میشیر بودای

بیلمم تصادف ایتدیکزمی : کیجه‌لری ساعت ایکیدن صوکره شهزاده‌باشنده ، اوته‌ده بریده دولاشان بر سرخوش دیلنجی واردر ؛ اونی ایلك دفعه کچن سنه برقیش کیجه‌سی کورمشدم : مندیاً یاغمور یاغیوردی : سوقاقلر چامور ایچنده ایدی ؛ هوا صوغوق ، هر یر دوا ... ؛ بن یایا قالدیرملردن یوریه‌رك احتیاطه رعایت‌ایتدیکم حالده‌بیله‌چامورلره ... شمسیه‌نك آلتنده ... یاغموری حس ایدرکن بش اون آدیم ایلریده بر آدمك

كمال بيقيدى ايله بر هواميرينه بوزوق يولنه دوام ايتدكجه كوزلرجه حيرت ايديبوردم : أوت
قارا كلفك بكا يوزيني كوسترمه‌ديكى بو آدم چهوزره بنه‌رق ، شرقي سويله‌يه‌رك ، يغموره
صوئوغه اهميت ويرمه‌يه‌رك متصل كيديبوردى .

نهايت جاده‌يه چيقدق ؛ صيره صيره چيچيلرك ، قونوشيلرك دكانلرندن طرافه‌يايبلان
ضيالرك ياردیمیله يوزيني كوره‌بيلدم ؛ اوتوز بش قرق ياشلرنده صاقاللي بر آدمدى ؛
كوزلرى چوقوره باتمش ، آلني ، يوزى كيردن طوپراق رنكنه كيرمش ، صاقالي بييغنه
قاريشمشدى ؛ ياغلي ، ييرتيق فسنك كنارلرندن اوزون صاچلرى ، كيردن ، ياغدن
بربرينه ياپيشمش ، پاچاورا شكلني آلمش اولديغي حالده طوتام طوتام صارقيوردى ؛ آرقه‌سنده
اوموزلرى ، تكلرى دلك دلك دشيك ، قوللرى بر برس بوتون قوپوق ، رنك اصليسى
مجهول بر پالتو ، ديزلرى پارچه‌لانمش ، اوتوز يرندن يامالانمش ، كاملاً چاموره باتمش
ايصلاق بر پانطولون ، آياقلرينك يالكز برنده بر اسكى قوندوره واردى ؛ اوته‌كى آياغنك
چيپلاق اولديغني ، قوندوره‌نك چامورلر ايچنده قالديغني فرق ايتمه‌يوردى ؛ آچيقده قالان
بر قولنه باقيليرسه آرقه‌سنده كوملك ، فانيله ، پانطولونك ييرتيقلرندن ديزلري كورولمه‌سنه
نظراً طوني اولماديغي ، كنديني ايصيتمق ايچون او آرقه‌سنده‌كي پالتوايله پانطولوندن ماعدا
هيچ برشيئى بولنماديغي آكلاشيليوردى ؛ انساناق : آحمامق قابلي : بو آجيقلي منظره ،
بنم يوره‌كمي صيزلاتيركن او ، بويوك بر قيدسزلقله ، بويوك بر نشئه ايله عادى بر شرقي‌يي
خودانه‌رق سويله‌يور ، كوزينك بريني قاپايه‌رق ، دوداغنك بر اوجني بوكه‌رك ، آغزيني
شايرداته‌رق ، قابادايي‌وارى بوينى صول طرفه ميل ايتديره‌رك ، باشنك حركتلريني
شرقينك بسته‌سنه تطبيق ايده‌رك صوئوقدن اوشومش ، درنمش ، ياغموردن ايصلانمش
اولان پارماقلريني شاقيرداتمغه چاليشيوردى . آه سفالت ! .. صوكره برسينك آولايورمش
كبي اللي برقاچ دفعه هوايه صاللايه‌رق نهايت بر قازينونك قاپو ماندالنه دوقونه‌بيلدى ؛
قاپويي آچدى ؛ چيپلاق آياغني سوروكله‌يه‌رك برطور مستانه ايله‌ايكي طرفه صاللانه‌رق ،
دوغروجه صوبانك يانته كيتدى ؛ اوكى سفيللرده كوروله‌بيله‌جك بر قيدسزلق ، بر
لاابالیلکله بر صانداليه چكوب اوطوردى ؛ قازينونك طاشلرى اونك آياقلرندن تميزدى :
او مردار آياقلرى طاشى كيرلتيور ، او چامورلي البسه‌سي صانداليه‌يي تلويث ايديبور ،
غارصون يان كوزله خاشنانه ، متنفرانه نظرلر فيرلاتديغي حالده پك تربيه‌سز اولديغني بيلديكي
ايچونمي‌در ، نه‌در : هيچ سس چيقارمیوردى ؛ سفيل ، شرقيني براقمشدى ؛ آرتق جعلي

برطور عجز و ناطاقتلنمشدی ، برآز ایصیندقدن صوکره قالقدی : تیتره ین الارینی آچه‌رق ، دوغرو یوروعکه چالیشه‌رق هر کسه‌دن باره دیلندی . برچوق قیدسزلر اونکله اکله‌نیورلر ، اونکبه ساقه ایتمکه تنزل ایدیه‌دلر ، آوججه بر اوفلق آتیورلردی . کورسه‌کز ، خایر کورمه‌دن سوزلرینی ایشیتسه‌کز برسه‌یل — باشقه بر کلمه بوله‌مایورم که — کندینی بیلمز بر بدمست ، انسانیتدن ، هیأت اجتماعیه‌دن مطرود بر سرسری لساندن صادر اوله‌بیلغنه ممکن ده‌کل اینانمازسکز .. او نکته‌لی ، او ظریفانه ، او دوزکون ، اومشربه مناسب سوزلری بوحاله ، بوقیافه ممکن ده‌کل یاقیشدیرمازسکز ؛ کوزلریکزله کورمش اولسه‌کز بیله برخیال ، بررؤیا ظنیله ایناعق ایسته‌مزسکز ...

ایشته بن ده اویله اولدم ؛ بن ده ایناعق ایسته‌مه‌دم : فقط صوکره او حریف ، او هیکل سفالت ، او قورقونج شیٔ ، او عفریت بنم یانمه‌ده کلدی ؛ بندن ده پاره ایسته‌دی ؛ آغزندن کریه قوقولر صاچیلیور ، دوشمه‌مك ایچون ماصایه دایانیوردی ؛ آرتق یوزینه باقغه جسارت ایده‌مه‌یوردم .. بر آقشام صوکره تکرار تصادف ایتدم ، ینه عین حالده ایدی ؛ مراق ایده‌رك تعقیب ایتدم ؛ خیلی مدت دولاشدقدن صوکره سراجخانه باشنده بر دکانك کپنکی آلتنده یاتدی ؛ آرتق آکلادم که او آدم هیچ برشیٔ حس ایتمه‌یوردی ؛ صوئوق ، صیجاق ، یاغمور ، قار ، آچلق ، دیلنجیلك ، سفالت . حقارت ، حب نفس ، احتساسات قلبیه ، انفعالات وجدانیه الحاصل انسانلرك حس ایتدکاری مادی ، معنوی هرحاله قارشی برطاش ، برچرکین هیکل کیبیدی .

اونك یالکز بر املی ، بر مقصدی ، بر آرزوسی واردی : راقی ... اونی حیاته ربط ایدن ، یاشامغه مجبور ایدن ، بوحاله قویان ، بیتیرن ، بر حیات ایکن اولدیرن هپ بو ایدی ؛ هپ راقی ایدی ...

اوزاقدن اوزاغه حالنی تدقیق ایتدم ؛ مکر اولدجه زنکین ، حائز اعتبار و حیثیت بر آدمك اولادی ایمش ؛ پدرینك وفاتندن صوکره اخلاقسزلرله دوسوب قالقمق ، طالماووقلرك اغفالاتنه قاپیلمق صورتیله ، الده کچن ثروتی فنا عالملرده ییمش ، میراث یدیمك ایمش ؛ والده‌سی عار و ناموسندن یاشایه‌مامش ، نهایت اولوب قورتولمش . ماضیده مکتب کورمش ، درس اوقومش ، آدم اولمق اوزره طریق انسانیته سوق ایدلمش اولان بو کنج ، داليبی سفاهت عالمندن یاقاسنی قورتاره‌مامش ؛ بابا دوستلرینك شویقیله ایده‌ایح ایتمش ؛ جوجوغنی ، جولوغنی بویوك بر احتیاج ایچنده ترك ایده‌رك ینه

عیش و عشرته دالمش .. نهایت بر کون پاره‌لر بیتمش، منسوب اولدیغی قلمدن قوغولمش،
اشیاسنی صاتمش ینه ایچمش، اصحاب مروتك ویردیکی البسه‌یی صاتمش ینه ایچمش،
حس انسانیه‌سی واز کچیرتمکه چالیشانلرك ده لاقیردیلری اولدقلرنده صرف ایچمش ینه
ایچمش، دیلنمش ایچمش، قوغولمش ایچمش، دایاق ییمش ایچمش، سوروکلنمش ایچمش
الحاصل کندینی بیلن بر آدمی اولدیره‌جك بر حیوانه بیله [illegible] ایده‌جك هر درلو فلاکتلره
هر درلو بلالره، هر درلو احتیاجلره، هر درلو مذلتلره قارشی ایچمش ایچمش ایچمش...
اون بش سنه‌دن بری بو حالده ایمش !.

*
* *

اوزلکی کیجه شهزاده باشنده اوطوریپوردق : سنه‌نه قدر یاغیوردی : هوا بوز کبی
صوغوق ... تپی، قپورطنه قیامتلر قوپاریپور. سوقاقلرده کلوب کچن پك آز، چارشیلرده
اکثریسی بیله دکانلرنی قپامش... بز کوریشیوردق. بزه مصر بغداییجی، کندی ؛
ییقی ییقی، سوکلی اون بر یاشلرنده بر چوجوق. سپتنی اوزرینه دور دولمش، یوزی
صوغوقدن بر قرمزی المایه دونمش؛ کوچوجك الری دونمش، صالطه‌سی صو ایچنده..
تیتره‌یور؛ غالبا صوغوقدن دیشلری قیرقیر. کندینه مخصوص بر سسله «میشیر بویدای»
دیه‌بیلمکده بیله صعوبت چکیور؛ معمافیه ینه یوزی کولیور؛ نه یاپسین : مشتریلری کولدیرمك
لازم : پاره قزانه‌جق . اونی آلاسنك، بابسنك یاننده آیروب ییان او بهارق پرزورندن
بورایه قدر اوتوزبش کونده کتیرمش، قوری اکمك ییدیرمش، بر پیس دکانك صوغوق
تخته‌لری اوزرنده یاتمق شرطیله ینه آلمش اولان اوسته‌سندن دیق پیقمامق ایچون هر
شیئه تحمل ایتمك لازم ؛ صوکرده صاهیه نه یوزله کیده‌جك ؟...

زواللی کوچوجك صاتیجی، هر کسك یاننده کچرکن مصرینی مدح ایتدیکی تازه‌لکندن
قیتیر، قیتیر اولماسندن بحث ایتدیکی حالده هیچ کیمسه بر دفعه باقمغه بیله تنزل ایتمدی :
«میشیر بویدای» لر هیچ اشتها اویاندیرمادی ؛ یالکز آرقداشم هنوز بر صبی، پك
آنا قوزوسی اولان بویله روحق چکدیکی محنتلری دوشوندیکی ایچون اولمالی که بر آووچ
قدر مصر آلوب بش دانه جیل غروش ویردی ؛ بن انفادم، چوجوغك سوینجی
کورملی ایدی ؛ عمرنده بلکه بو قدر بر پوله برلیجه مظهر اولمامشدی . بش غروش بوکا...
زوالی چوجوغك بر سوقاقدن کچرکن دیزینی بر کوپك ایصیرمش... طوپلاپوردی .
آرقداشم صوردی :

— چوجوغم ، دیزیکه نه اولدی ؟

— (کوستره‌رك) کوبك ایصیردی .

— شیمدی پاره‌لرکله نه آله‌جقسك ؟

— چوراب ...

دیزینی کوستررکن قوجه ، آغیر، آلتینی ایلدرماق ، آرجی جیزه‌سی نرچیویی قوندوره‌لرك ایچنده آیقلرینك چیپلاق اولدیغنی کوردك ؛ ایکمزده آجیدق .

بوچوجوق نه‌قدر عالیجنابمش : پك چوق چالیشدیغمز حالده ینه ماصانك اوزرینه رواج تسکه مصر براقتدی اونی منع ایده‌مدك .. او ، کوله کوله سوینه سوینه طبق مسرورانه بر شرقی سویلر کبی : « میشیر بویدای ... » دییه دییه چیقوب کیدرکن بز دوشونیوردق .

*
* *

برساعت صوکره أویمزه کیدییوردق ؛ مصر بغدایجی‌یه یولده تصادف ایتدك ؛ آه... اونه ؛ هیچقیره هیچقیره آغلایور ... بونکای معصومنه ایچنده قیصیق قیصیق ، آجی آجی « میاشیر ... بویدای » دییوردی ؛ صوقوقدن آغلادیغنه حکم ایتدك ؛ برآن اول یرینه کوندرمك ایچون تکمیل مصرلرینی آلمغه قرار ویردك ؛ یانینه صوقولدق ؛ نیچون آغلادیغنی صوردق .

چوجوغك فاده‌سی پك دهشتلی ؛ قوجه‌مان بر سرخوشك بوغازینه صاریلدق ، طوفلر اوزه‌رق . تهدید ایدرك الندن پاره‌سی ، او بش دانه چیل غروشی آلدیغنی سویله‌یوردی ؛ بیتیردیکی زمان بوغوله بوغوله آغلامغه باشلادی .

آه بن هرشیئی آکلامشدم ؛ چوجوغه پاره‌یی ویررکن صوبانك باشنده بر سفیل ، او بنم بیلدیکم سفیل اوطورییوردی ؛ مکر آناسنه ، باباسنه پاره کوندرمك ایچون بوقدر صوغوقده چالیشان ، کیجه‌لری قدر صوغوقلرده دولاشان ، تیتره‌دن بوزوالی یاوروجغی ، بوکوچوك صاتیجی‌یی ، بو غدالی ضعیفه‌یی ... بوچوجوغی ، بو یاوریی ، بومعصومه ، بو عرابنزده « میشیر بویدای » حبوب عمرنده بلکه برنجی دفعه نائل اولدیغی نه کیبانی سونجندن برآن ایچنده محروم ایدن آلچاق اوسفیل ایمش !

بو بیچاره‌نك بر نقطه مصری اولدیغنی کورونج کورمز درحال تعقیب اتمش ؛ پاره‌سنی چالمش ... [illegible] ... چوجوغك پاره‌سی جمش ؛ سفیل [illegible]

اوالکزکه تیتره‌یوردم ، تویلرمك اورپردیکنی حس ایدییوردم : چوجوغه ، آغلاتمامق ایچون پاره‌لر ویردك ؛ فقط قابلمی ؟ او حالا آغلایوردی . چوجوق ده‌کلمی ؟ بزدن اثر مرحمت وشفقت کوردکجه دها زیاده بوشانیور ، دها زیاده آغلایور .. متصل ایچنی چکیوردی . دوشوندم! او آلجاق، اوخرسز، وسفیل، اوعفریت ... شیمدی احتمال که راقی آلمق ایچون بر میخانه‌نك قاپوسنی آچدیرمغه کیدییور .. او زواللی معصومك کوز یاشلرینی، آجیلرینی، اضطرابلرینی خاطرینه بیله کتیرمه‌یوردی ...

عبداه زهدی

تلویث : کیرله‌تمك، پیسله‌تمك . نکته : اینجه، ظریف یاخود دوقونافلی فکر . بکا : (بانك ضمیله) آغلامق .

قیش کلمه‌دن

دها اورته یاشنده
بو سنه‌نك یاغدی قار ؛
مالتپه‌نك باشنده
اونك ایچون آغری وار .

صوئوق قارك یاننده
عنادجی برقومیسر ،
احتمال که یارین ده
آیاس پاشا قول کزر .

کناهنی بو ایشك
دون آقشامکی فیرطنه ،
بنه مطلق کشیشك
یوکلتمشدر صیرتنه .

کورور کورمز قالامش
بو وقتسز صوئوغی ،
صاندیغندن چیقارمش
اسکی قالین قوجوغی !

آدا ، فلان کاملاً
ایشته آرتق نشئه‌سز .
دیمك قیشی دوشونن
ده‌کلمشز ساده‌بز !

صاچاقلرده قومرولر
کویا برر ملتجی !
نه‌دن اولدی صوك بهار
بو ییل بویله مرتجع ؟

توكلى ده كمش
اينله‌يوردى اوولر :
قير سردارى كسيلمش
هر طرفده بورالر .

صاقسغانلر روزكاره
ايتسين ديه التجا ،
ياساق اولدى قوشلره
آغاچلرده اجتماع .

اوزون بويلى بر قاواق
ـ آغاچلرك چوبانى ! ـ
دييور بو ييل نه ياقسه‌ق
دوغرى چيقماز دومانى !

فقط ينه ياغوب قار
قاپانيرسه هر بوجاق ،
امينم كه قارغه‌لر
بر اختلال ياپه‌جق !.

فاضل احمد

كشيش : استانبولدن اكثريا تپه‌سنده‌كى قارلريله كورونن بروسه ولايتنده‌كى داغ . قوجوق : توكلى آغير چوبان كوركى . ستنجى : صيغيناق . مرتجع : كرى‌يه دونن ، ترقى زماننده ماضينك آرتق اسكيمش عادتلرينه ، اصولنه طرفدار اولان .

قابيقجى

حصاردن قاييجه‌يه كچيوردم . ياشلى بر قاييقجى اسكى و آغير صاندالنى آقينتى‌يه قارشى سوروكله‌مك ايچون بوتون متزلزل قوتيله كوره‌كلره آصيليور ، بر سيل كبى آقان كوچوك موجه‌لرله بوغوشيوردى . بو مجادله اونى يورمشدى . آقشام ، صوغوق و رطوبتلى اولمقله برابر انوابى چيقارمشدى ؛ دوكمه‌لرى چوزولك بر كوملكله قالمشدى . شيمدى بوتون بو خراب وجودده بر لرزش تعب واردى . نفسى صيقلاشمش ، يوزى قيزارمشدى . بوروشوق ومشين كبى چهره‌دن آقان ترلر ، كوكسنك قيرچيل قيللرندن سوزوله‌رك حرارت مجادله ايله يانان بدننده قوه ويريوردى . و بو زواللى انسان بنى ، صانداله راحتجه ياصلانمغه كندنده حق بولان بر مخلوقى ، ايسته‌ديكم يره كوتورمك ايچون اوفاق بر اكمك پاره‌سى مقابلنده داشما اوغراشيوردى . مع مافيه بن اونده ينه غبطه ايده‌جك بر مظهريت بولدم . لاقيردى سويلركن دوداقلرينك آراسندن كوران بياض ، تمام ، صاغلام ديشلرينى اشارت ايده‌رك :

— بابا ، ديدم ، ماشاءالله ديشلرك پك صاغلام . . .

او وقت اختیارك چهره‌سی بر آنافور کبی قاریشدی . کندیسنی بونجه سنه‌لردن بری ، محتاج وزبون ، سوکوره‌کلره محکوم ایدن نصیب حیاتك زوی سیاه بی‌انصافنه توکوروز کبی :

— نه‌یه‌یم ، دیدی ، ییه‌جك بر شیٔ بوله‌مادقدن صوکره !

حسین جاهد

لرزش : تیتره‌یش . تعب : یورغونلق . آنافور : ده‌کز آقینتیسی .

بر شرقینك کابوسی

وقتیله ازمیرده بر یاز کیجه‌سی ،
کوزلرم دالمشدی قارشی یقه‌یه ؛
نثیلر سویلردی صولرك سسی
قوینده اویویان صولغون بر آیه .

نهایت صولرك نثیلرینه
اینجه بر کیتارا سسی قاریشدی ؛
ده‌ریندن کله‌رك دها ده‌رینه
سوزولن پریشان بر یالواریشدی .

کیم بیلیر ناصل بر روحجه شرقی‌یی
لایموت ایتدی که جوشقون کیتارا ،
ده‌رین بر نفرتله اورپردی قبی ،
قلبمده آچیلدی کیزلی بر یارا !

اوزاقده بر ساعت اوردی یاریمی ،
باشمده حمالی بر اوغولدامه ؛
غضبله صیقدیغم یومروقلریمی ،
دیشمله کمیروب قاچدم اودامه .

او زماندن بری ، تام آلتی سنه ،
بو چیغلق باشمده کورله‌دی دوردی ؛
آکلادم نهایت بوکا سبب نه ،
آکلادم بنلکم نیچون قودوردی !..

خالد فخری

قاشاغی

آخیرك حوالیسنده اوینارکن آساغیده‌کی ، کوموش سکودلر آلتنده کورونمه‌ین دره‌نك حزین شیریلتیسنی ایشیدیردك . اوبمز ، ایچ چیتك بویوك کستانه آغاجلری آرقاسنده غایب اولمش کیبیدی . آننه‌م استانبوله کیتدیکی ایچون بندن بریاش کوچوك اولان قارداشم حسنله آرتق دادارو‌حك یانندن هیچ آیریلمایوردق. بو آدام ، بابامك سایسی اختیارجه برچرکسدی . صباحلین ایرکندن آخیره قوشیوردق . اك سودیکمز شیئ آتلردی . دادارو‌حله برابر اونلری صویه کوتورمك ، چیپلاق صیرتلرینه بینمك نه‌دویولماز برذوقدی! حسن قورقاق یالکز بینه‌مزدی . دادارو‌ح اونی کندی اوکنه آلیردی . طوربالره آرپا قویمق ، یالکزه اوت دولدورمق ، آخیری سوپورمك ، کوبره‌لری قالدیرمق ... اك اکلنجه‌لی براویوندن زیاده بزه خوشمزه کیدییوردی . هله تیمار ... بواك ذوقلی شیئدی. دادارو‌ح الٔنه قاشاغی‌یی آلوب ایشه باشلادیمی ، تیق تیق ، تیق تیق ... طبقی برساعت کبی ... یرمده دوراماز ،

— بن‌ده یاپاجغم ، بن‌ده یاپاجغم !

دیه طوتدوروردم . اووقت دادارو‌ح بنی طوسونك صرتنه‌قور ، المه قاشاغی‌یی ویریر :

— هایدی یاپ !

دیردی . بو ذمیر آلتی حیوانك اوستنه سورتر ، فقط او آهنکلی طیقیردی‌یی چیقارامازدم .

— قویروغنی صاللایورمی ؟

— صاللايور .

— هانی باقایم .

أكيليردم ، اوزانيردم . لاكن آتك صاغريسندن قويروغنى كورونمزدى .

*
* *

هرصباح آخيره كلير كلمز :

— دادادوروح ، بن تيمارى ياپاجغم .

ديردم .

— ياپامازسك .

— نيچون ؟

— داها كوچوكسكده اوندن .

— ياپاجغم .

— بويوده اويله ...

— نه‌وقت ؟

— بويك آت قادار اولديغى وقت ...

— . . .

آت ، آخيرايشلرنده يالكز تيمارى بكنه‌میوردم . بويم قارننه‌بيله‌وارمايوردى . حالبوكه أك كيفلى ، أك اكلنجه‌لى شى بو ايدى . صانكه قاساغينك منتظم طيقيرديسى طوسونك خوشنه كيديور ، قولاقلرينى قيصيور ، قويروغنى قوجامان بر پوسكول كبى صاللايوردى . تام تيمار بيته‌جكنه ياقين خويسزلانير ، اوزمان دادادوروح :

— هوويت ...

ديه صاغريسنه بر توقات اينديرير ، صوكرا اوته‌كى آتلرى تيماره باشلاردى . بن بركون آخيرده يالكز باشمه قالدم . حسنله دادادوروح دره كنارينه ايتمشلردى . ايچمده بر تيمار ايتمك حرصى اويباندى . قاشاغى‌يى آرادم ، بولامادم . آخيرك كوشه‌سنده‌دادادوروحك نجره‌سز ، كوچوك اوداسى واردى . بورايه كيردم . رافلرى آرادم . أكه‌رلرك آراسنه فلان باقدم . يوق يوق ! ياتاغك يانينده يشيل تخته‌دن بر صانديق دورويوردى . اونى آچدم . آزيجق داها سويچمدن هايقيراجقدم . آننه‌مك بر هفته‌اول استانبولدن كوندرديكى هديه‌لر ايچنده چيقان فاقفون قاشاغى ... پاريل پاريل پارلايوردى . همن قپدم ، طوسونك

یانه قوشدم . درنه سورمك ایستدم . راحت دورمدی . دونوب بورنیله بکا ووردی . ئوتهکی آتلرده دورمایورلردی .

— غالبا آجیتیور .

دیدم . کوموش کبی پارلایان بوکوزل قاشاغینك دیشلرینه باقدم . چوق کسکین ، چوق سیوریدی . براز کورلهتمك ایچون دیوارلرك طاشلرینه سورمکهباشلادم . دیشلری بوزوننجه تکرار تجربه ایتدم . ینه آتلرك هیچ بری دورمایوردی . قیزدم . ئوفکهمی صانکه قشاغیدن چیقارمق ایستهدم . اون آدیم ایلریدهکی چشمهیه قوشدم . قاشاغی‌یی یالاغك طاشنه قویدم . یردن قالدیرهبیلهجکم أك آغیر برطاش بولهرق اوستنهحیزلی‌حیزلی ایندیرمکه باشلادم . استانبولدن کلن ، احتمال دادارو حك قوللانیغه قییهمادیغی بوکوزهل قاشاغی‌یی أزدم ، پارچالادم . صوکره یالاغك ایچنه آتدم .

... بابام هرصباح دیشاری کیدهرکن برکره آخیره اوغرار ، اوتهیه برییه باقاردی . بن اوکون ینه آخیردهیالکزدم . حسن أوده خدمتجیمز پروینهقالمشدی . بابامچشمهیه باقارکن یالاغك ایچنده قیریلمش قاشاغی‌یی کوردی . دادارو حه هایقیردی :

— کل بورایه .

— ...

— چیقار باقایم شونی .

نفسم کسیلهجکدی . بیلمم نهدن چوق قورقدم . دادارو حده شاشیردی . قیریلمش قاشاغی میدانه چیقنجه بابام بونی کیمك یاپدیغنی صوردی . دادارو ح :

— بیلمهیورم .

دیدی . بابامك کوزلری بکا دوندی . داها برشی صورمادن :

— حسن .

دیدم .

— حسنمی ؟

— یت . دون دادارو ح اویورکن اودایه کیردی . صاندیقدن آلدی ، صوکره یالاغك طاشنده أزدی .

— نهیه دادارو حه خبر ویرمهدك ؟

— اویویوردی .

— چاغیر شونی باقایم .

— . . .

چیتك قاپیسندن کچدم . کولکه‌لی یولدن أوه دوغری قوشدم . حسنی چاغیردم .
زواللینك هیچ برشیئدن خبری یوقدی . قوسه‌رق آرقامدن کلدی . بابام مك سرتدی .
برباقیشندن ئودیمز قوپاردی . حسنه دیدی‌که :

— اکر یالان سویلرسه‌ك سنی دوه‌رم .

— سویله‌مم .

— پك اعلا ، بوقاشاغی‌یی نه‌یه قیردك ؟

حسن ، دادا روحك ألنده دوران االته شاشقین شاشقین باقدی . صوکره ، صاری
صاچلی باشنی صارصه‌رق :

— بن قیرمادم .

دیدی .

— یالان سویله‌مه ، دییورم .

— بن قیرمادم .

بابام تکرار :

— دوغرو سویله ، داریلمایه‌جغم ؛ یالان چوق فنادر .

حسن ، انکارنده عناد ایتدی . بابام حدتلندی ، اوزرینه یورویدی . « اوتانمازیالانجی ! »
دییه یوزینه بر طوقات ایندیردی . حسن آوازی چیقدیغی قادار آغلامغه باشلادی .
بابام دادا روحه :

— کوتور بونی أوه ؛ صاقین برداها بورایه صوقما ؛ هپ برویناه اوطورسون !

دییه هایقیردی . دادا روح ، آغلایان قارده‌شمی قوجاغنه آلدی . چیتك قاپیسنه
دوغرو یورودی .

آرتق آخیرده هپ یالکز اویناردم . حسن أوده محبوسدی . یالان سویلدیکی ایچون
بابام یوزینه بیله باقمایوردی . آننه‌م کلدکدن صوکره‌ده عفو ایتمه‌دی . فرصت دوشدکجه :
« اویالانجی » دیردی . حسن یدیکی طوقات عقلنه کلدکجه آغلامغه باشلار ، کوچ
صوصاردی . زواللی آننه‌جکم بنم افترا آته‌بیله‌جکمه هیچ احتمال ویرمه‌یوردی .

« عجبا آبدال دادا روح آتلره أزدیرمش اولماسین ! » دیردی . ایرته‌سی سنه یازین

آننه‌م ینه استانبوله کیتدی . بز یالکز قالدق . حسنه آخیر حالا یاتاقدی . کیجه‌لری یاتاقده آنلرک نه‌یدقلری ، طالرک بویوب بویوب بویومه‌دیکنی بکاصورارلردی . برکون بردن بره خسته‌لندی . قصبه‌یه آت کوندردک ، دوقتور کلدی . « قوش‌پلازی » دیدی . چیفتلکده‌کی کوبلو قادینلر وه اوشوشدیلر . برطاقم تکبیر قوشلر کتیریبورلر ، کسوب قارده‌شمک بوینته صاریبورلردی . بابام یاتاغنک دیبندن هیچ آیریلمایوردی .

دادا روح چوق دورغوندی . بروین هونکور هونکور آغلایوردی .

— نه‌یه آغلایورسک ؟

دییه صوردم .

— قارده‌شک خسته .

— أیی اوله‌جق .

— اولمایه‌جق .

— یا نه‌اوله‌جق ؟

— قارده‌شک ئوله‌جك .

دیدی .

— ئوله‌جکمی ؟

— . . .

بنده آغلامغه باشلادم . او خسته‌لاندیغندن بری بروینک یاننده یاتیوردم . او کیجه هیچ اویویه‌مادم ؛ دالار دالماز حسنک خیالی کوزمک ئوکنه‌کلیور ! « افتراجی ، افتراجی ! » دییه قارشیمده آغلایوردی . کوچوک مخیله‌م ، دینی تربیه‌مک دهشتلریله دولمشدی . یارین آخرت ... کیم بیلیر قارده‌شم ، او حقسز یدیکی طوقاتک حقنی بندن ناصل چیقاره‌جقدی ؟ بروینی اویاندیردم :

— بن حسنک یاننه کیده‌جکم .

دیدم .

— نیچون ؟

— بابامه برشی سویلیه‌جکم .

— نه‌سویلیه‌جکسک ؟

— قاشاغی‌ی بن قیرمشدم ؛ اونی سویلیه‌جکم .

— هانکی قاشاغی‌یی ؟

— کچن سنه‌کی .. هانی بابامك حسنه داریلدیغی ...

لافی تاملایه‌مادم . درین هیچقیریقلر ایچنده بوغولیوردم . آغلایه آغلایه

یوینه آ کلاتدم. شیمدی بابامه سویلرسه‌م حسن‌ده دویه‌جق، بلکه‌ بنی عفو ایده‌جکدی.

— یارین سویلرسك .

دیدی .

— خایر، شیمدی کیده‌جکم .

— شیمدی بابك اویویور ؛ یارین صباح سویلرسك؛ حسن‌ده‌دویار . اونی اوپرسك،

آغلارسك ؛ حقنی سکا حلال ایده‌ر .

— پك اعلا .

— هایدی شیمدی اویو .

— . . .

صباحه قادار ینه کوزلریمی قاپایه‌مادم . هوا هنوز آغاریرکن یرونی اویاندیردم ؛

قالقدق . بن ایچمده‌کی زهردن عذابی بوساعتمق ایچون عجله ایدییوردم . فقط هیهات،

زواللی معصوم قارده‌شم او کیجه ئولمشدی. صوفاده چیفتلك امه‌لیله دادا روحی آغلارکن

کوردك .

بابامك دیشاری چیقمه‌سنی بکله‌یورلردی.

عمر سیف الدین

حرب ایچنده بهار

بوسنه صاریشین یوزلی ایلك بهار ،
چمنلر اوستنده صولغون یاتیور ؛
کیزلی بر أمله هیچقیران روزکار
چیچکلی داللری قیمیلداتیور ..

کلشنك قلبنه دوشمش بر آتش ،
یوق ، أشسز دولاشان قومرولره أش ؛
سرحدی آندیران افقده کونش ،
علودن بر سانجاق کبی باتیور . .

قوشلرك برآجی مرثیه صانکه ،
اوزاقدن دویولان غریب آهنکی ؛
بوسنه آچیلان کللرك رنکی
دوکولن قانلری خاطرلاتیور ! . .

اورخان سیفی

فالاقا

— چوجوقلق خاطره‌لرندن —

هر صباح چارشی جامعنك آرقاسنده‌کی خراب ضبطیه آخیرلرینك اوکندن، بر سرچه سوروسی کبی ، جیویلدایه‌رق کچردك . مکتب برآز داها ایلرده . . آلچاق دیوارلی ، اولدقجه کنیش بر حولینك اورتاسنده ایدی . بر قاتدی ؛ اطرافنده یوکسه‌لن بویوك کستانه آغاجلرینك بربرینه قاریشمش قویو کولکه‌لری بوتون چاتیسنی قاپلاردی . بز داها حولینك قاپیسندن کیرمه‌دن خواجه‌افندینك بولنوب بولونمادیغنی، سویله بر باقار، اکلاردق:

— عبدالرحمن چلبی کلشمی به ؟

— کلش ، کلش . . .

عبدالرحمن چلبی خواجه افندینك اختیار اسکیدی . سیاه ، خویسز ، عنادجی بر حیوان . . . هر صباح بزم کبی ایرکندن مکتبه کلیر ، آقشامه قادار قالیر ؛ أولریمزدن نوبتله کتیردیکمز قوجاق قوجاق اوتلری ، یازه آغاجلرك ، قیشسه صول طرفده‌کی آبدستك سوندورماسنك آلتنده یاواش یاواش ییردی . اوکا صو ویرمك ، اونی تیمار

ایمان مکتبده بر امتیازدی . خواجه افندی‌یه کیم بال ، نه کتیرسه بوغازینی دوزبردی . مکتب قاپیسنه داو وطاش بر مردیوننه چیقیلیردی . ایچری کیرانجه تقارشی‌یه خواجه افندینک رحله‌سی کلیردی . رحله‌نک اوکنده طوپ یاتاغیسی ، مدهش و توحش بر توقف کبی سیاه قایشلی آغیر فالاقا آصیلی دورووردی . هپمز قرق جه جوقدق . قیزلری بر قاچ آی اول بزدن آییره‌رق باشقه بره قالدیرمشلردی . صنف تقسیمی فلان یوقدی . الفبه‌یی ، «عم»ی ، هرسینی بر آغزدن وقویوز ، رقملری بر آغزدن صاییور ، بر آغزدن الهی سویلیوردق . بوتون درسلرمز یکنسق و عمومی بر بسته‌نک معنالرینی اکلامادیغمز کفته‌لری ایدی . خواجه افندی آق صاقاللی ، اوزون بویلی ، باغیرتقان بر اختیاردی . یاز ، قیش ، دائما جبه‌سز ، آبدست آلمه حضر لانمش کبی قوللری و پاچالری چیپلاق و صیوالی ، یرده اوطوروردی . دوکه‌دن صوکره جاتی جمعی سوپورمکه کیدوب هیچ کیمه‌ین قالما داها کینجدی . مؤذنلک ده ییوردی . بزده سکر ، بال ، خبی بویونوزی ، عناب ، ایکده وساژه صاتاردی .

*
* *

کوناندن کلدیکمز کوندن بری بو مکتبه دوام ایدیوردم . آما درسدن مدرسدن هیچ خبرم یوقدی . بر آغزدن اوقومغه باشلادقمی ، نه اوقورسه بلسون ، بن ده قاریشیر ، باغیرمغه باشلاردم . اك بنجی ذوقم فالاقا طوتمقدی . فالاقا طوتمق . . . فقط بر کون حاکم افندی ایله ستره پانطولونلی ، کولمز صوراتلی بری کلدی .

— قائمقام بك ، قائمقام بك !

دیدیلر ، صقالسز ، اسمر ، اوزون بویلی ، عکسی بر آدم !. قاپیدن کیرر کیرمز خواجه افندینك اشارتی اوزرینه هپمز آیاغه قالقدق . بریسنی چاغیریورمش کبی النی و باشنی صاللایه‌رق بزی اوطورتدی . هپمزی آیری آیری کوزدن کچیردی . بر قاچمزی اوقوتمق ایسته‌دی . حالبوکه بزتك آغیزله و آغنکسز اوقویه‌مازدق . یوزینی بوروشدیردی . یره باقه‌رق باشنی صاللادی . صوکره کوزلرینی خواجه افندینك باشنده آصیلی دوران فالاقایه دیکدی : باقدی . باقدی . عمرنده ایلك دفعه بر فالاقا کورویورمش کبی دقته باقدی . دوندی ، سلام ویرمه‌دن چیقارکن :

— بر آز دیشاری کلیرمیسکز ، خواجه افندی

دیدی . خواجه‌افندی تیتره‌یه‌رك دیوان دورویورکبی قوللرینی اوکنه‌قاووشدوره‌رق

يوروردی. حاکم افندی ایله قائمقامك آرقاسندن باغچه‌یه چیقدی. دیشاریده نه‌قونوشدقلرینی بیلمه‌یوردق . لکن فالاقا ایرته‌سی کون یرنده یوقدی .

— فالاقا یاساق اولمش . .

دییورلردی . سوزده قائمقام بك یاساق ایتمش !

دایاق قورقوسی قالقنجه بز ، قرق چوجوق ، اویله آزدق ، اویله قودوردق‌که... نه‌یپدیغمزی بیلمه‌یوز ، آرتق هیچ خواجه‌نی دیکله‌مه‌یور ، یوزینه لباب آتیور ، میندرینه ایکنه قویویور ، پاپوجلرینی صاقلایوب ساعتلرجه آراتدیرییور ، یالوارتیوردق . دایاقسز بزی اوقوته‌مایاجغنی آکلایان خواجه فندی نهایت ینه برکون فالاقایی چیقاردی. آماباشی اوجنه آصمادی. اوطوردیغی میندرك آرقاسنه صاقلادی. فقط شیمدی کیم قباحت یاپارسه اسکیسندن فنا دوکویوردی .

أیجه خطرلایورم ؛ قرق چوجوق ، هپمز متفقدق . آرامزدن مزور چیقمایور ، خواجه افندی‌یه قارشی تك بر وجودکبی حرکت ایدییوردق. برکون باغچه‌ده سوز برلکی ایتدك . ایچرده هپمز بردن أسنمکه باشلادق . خواجه افندی‌ده أسنمکه باشلادی . و زواللی اختیار اویویوویردی. اوزمان قالقدق . رحله‌نك اوزرنده‌کی انفیه قوطوسنی آلدق ، هپمز چکدك . بوتون مکتبك ایچنده برهاپشیرمادر کیتدی . خواجه افندی کورولتودن اویانجه‌ایشی آکلادی. انفیه‌سنی کیمك چالدیغنی صوردی. برآغیزدن و آهنکله:

— بیلمه‌یورز ، بیلمه‌یوز .

دیدك .

— هپکزی فالاقایه چکه‌جکم .

— بیلمه‌یورز ، بیلمه‌یورز .

— کیمسه سویلمه‌یه‌جکمی ؟

— بیلمه‌یورزکه ، بیلمه‌یورزکه ...

— بیلمه‌یورمیسکز ، پك اعلا ، نجیب ، کیت جامعدن قالفایی چاغیر ، چابوق .

بش دقیقه صوکره قالفا کلدی . قورقونج بر صحنه باشلادی. صوبایی بری براقوب بری آلیه‌ردی. نوبتله فالاقا طوتویوردق. هپمزی صیراداباغنه چکدیلر. بوکوندن‌صوکره خواجه افندی انسمه ایله هاپشیرمایی اك بویوك قباحت صاییوردی. هله هاپشیرمق . . . قضارا ، کندیلکندن هاپشیرانی :

— بنمله اکله‌نیورمیسك ؟

دییه‌رك ییقیور، بایپلتنجه‌یه‌قادار دوکیوردی. و عکسی کبی هیچ دورمه‌دن أسنیه‌جکم کلیور، هاپشیرمق ایستیوردم. برقاچ دفعه بونك ایچون دایاق ییدم. خواجه افندی دایاغی بیتیرنجه بوتون قوتیله رحله‌سنه وورویور :

— کیم هاپشیریرسه شرط اولسون که ئولدورنجه‌یه‌قدر دوکه‌جکم، دیه‌هایقیرییوردی.

— . . . .

— شرط اولسون، کیم هاپشیریرسه . . .

*
* *

« شرط اولسون ! » بوناصل یمیندی ؟ أوده آننه‌مه صوردم ؛ باشنی صاللادی ؛ کوزلرینی آچدی :

— چوق بویوك یمین !

دیدی .

— یالان یره بو یمینی ایدن چارپیلیرمی ؟

— خایر .

— یا نه اولور ؟

— داها فنا

— ناصل ؟

— قاریسی بوش دوشر .

أیچه آکلامادم . آما بویمینك دهشتنی مکتبده چوجوقلره اطرافیله سویلدم . آرتق هپ، أولی آداملر کبی، یالان صحیح، بزده « شرط اولسون ! » یمینه باشلادق . « والله بالله ! » اونوتولدی . خواجه افندی‌ده هرصباح رحله‌سنه چوکرکن هیچ اونوتمایور:

— کیم هاپشیریرسه ، شرط اولسون ، ئولدوروروم .

دیه تکرارلایوردی.

*
* *

برکون اوکله پایدوسندن صوکره ایچری کیردك. هروقتکی کبی درین براوغولتو . . . ‌بن‌باقدم. خواجه افندی دالمش، اویویور! همان‌آیاغه قالقدم. چوجوقلره شهادت‌پارماغمی دوداقلریمه کوتوره‌رك :

— صوصكز !

اشارتنی ويردم . سس صدا كسيلدی . هپسی نه‌ياپاجغمه باقييوردی . كوزنه رحله وارلدم ، وبغی چبق دوزدن بر طبقه قدار بيوك انفيه قوطوسی ايليشديردی . يتيردم . آيفرينك اوجنه صحرای ياقلاشدم . قوطوبی آلدم . ايچنده‌كی انفيه‌لری جزئمك آراسنه بوشالتدم . قوطوبی ينه آچيق اوله‌رق يرينه براقدم . چوجوقلر چكمك ايچون طراقه طوپلانديلر .

— خاير ، بز چكميه‌حكمز ديدم ، صوكره هاپشيريرز . اويانير . .

— ياسن نه‌ياپاجقسك ؟

— كوزورسكز . . .

— نه ياپاجقسك ، نه ياپاجقسك ؟

— سويله‌مم ديیورم . چوق كوله‌جكسز .

وقت بر سيغناق قورمشسه‌كه دها ياپه‌جق كوكورور ، قيليلورندم . چوجوقلردن بكا باقه‌رق كولمه‌يورلردی . كاكوسه كوروندوسنه خوجه افندی اوياندی . همن قوطويه طاندی . ايچنده انفيه يوق . . . حدتلندی :

— كيم آلديسه سويله‌سين ، شرط اولسون ، كبرتيرم .

هپ بر آغيزدن و آهنكله :

— شرط اولسون . خبريمز يوق !

ديدك .

— كيم آلدی ؟ سويله‌يكز .

— بيلمه‌يورز ، بيلمه‌يورز .

— پك اعلا ، بن سزه كوستريرم . شيمدی هاپشيرنجه آلان ميدانه چيقار . شرط اولسون ، اونی فالاقايه ييقاجغم . كبرتجه‌يه قادار دوكه‌جكم .

تضارا هاپشيره‌جكزدييه هپمزك نودی قوپويوردی .

— شرط اولسون . . آه بوكون بريكز هاپشيرسه . .

خوجه افندينك توفكمه‌سی بر تورلو كچمه‌يوردی . بن رحمت آلتنده ، جزئمدن قوپارديغم ايكی ياپراغی بوره‌رك بر كوبور ، ايچنه انفيه‌لری دولدوروييوردم .

آقشام یاقلاشدی . خواجه افندی قوبوزنی قاپادی. چەرابوزنی، منتانی بیدی، جبەسنی اوموزینه آلدی . هپ بر آغیزدن . کرات جدولنك نفیسندن صوکره، الیی ده باشلادق. بن نهایته دوغرو یانمده‌کی چوجوغی دورته‌رك قالقدم. اوده قالقدی. الیرمزی قالدیردق، خواجه افندی باغیردی :

— نه وار ؟

— عبدالرحمن چلبی‌یی حاضرلایه‌لمی ؟

— هایدی ، پك اعلا ، چابوق .

قاپیدن چیقدق. هر آقشام خواجه افندینك اذن ویردیکی ایکی چوجوق اوکدن چیقار، أشکك یولارینی و سمرینی ووروردی . طاش مردیوەنی قوشه‌رق ایندك . عبدالرحمن چلبی یی‌مه‌دیکی اوتلرك اوستنه اوزانمش یاتیوردی . تکمه‌لیەرك قالدیردق . یولارینی سمرینی ووردق . آرتق الیی سسلری کسیلمشدی . بن جزدانمدن ایچی انفیه دولو کاغد بورولری چیقاردم . یاواشجه أکیلدم . عبدالرحمن چلبی داها برشی اکلامایوردی. بو بورولردن بر دانه‌سنی بوتون قوتمله بورننه اوفله‌دم . کنزینه بر طابانجا صیقلمش کبی شاخه قالقدی . ایکنجی بورویی ئوفله‌یه‌مه‌دم . یولارندن طوتدم. صیچراته صیچراته طاش مردیوەنك اوکنه دوغرو کوتوردم . اوته‌کی چوجوق یانمدن کلیور ، کولمه‌مك ایچون أللە آغزینی طوتیوردی . خواجه افندی جبەسنی کیمش ، وقارله ، یاواش یاواش ، مردیوەنلردن اینیوردی؛ جوجوقلرك هپسی بر طورنا دیزیسی کبی آرقه‌سندن اینیورلردی. أشك شاخه قالقیوردی .

— نه اولمش بو حیوانه ؟

— بیلمم افندم، اویویوردی . . . .

— کمنی یا کلیش وورمشسکز .

— خایر .

— کتیرك باقه‌یم.

بوتون چوجوقلرده باقیورلردی . اسکی طاش باصاماغه یاقلاشدیرده . تام بو اثناده عبدالرحمن چلبی نزله‌یه اوغرامش بر انسان کبی :

— پشیسح ، پشیسخ . . .

دیه باشنی صارصدی. بوتون چوجوقلر کولمکه باشلادی . خواجه‌افندی شاشیردی.

انفینك تأثیرینی دویمغه باشلایان عبدالرحمن چلبی هابره هایقیرییوردی . بن صانکه هیچ برشیئدن خبرم یوقمش کبی :

— سزکله أکله‌نیور افندم .

دیدم .

— خلط ایتمشسك . . .

داها زیاده کستاخلاشدم :

— بونی‌ده فالاقایه ییقمالیسکز .

— اوحیوان ، او . . .

قهقهه‌لرله قاتیلان چوجوقلر :

— فالاقا ، فالاقا . . .

دیه باغیریشیورلردی . بن اونلردن جسارت آلدم ، دیدم‌که :

— خواجه افندی ، بوکون مکتبده کیم هاشیریرسه شرط اولسون فلاقایه ییقاجغم ، دیدیکز ؛ اکر عبدالرحمن چلبی‌نی عفو ایدرسه‌کز قاریکز بوش دوشر .

چوجوقلر درس اوقور کبی برآغیزدن وآهنکله :

— قاریکز بوش دوشر ، قاریکز بوش دوشر .

دیه هایقیریشیورلردی . خواجه افندی بر آن شاشیردی . بینه‌جکی زمانلر « اوح بنم عبدالرحمن چلبی ، اوح بنم عبدالرحمن چلبی ! » دیه محبتله اوقشادیغی اشکنه دهشتله قدی . قاپینك یانندن برچوجوق ایچری قوشمش فالاقایی ، ده‌کنکی چیقارمشدی . عبدالرحمن چلبی جت انتظامسز فاصله‌لرله هاشیرییور وبوزنی برده‌سورمك ایسته‌یوردی فالاقا وده‌کنك أیدن أله خواجه افندینك اوکنه قدر کلدی : چوجوقلر کولمکدن قاتیلیورلر :

— قاریکز بوش دوشر ! قاریکز بوش دوشر !

دیه آهنکله تکرارلایوردی : چوجوقلره‌می ، اشکه‌می ، نه‌یه قیزدیغنی بیلمه‌ین خواجه افندی ، غیر اختیاری :

— ییقیکز !

امرینی ویردی . بلکه یکرمی چوجوق ، عبدالرحمن چلبینك باشنه اوشوشدك . اوزون بر اوغراشدن صوکره یره یتیردق . آرقا آیاقلرینی فالاقایه طاقدق . خواجه افندی صوپایی أله آلدی . ناللار کبی « طاق طاق » وورمغه باشلادی . اشك ده‌په‌له‌نیور ،

چوجوقلر باغریيور، كولويور، نعره‌لر آتيورلردی . مدهش بر كورولتو . آنسزين آرقه‌دن بر چوجوق :

— قائمقام بك .

ديه‌باغيردی . هپمز صوصدق . يوزيمزی حولی قپيسنه چويردك : سياه‌سترە پانطولونلو، قرميزی فسلی ، اكشی صوراتلی بر آدام . . . صاغنده صولنده بر ضبطيه ، ديم دك دورويوردی .

— نه اولويور خواجه افندی ؟

ديه‌سسلندی .

— . . .

خواجه افندی فنا حالده شاشالادی . اوكنه باقدی . دگنك الندن دوشدی . فالاقايی طوتانلر براقديلر . قورتولان ثوركمش اشك چيفته آته آته ، كستانه آغاجلرينك آلتنه قاچيور، هم آوازی چيقديغی قادار آكيريپوردی . قائمقام حولی‌يه كيردی . ياواش ياواش يوروردی . مكتبك اوكنه ياقلاشدی . قاشلری چاتيلمشدی . حدتله تكرار صوردی :

— نه ياپيورديكز ؟

— شی . . . أفندم . . .

خواجه افندی ككه‌ليوردی .

— نه ؟

— شرط ايتمشدم .

— نه ديمك ؟

— هاپشيران ايچون . . .

— نه هاپشيرانی ؟

— اشك هاپشيردی .

— اشكمی هاپشيردی ؟ . . .

— . . . .

— ! ! !

چوجوقلر ، هم هاپشيريور ، هم كولوشويورلردی . قائمقام ، وقارينه‌دوقونان بوطارسزلغه حدتلندی . ايصيره‌جق كبی ديشلرينی كوسترەرك :

— دفع اولك باقايم اورادن ، تربيه‌سزلر !

ديدی . بز قورقدق و همان صوصدق . صوكره صاقين وپريشان، يره‌باقان خواجه افندی‌يه دوندی :

— بنمله برابر كليكز .

قائممقام اوكده ، ضبطيه‌لرله خواجه افندی آرقاده چيقوب كيتديلر.

⁂

بوندن صوكرا مكتبده نه‌فالاقايی كوردك ، نه‌ده . . .

خواجه افندی‌يی !

شيمدی بن كيمی عالشيرينكن كورسه‌م پك كوچوككن يابديغم بو توحاف معذبلكی خاطرلارم، كولومسه‌رم. قلبمده بايرسز بر آجی صيزلار. نه‌سبيمه خواجه‌لقدن قوغولان، احتمال آچ قالان بو آق صقاللی فقير اختيارك زوالی خيالی قارشيمه ديكيلير. زمان كچدكجه خفيفليه‌جك يرده ، داها زياده آغيرلاشان بر وجدان عذابی دويارم .

فقط . . . .

نفسده ، بونك كبی ، حياتده‌كی هر كولونج شيئك آلتنده كوروندز بر فاجعه يوقيدر ؟

عمر سيف الدين

دوه‌نك باشی

وقتيله بويوك بر دوه‌نك بر باشی وارمش . . .
باشسز دوه اولمازيا، ماصال ، نه‌يسه ؛ بوتون كون

ياز قيش ، بوينسز ، بوچوزوك باش
چول ، قير ، تپه ، طاغ ، طاش ،

بی‌چاره‌يی بيهوده‌سورروكله‌ر ويورارمش . . .
بی‌چاره آغير كووده نه‌يابسين ، كيمه كوسسون ؛

بر قارغه بولوب دردیی دوکمش ، او دیمش : ــ واه .
باشدن بویوك الله . . . باشه کلش ؛ چکه‌جکسك .
آرتق ایشه هورکوج بیله شاشمش ،
قویروقسه دولاشمش
باشدن باشه انحابی ؛ فقط کیمسه‌یی الله
باشدن دوشوروب قویروغه باقدیرماسین ؛ ایلکین
بر پارچه دوروب دیکه‌ین اولمشسه‌ده کیت کیت
عالم بو اوزون دردی ایشیتمکدن اوصانمش ؛
آرتق کیمه دیکلتمکه کیتسه ،
کیم دویسه ، ایشیتسه
یوز ویرمه‌دیکندن دوه‌جك ساکن وساکت
بر خندقه ایتمش ، باشی صوقمش واوزانمش ؛
بردن چکیلوب : « هایدی ـ دیمش ـ دوزخه مرداو ! »

حقسزلق ایدن باشلری برکون . . . قوپاریرلر .

توفیق فکرت

انحا (نحوك جمعی) یوللر . دوزخ : جهنم .

شاعر ، بو منظومه‌ده‌نه‌دن بحث ایدییور ؟ کوریپورسکز : دوه ، چوروك ، دوشونجه‌سز باشـنك فنا حرکتلرندن صیقیلیور ؛ اونك سوقیله نصیبی دائما داغلرده ، بییرلرده بیهوده یورولمقدر ؛ دردیی قارغه‌یه آکلاتیور ؛ آلدیغی جواب ، طالعنه قاتلانمقدر ؛ فقط کیتدکجه تحملی آزالیور : الله ، باشدن دوشوروب آیاغه باقدیرماسین ؛ بو دوشنکونلك آدمه زوری کلیر ! . زوالی دوه‌نك دردی بویوکدر ؛ بلکه تسلی ، معاونت کوره‌بیلیر دییه هر کسه آچیلیور ؛ لکن آجییان نره‌ده ؟ یوز ویرن بیله یوق ؛ آرتق یاشامغه تحملی قالمامشدر . بر خندق ایچنه کیرر ، کووده‌سنی باشندن آییرر . . .

پك آشکاردرکه بو موضوع ، حقیقتده اولمش بر وقعه دکلدر ، دوه مثلا قارغه‌یه دردیی دوکه‌مز ؛ هورکوج ، دوه‌نك قانبوری دیمکدر ؛ برشیئه شاشمه‌سی قبول اوله‌ماز ؛ فقط بو شعری مثال دییه قبول ایده‌بیلیرز : اسکی زمانلرده بر چیفتلك صاتیلیورکن دمیرلش

اسيا كبى ، تارلالرده چاليشان عمله‌يى‌ده يكى صاحبنه دور ايدرلرمش؛ سيمدى انسانلر، آرتق آچيقدن آچيغه كونه كبى ياسايامازلر؛ حياتى ، ناموسى چيكنه‌ين ، لكه‌له‌ين بر رئيسه قارشى بويون أكمك سفيللره، احمقلره ياقيشير؛ أى دوستون، فداكار بر آدم ظالمه تحمل ايتمز. ماضيده قفى بر حمله يله ده‌وريلن تاجلرى باش، ملتلرى كووده كبى قبول ايده‌رك دوشونكز؛ منظومه‌نك ايضاحى قولايلاشير . . .

قار ياغاركن

اون ايكى ياشنده وارميدى؛ شقاقلرندن ، اكسه‌سندن صارقان دوز ، مجلا ، قويو سياه صاچلر آلتنده صارى ، سوز كون ، كوچوك سيماسنه ، توسع ايده‌مه‌مش كميكلرى اوستنده دونوق اسمر رنكيله ضعيف ارتسامليرى كوربلن عضلاتنه ، ييرتيق كوملكيله پاچه‌لرى پارچه‌لانمش پانطولونك ايچنده اينجه بر ده‌كنك كبى دوران نارين وجودينه باقيلسه بلكه‌ده‌ها كوچوك ظن اولنوردى. فقط اينجه، مقوس قاشلرينك آلتنده دائما اويانيق بر ذكا پارلاقلغيله كولومسر ، بوتون سوقاق چوجوقلرنده وقتندن اول انكشاف ايدن علم حيات ايله كورمكده، آكلامقده سرعت فكرينى كوستر كوزلرى بلكه اون ايكيسندن زياده اوله‌بيله‌جكنى ظن ايتديرردى.

سوقاق چوجوغى! . . كنديسنى بيله‌ليدن برى سوقاقدن باشقه بر يره مالكيتنى تخطر ايده‌مه‌يور؛ — سويله‌تعبير ايدلمك جائز ايسه — نفسيله سوقاقده پيداى الفت ايتمشدر. بوتون سوقاقلر اونكدر. بو شهر عظيم اونك ايچون بيتمز توكنمز دهليزلردن ، صفه‌لردن ، حويليلردن مركب واسع بر خانه‌در؛ اونك ايچنده ايسته‌ديكى كبى — اللرينى ايچى ييرتيلمش جيبلرينه صوقه‌رق دائما كسيلمكه محتاج صاچلرينك تپه‌سنده ايصلانه ايصلانه بوزولمش پوسكولسز فسيله، چورابسز آياقلرينه‌دائما بويوك كلن ييرتيق پوتينلرله — بو واسع خانه‌نك دهليزلرنده ، حويليلرنده ، صفه‌لرنده ديشلرينك آراسنده ايصلق چاله‌رق روز كارلرك اوكنه‌دوشر؛ بر اطمئنان تصرفله اطرافى سير ايده‌رك كزردى. أولر؛ بونلرك نه اوله‌بيله‌جكنه هنوز بر علم صحيح پيدا ايده‌مه‌مش ايدى . ايچلرينه كيرمك نصيب اولمايان بو يرلر،

کندیسنجه او بویوك أوك بر طاق اودالری حکمنده ایدی . أو و عائه حقنده کندینه مخصوص، اوزاقدن پارچه‌پارچه ضبط اولنان امارات ایله ترا کم ایتمش معلومات نتیجه‌سیله یالکز بر فکر مبهمی واردی . انسانلر ، کوزینك اوکنده کندیسنی دائما بر کنارده براقه‌رق آقوب کیدن سیل خروشان حیات، عظیم بر صحنهٔ تماشا حکمنده‌ایدی . مادامکه تصادف اونك پیشکاهنه بویله هردقیقه متبدل بر تماشا قویویرمش ایدی . اوده هرشیئه بر نکاه آشنا ولاابالی ایله باقمغه آلیشان کوزلرینی آچار ؛ ادرنه قپوسندن باغچه قپوسنه ، غلطه‌دن شیشلی‌یه قدر امتداد ایدن بو صحنه‌یی بول بول ، قانه قانه سیر ایدردی . . .

اولا ایوبدن باشلامش ایدی، کوچوك قوری باشنی پریشان بر کومه شکلنده دولدیران خاطراتی آرهسنده کندیسنی جامع حولیسنده، مزار آرالرنده قوشیور ، یاخود کبابجیلرك، قایماقجیلرك اوکنده، ایچریده یتك ییلری سیر ایدییور کورردی .

بر کون ، بر حس نا کهان پیدا ایله ، هرکون آرقه‌لرینه دوشه‌رك قبرستانلره قدر رفاقت ایتدیکی بوتابوت سلسله‌سندن، او وقته قدر لاقیدانه هرده‌لیکیله، هر بوجاغیله دوست اولدیغی بو مزارلر صحراسندن شمیم روحنه بر بوی فنای مؤذی دوقوندی . بورادن قاچمق ، دها ایلریسنی کورمك ، دائرهٔ حیاتنه بر آز دها وسعت ویرمك ایسته‌دی . .

آناسی باباسی وارمیدی؟ هیچ ظن ایتمه‌یور . او ، اویله تصادفاً ایکی قالدیریم طاشنك آراسنده پیدا اولیویرمش بر مخلوق ایدی . اونی ایوبده هرکس طانیردی؛ أوت، کندیسندن باشقه هرکس . . اوکا ـ بیلنه‌مز ناصل بر اعتیادله ـ «سرمد بك» دیرلردی . دائما اسمنه اضافه‌ایدیلان بو عنوان اصالته بر مجلوبیت مخصوصهٔ قلبی واردی . بعضاً کندیسنی قیزدیرمق ایچون « سرمد ! . . » دیدکلری وقت ایشیتمز ، دنیاده یالکز نغنك یکانه ترانهٔ تسلیتی اولان ایصلغنی چاله‌رق، دائما ییرتیق قوندوره‌لرینی بر مشی جندانه ایله قالدیریملره سورته‌رك کچر ، کیدردی . .

ایوبدن آیرلمغه‌قرار ویردکدن صوکره بوتون دوستلریله وداع ایتدی؛ اوکون تلاش عزیمتیله ایوبك سکونی بوردی؛ بوتون دکانجیلره اوغرادی، بر فندق آغاجندن کسیلمش ظریف ده کنکنك اوجنه بر کبابجی دکاننك مردیونی آلتنده دوران قرمزی مندیلدن بوغچه‌سنی طاقه‌رق « بن کیدییورم ! . . » دیدی . صوکره صورانلره الیله اوزاق . . پك اوزاق بر یر کوستره‌رك « استانبوله : . . » دیبه علاوه ایدردی . . .

اویولی پك ای بیلیردی ؛ قاچ کره‌لر طاش دوکوشنه چیقدیغی زمان ایوب تپه‌لرنده

بوزلنمش ، حتی آرزوی نجسی، بر قاچ آرقداشیله برابر ، اونی استانبول سورلرینك مقدمات حدودینه قدر کتیرمش ایدی . . .

استانبوله واردن کیرمك ایستهیوردی، دهکنکنك اوجنده قرمزی مندیلدن بوغچهسنی اوکونکی نشوهٔ سیاحتله، رشت آورانه رقص ایدرك، ییرتیق پوتینلریله سرمدبك استانبوله کیردی .

و زمان بوتون بو سبعه جزیرهنی یاواش یاواش ، سنهلرجه سورن ادوار سیاحتله دولاشدی ؛ متوالیاً فاتحده ، سراجخانه باشنده ، آقسرایده ، شهزاده باشنده، سلطان بایزیدده ، خواجه پاشاده رکز خیمهٔ اقامت ایتدی ؛ نهایت بر یاز کیجهسی امین اوکنك غلبهلغنی، صباح بازارینی ، صو ، ازه کوندوز کوپرینك شماتهنی کورنجه بورادهکی غلغلهٔ حیاته مفتون اولدی ؛ « اوح ! شیمدی یریمی بولدم . » دیدی .

بوراده دوستلر پیدا ایتدی : بوتون بویاجیلرله ، کبریتجیلرله ، موزعلرله ، حماللرله، اوولا توقت کوردلتولریله باشلایان مناسبت یاواش یاواش بر سوکی حالنی آلدی ؛ اویانیق کوزلری، دائما فعالیت ذهنیهسیله حرکت ایدن سیماسی بوتون کندیسنی طانیانلرده غیرقابل مقاومت بر انجذاب حاصل ایدردی .

بوراده اختیار اقامته قرار ویردکدن صوکره سنهلردن بری اسکیمهین قرمزی مندیل بوغچهسنی بر بقاله یارم ساعت یالوارهرق قبول ایتدیردی . بوش بر غاز تنکهسنك ایچنه قویدی : تا اوبدن یادکار اولهرق سووب صاقلادیغی دهکنکنی کمال تقیدله بر کوشهیه دایادی .

اونك الا بویوك دردی تبدیل مکان ایتدکجه بوغچهسیله دکنکنی قویهجق یر بولمقدن عبارت قالیردی. کندیسی ایچون دائما یر بولوردی. یازك کپنك آلتلرنده، قاپو کوشهلرنده، حیوانی چیقارلمش یوك آرابهلرنده اویوردی: قیشین ـ باقیکز ، قیشی هیچ سومزدی ـ طانیدیغی دکانجیلره یالواریردی . . اك زیاده سودیکی دکانلر بقال دکانلری ایدی ؛ بوراده هم بوش شکر چواللری بولوردی . اوندن باشقه بوتون سووبده بولهمادیغی سیئلرك ـ ریچوللرك ، پینیرلرك، پاصدیرمهلرك ، قورو باقلهلرك ـ معدهسنی معجز فقط لطیف بر اشتها ایله قازییان قوقوسی . . .

بوراده کندیسی سومکه باشلایان دکان صاحبلری اولا بر کوچوك سرمایه وجوده کتیردیلر ؛ اکمك کتیردیلر . صوکرا قوطیسیله فورچهلر آلیویردیلر : لکن بویاجیلقدن حفظ

ایتمه‌دی. بر کون ناسی قوطوسنك و برینه‌قویه‌رق اوزون قورناز برخرمنزله فورجه‌رینی
یاواشجه آشیرمش اولماسنی بهانه ایده‌رك بوندن واز کچدی : بر ... ق شمعه‌لی ابریقلر
آلیویردیلر ؛ کوچوك بر سپت ایچنده کوبنی باسه « ایلیسی اون پاره‌یه.. » دیه بر هفته
قدر باغیردی ؛ لکن بو صنعت ، عسکری موزیقه‌لری چکیلدیکجه اوکرندیکی غوغالری ایصلاقله
چالمه‌سنه مانع اولیوردی : بر کون بر رقیبله غوغا ایدرکن سپتنی یغما ایدلمه‌سی سبب اولدی ،
بوندن‌ده فراغت ایتدی .

دنیاده حفظ ایده‌بیله‌جکی یالکز بر شی واردی : اوقه‌دیغی بر کلمنك ... کتیلرینی ، اوفاق
تفکارینی طاشیمق . . .

« کوتوره‌لمی ، افندم ؟ » . . طاتلی بر تبسمله ، استرحام ایده‌رك ، بر صوریشی
واردی که اوسسی ایسیدون‌ده مجذوب اولمامق . بو کوزصاچلرله کوچوجك بوزه‌لمش فسی
آلتنده پارلایان سیاه کوزلرك متبسم نکاه استفسارینه قاووت ، جوابی ویرمامك ممکن
اولمازدی . .

« کوتوره‌لمی ، افندم ؟ » . . بویله نه‌لر کوتورممش ، صحیف قوبارینه نه‌لر طاشیمامش
ایدی : ایچلرنده نه اولدیغنی بیلمه‌دیکی زنبیل اوفاقنی باکتلردن قادین بوغچه‌رینه
قدر طاشیر ، متمادیاً طاشیردی ؛ حتی کاغدی بر مشتریسی بیله‌واردی : بر مکتبلی چوجق...
هرصباح اسکدار واپورینه قدر کیدر ، بکلك سفرطاسنی آلیر ، ترامویه کتیریر . آقشام
بك ترامواین‌دن اینجه یینه واپوره قدر کوتوروردی . .

یاواش یاواش بونکله‌ده دوست اولمشلردی ؛ اسمی اوکا بیله اوکرتمش ، تا ایلك کونی
اینجه باجاقلرینك اوزرنده نحیف کوکده‌سنی بوکسه‌لته‌رك « هرکون بن طاشیه‌یم بکم ،
اقشاملری بنی کوره‌مزسه‌کز ، سرمد بك دیه چاغیریرسکز ... » دیمش ایدی .

« کوتوره‌لمی ، افندم ؟ » . . بویله نه‌لره قدر کیتمش ، بوعظیم شهرك نه‌لرینه قدر
صوقولمش ایدی ؛ استانبولك هیچ بر ده‌لیکی یوق ایدی که اورایه بر پاکت کوتورمش
اولماسین . حتی برقاچ مشتریسیله برابر تونه بیله بینمش ؛ تقسیمه ، شیشلی‌یه قدر کیتمش
ایدی . . بعضاً اونك اوپانیق چهره‌سندن شبهه حاصل ایده‌رك اوکه دوشوره‌نلر ایدی .
اووقت اوموزلرینی قیصه‌رق ، اوکده یورودیکنه صیقیله‌رق زواللی پارچه پارچه پوتینلرینی
چامورلرك ایچنده سوروکلر ، کیدردی ؛ اکر آرقه‌یه قالیرسه مشتریسنی سیر ایتمکدن ذوق
آلیردی . ایشیتدیرمه‌یه‌جك درجه‌ده یاواشجه ایصلغنی چاله‌رق شیشمان ، ضعیف ، کنج

ختیار ، ارکك ، قدین بیکرجه خلقك ـ اکری ، قوللری دوللو ، باجاقلری یورغونلقدن قیریش ـ آرقه‌سندن کیدردی . بو صنعتدن شکایت ایتمزدی ، بالعکس هوس سیران پرورینه ایسته‌دیکندن زیاده مساعد اولان بو باکت طاشیبجیلقدن ـ حماللق دیمزدی ـ حظ ایدردی .

برقیش هنوز صوتوقلرك مقدمهٔ سدتنده یاغمورلی برهواده اوزون برسفردن عودتنده بشی دوندی ؛ کوزلری بولاندی . . . اینجه باصمه کوملکیله براسکی فانیله یلکدن عبارت اولان اثوابندن یاغمورلر کچه‌رك ایلیکلرینه قدر ایصلانمش ایدی ؛ ضعیف وجودی حکرلرینه قدر تیتره‌یه‌رك قیش ابتداسندن بری کندیسنی بارینديران بقاله کیتدی . « ایصلاندم ! » دیدی ، او وقت بقال مساعده ایتدی ، بوش شکر چواللرینی آله‌رق دکانك چاتی آره‌سنه چیقدی ؛ اوراده ایصینه‌مایه‌رق ، تیتره‌یه‌رك ، حیاتنده برنجی دفعه اولمق اوزره اوشومکدن متولد اضطرابی دویه‌رق یاتدی . .

آرتق کوپری باسنده هفته‌لرجه کورونمه‌دی . بوراده ، شو بقال دکاننك چاتیسی آراسنده صابون چواللرینك اکشی قوقوسیله بترول صندوقلرینك تعفناتی آره‌سنده ، درت شکر چوالی ایچنه صیغنه‌رق کیمسه‌سز ، آشاغیده ولولهٔ حیاتی حمالی قولاقلرینه چیقان بویوز بیکلرجه انسانلرك آراسنده یاب یالکز ، ایکی اوچ کونده بر « دها قالمایه‌جقمیسك ؟ » دیین چراقلردن باشقه برچهرهٔ اعانه کورمه‌یه‌رك ، برکلمهٔ تسلیت دویمایه‌رق ، بعضاً آتشلر ایچنده طوتوشمش ، بعضاً تیتره‌مکدن چکملری کلیدلنمش ، هفته‌لرجه یاتدی .

خسته‌لقدن قالقدی . فقط بودفعه‌دن اعتباراً قیشدن نفرت ایتمکه باشلامش ایدی . . شمدی اوشـویوردی ؛ اولکی کبی ده‌کل ، اضطراب دویه‌رق ، آرتق شوراده قالدیرمك اوستنده بروقتلر ایوبده آرقه‌لرندن کیتدیکی تابوتلرك ایچنده کیلر کبی اولیویرمك ارزوسنی حس ایده‌رك اوشویوردی .

خسته‌لغندن صوکره کندیسنی اوقدر ضعیف بولدی که برکون جغال اوغلنه کوتوریله‌جك برباکت ایچون مشتریسنك آرقه‌سندن یورویه‌مدی ، باب عالی یوقوشنده توقفه مجبور اولدی ، آغلایه‌رق « کوتوره‌مه‌یه‌جکم ، افندی ! » دیدی .

شیمدی تنبللکی ترجیح ایدییور ؛ ممکن مرتبه آز یورومك ، آز یورولمق ایچون آغزنده « کوتوره‌لممی ، افندی ؟ . . » طلبی مریضانه برادا ایله ایشیدلمز برندای ضعیف حالنی آلیوردی . آرتق کوپری باسنده الی باکتلی کوردکلرینه قوشمایور ، ایشك اوکنه

آتیامایوز ، مارك مغازه‌سنك اوكندن همان هیچ آیریلمایوردی. بوراده برایكی مشتریسنك اثوابنی طاسیرسه قناعت ایدردی ؛ برده صباح آقشام مكتبلی بكك سفرطاسی نوبتی واردی .

مارك مغازه‌سنك اوكنده اونك دورمق ایچون اعتیاد كرده‌سی اولان كناردە برمانكن – قیوبرجق صاچلی ، چفته قیرقیق صاقاللی ، مغرور كوزلی بر مانكن – وار ایدی كه قیشلك مقدمه‌سندن بری سیاه آستراقاندن كنیش یاقه‌لی پالتوسیله اونك عریانیٔ رعشه‌دارینی استهزا ایدییوركیبیدی .

اوقیصتانعقله برابر بونكله عقد دوستی ایتمش ایدی ؛ هرصباح مغاره اوشاقلرینك اونی چیقارمه‌لرینه انتظار ایدر ؛ اورایه كتیریلوب‌ده جامقك اوكنه آرقه‌سندن بر ایپله باغلاندقدن صوكره یواشجه یاقلاشیر ؛ صوغوقدن چاتلامش الرینی پالتوسنك كوركلی یاقه‌سنه‌دوغروكزدیره‌رك خفیف برسسله تا قولاغنه ضمه‌لری قبض ایدیجی برطرز تلفظله « بونزور ، موسو . . . بونزوز ، موسو » دیدی .

اووقت اونك تا كنارینه ، پالتوسنك اتكلرینك وجنه اوطورر ، اوكوركلی – كیم بیلیر ناصل ایصیتیر؟ – لاجوردقازیمیرك سایه‌سنده برحرارت موهومه‌ایله ایصینه‌رق بكلردی .

آه اونك‌ده برپالتوسی ، اوموزلرینی اورته‌جك بركوركلی پالتوسی اولسه‌یدی ؟..

شیمدی ، خسته‌لقدن بری برپالتویه – خصوصیله بركوركلی پالتویه – مالك اوله‌بیلمك ذهننده برداء غریب حكمنی آلمش ایدی ؛ بركون مغازه‌نك حمالندن بوپالتونك قاچ پاره‌یه اولدیغنی صوردی ؛ حمال كوله‌رك « وای سرمد بك ، پالتویه ایمرندكمی ؟ » دیدی . صوكره صیریته‌رق « بش لیرا » دیه علاوه ایتدی .

بش لیرا ؟ عجبا بش لیرا قاچ پاره ایدر ؟ . .

بوقدر پاره‌یی حوصله‌سی آلمایوردی . بوكوندن صوكره كوركلی بر پالتویه مالك اوله‌بیلمك امیدینی غیب ایتدی . كندی كندیسنه « كاشكی صورماسه‌یدم ! » دیدی ؛ فقط كویا غایهٔ حیات كندیسی ایچون بركوركلی پالتودن عبارت ایمشجه‌سنه هر صباح اوچفته صاقاللی مانكنك مغرور كوزلریله « پالتومه باق ! . . » كبی دوروشنی كوردكجه آرزوسی تازه‌لنیردی .

اوزمان اورایه ، پالتونك آلتنه، اتكلری یوزینه ، كوزینه سورونه‌جك قدر یاقینه چومه‌لیر ؛ كوزینك اوكندن كچن كوركلی پالتولیلری صایاردی .

بركون صباحلين قالقديغى زمان ايرى ايرى پارچه‌لرله قار دوشويوردى؛ پنجره‌نك چوواليرينك آره‌سندن چيقدى. اطراف بم بياض ايدى؛ قارلر اوينايه‌رق، چويرينه‌رق، هواده جانلانيويرمش يوز بيكلرجه بياض منى مينى قوشلر كبى قانادلرينى سيلكه‌رك برسقوط بى‌نهايه ايله كوپرى اسنده بكله‌ين آرابه‌جيلرك، آتلرك اوزرينه، يولجيلرك شمسيه‌لرينه، مشمعلرينه دوشويوردى..

صوغوقدن قيپ قرمزى اولان اللرينى نفسيله ايصيتمغه چاليشه‌رق اوهر كونكى دوستنه تقرب ايتدى؛ تيتره‌ين سسيله «بونزور موسيو.. بونزورموسيو..» ديدى؛ فقط بوكون بودوستندن نفرت ايديوردى؛ اومغرور كوزلريله هركونكى معناى استهزاسندن دها جلى، دها واضح برنكاه تحقير ايله كويا «باق پالتومه، كوركلى پالتومه ...» ديوردى..

بوكون صوغوقدن شيشن چاتلاق قرمزى اللرينى پالتونك كوركلى ياقاسنه سوره‌مه‌دى؛ بوكون قلبنده آجى بر حس خسران واردى؛ كندى كنديسنه هروقتدن زياده «آه بر پالتوم، كوركلى بر پالتوم اولسه...» ديوردى.

كيچ قالمش اولمق قورقوسيله ايلريله‌دى، كوپرى‌يى كچمكه باشلادى؛ بيرنيق كوملكنك اوزرنده ياقه‌سى پك كنيش دوران فانيلا يلك بوينى، اكسه‌سنى قارلرك بوش محرقه كشاده براقيوردى. كوزينك اوكنده هوايى بر تلاطمكاه ازهار بياض حالنه كتيرن قارلر صاچلرينك كنارندن ضه‌رق بوينه، اكسه‌سنه دوقانيور، بوتون وجودينى بارد بر رعشه ايله تيتره‌تيوردى. پالتولى، مشمعلى، شمسيه‌لى خلقك آراسندن عريانى سفيلانه‌سيله كچدى؛ اسكدار اسكله‌سنه قدر كيتدى. مكتبلى مشتريسنى بكله‌دى.

او، واپوردن چيقنجه سفرطاسنى اوزاتدى؛ صوكره بوصوغوقدن قيزارمش چهره‌يه، اويارى چيلاق وجود ضعيفه باقه‌رق «سرمد بك: سن يينه خسته‌لانه‌جقسك؛ اوستكه برشى كيسه‌ك آ... » ديدى: «نه كييه‌يم؟» ديه‌مه‌دى، كوله‌رك «كييه‌رم بكم!» ديدى؛ فقط چوجوق بوحقيقت سفالتى بوتون شجاعتيله آكلامش؛ بر ثانيه اول احتياطسزلقله آغزندن چيقان سوزدن اوتانه‌رق كوزلرينك بياضنه قدر قيزارمش ايدى.

قار دوام ايديور، ايرى ايرى پارچه‌لر كره‌ميتلرى، سوقاقلرى برطبقهٔ بى‌انصاف برودتله اورتيوردى. قار ياغاركن بوتون كونى كوركلى پالتونك يانده ايصينمق ايچون

آیاقلریله یره اوره‌رق، اللرینی نفسیله ایصیته‌رق متمادیاً کچن طوفان خلقك ایچنده کورکلی پالتولیلری صابمقله کچیردی .

ایرته‌سی صباح دها زیاده اوشـویوردی ؛ دون صوغوغه تحمل ایتمش ، آغلایه‌رق همان اورایه دوشمه‌مك ایچون متانت کوسترمشـدی ؛ فقط بوکون بوتون قوهٔ مقاومتنك تزلزل ایده‌جکنی آکلایوردی . ممکن دکل او کورکلی پالتونك وهم مقاومت حرارتیله ایصینه‌مایه‌جغنه قناعت ایدییوردی .

اسکدار اسکله‌سنه‌قدر بیك کره کری دونمك آرزوسنی دویدی؛ پارماقلری قوپویور، صیزلایان آیاقلری وجودندن آیریلیور ظن ایدییوردی . بوکون مکتبلی بکلك الندہ سفر طاسندن باشقه برجریده‌یه صاریلمش بویوك برپاکت دها واردی؛ چوجوق سفرطاسندن صوکره پاکتی اوزاتدی، «سرمدبك، بونی سکا کتیردم» دیدی . اووقت یوره‌کی چارپدی؛ الیله پاکتی یوقلایه‌رق نه‌اولدیغنی اکلامق ایسته‌دی ، صورمغه اوتانیوردی . سفرطاسنی ترامواپه براقنجه‌یه قدر ایچی ایچنه صیغمادی ، « عجبا نه‌در ؟ » مراقیله قوشویوردی . سربست قالنجه پاکتنی قاپاجقلرمش کبی کوکسنه باصه‌رق، باشنك اوزرندن متمادیاً دوکولن قارلرك آلتنده بقال دکاننه‌قدر قوشدی ؛ هرکسك کوره‌بیلمه‌سندن صاقینیور ، بو پاکتی — شو ثروت فوق‌العاده‌یی — بوتون یابانجی کوزلردن اسیرکه‌یوردی .

تاپوقاری‌یه، چانی آراسنه قدر چیقدی؛ اووقت یاتاغنك — شکرچووالنك — اوزرینه اوطوردی ، سـیجیملرینی چوزمکه باشـلادی ، پاکت بر بری اوسـتنه برقاچ جریده‌یه صـاریلمش ایدی ، صـبرسزلغندن بونلری پارچالادی ، جریده‌لرك ایچندن الیله طوتوب قالدیردی . اووقت حیرت‌ایتدی؛ کوزلرینه ایناننه‌مایوردی . جریده‌لرك آراسـندن الیله طوتوب قالدیردیغی شیٔ بر پالتو ، کورکلی برپالتو ایدی . جیبلرینك کناری ییرتیق ، یاقه‌سنك تویلری پارچه پارچه قوپوق ، صولمش اسکیمش بر پالتو ، فقط کورکلی بر پالتو ایدی . اوزمان سونجندن باغرمامق ایچون اللریله آغزینی طوتدی ؛ شیمدی اونی شوبله چووالك اوزرینه سرمش ، قارشیسنه کچمش ، آغزی حیرتله مسرتدن مرکب بربویوك نفسله آچیق ، کوزلری رؤیا کورمه‌دیکندن امین‌اوله‌مایه‌رق دالغین ، اونی بوقدرزماندن بری امیدسز ارزو ایدیلن بوشیٔ قیمتداری اوزون اوزون سیر ایتدی .

بردن‌عقلنه بر فکر کلدی . کوملکنی، یلکنی دوزلتدی؛ بوپالتونك شرفنه کندیسنه برچکی دوزن ویرمك ایسته‌دی. کوزلرینك اوکنده سریلن شیٔ برزؤیانك خیالی‌ایمش‌ده

دوقونورسه قاچه‌جقمش وهمیله جیننانه النی اوزاتدی ؛ پالتونی آلدی ؛ کیدی ؛ اتکلری، یلکلری برآز قیصه ، وجودی برآز دارایدی ؛ بونکله نشوه‌سی زائل اولمادی؛ شیمدی سونجندن جهراً « نه کوزه‌ل! نه کوزه‌ل! » دییوردی ؛ اوکنك قوردونلرنی طاقدی ، پانطولوننك پاچه‌لرینی دوزلتدی ، صاچلرینی پارماقلریله طارادی ؛ ییلدیریم سرعتیله مردیوندن آشاغی‌یه اینه‌رك چراقلرك نظرحیرتی اوکندن کچدی ، قالبجی‌یه قدر کیتدی، براونلقله پوسکولسز فسنی اوزاته‌رق « شونی برقالبه چك . . » دیدی . آرقداشـلرندن برینك بویا قوطوسـنه قوشدی ، براونلق‌ده اوکا اوزاته‌رق پارچه پارچه پوتیننی‌قوطونك اوستنه قویدی ؛ قالبجی ، بویاجی « وای ، سرمد بك ! بوشیقلق نره‌دن اسدی ؟ . . » دییورلردی . اوهیچ برینه جواب ویرمه‌یوردی ؛ شیمدی وقتی یوقدی ؛ یاپه‌جق ایشی واردی .

صوك برنظر اطمئنان ایله قالبجینك آیینه‌سـنده کندیسـنه باقدی ، « هپسی تمام ! » دیدی ؛ او وقت چامورلرك ایچنده یکی بویانمش ییرتیق پوتینلرینی سـوروته‌رك ، اللرینی پالتوسنك جیبلرینه صوقه‌رق ، پوسکولسز فسنه دوسن قار پارچه‌لرندن متفور اولمایه‌رق، وضع مغرورینه خلل ویرمه‌یه‌رك ، یاواش یاواش برجدیت اصیلانه ایله تامارك مغازه‌سنه قدر کیتدی ؛ چنته صـاقاللی ، مغرور کوزلی ، یاقه‌سی کورك پالتولی مانکنك یانـنه ، تافولاغنه یانا‌شـدی ؛ نه‌وقتدن بری هرصباح اونك نکاه استهزاسندن آقان تزییقی اعاده ایدن کمال عظمت وجدیتله مملو برنظرله « بونزور موسو .. بونزور موسو .. » دیدی ؛ صوکره یاقه‌سنك قوپوق تویلرینی نوازشکارانه اوقشایه‌رق علاوه ایتدی :

— باق ، بنم کورکلی پالتومه ! . .

خالد ضیا

نارین : اینجه ، ظریف . اطمئنان : امنیت، ایناننق . تراکم : بیریکمك . مؤذی : اینجیتن . مشی : یورومك . جندانه : عسـکرجه . رشك آورانه : غبطه ویررجه‌سـنه . خیمه : چادیر . معجز : (میمك ضمی عینك فتحی جیمك تشدیدی ایله) تعجیز ایدن ، راحتسزایدن . خفیف : ضعیف، طاقتسز . مانکن: البسه مغازه‌لرنده‌کی تخته‌دن، آلچیدن آدم شکلی . تلاطمکاه : دالغه‌لانمه‌یری .

بهار قالفه

بهار . . . بهار . . . حتى آدى
او نازلى ، دلربا آدى
باشقه آده بڭزه‌مه‌يور ؛
.كوزه‌ل وهركس سوييور .
كونشك دوغديغى يردن
كليورمش ؛ كوروتجه بن
ديدم : بو بر كونش قيزى ؛
كونشك آلتون ياليديزى
پاريلدايور كاكلنده ؛
ياناقلرينك كلنده
ينه بر نشئه وار ؛ برر
ماوى نيلوفر اوكوزلر .

بهارقالفه كل ياناقلى ،
قرمزى غنجه دوداقلى
بر دلبر چركس قيزيدر ؛
انسانى باقدقجه آلير .
چركس . . . ديمك بر چتره‌فيل ؛
چتره‌فيلمى ؟ هيچ‌ده‌ده‌كل ،
ديكله‌يڭك عمرى آرتار ؛
بن اوكله بلبل ديردم ،
سوز سويله‌ين بلبل اولسه . . .
قيوريم قيوريم صاچلرى وار ؛
بن اونلره سنبل ديردم ،
اكر آلتون سنبل اولسه . . .

ياز نينه

كونش ، بيلمم ، كيمه قيزغين ؛
آتش پوسكورييور ينه .
اوراق النده ياز نينه
دره‌يه دوغرو يورييور .
يانيق آلنى تر ايچنده ،
يوزى آلولر ايچنده ،
آل آل اولمش ، بر ايليشسه‌ك
قان فيشقيره‌جق كوزندن . . .
اوكله اذانى اوقونمش ؛
غالبا آبدست آله‌جق ،

اوده اوكله‌يى قيله‌جق .
خاير ، كونشمى ، دوقوندى ،
بيلمم نه اولدى ؟ يوروركن
اوراغى آتدى الندن ؛
كنديسى‌ده بر آز صوكره
دوشدى چايك كنارينه . . .
چنار دالى ، چنار دالى ،
دوشكونلرى قوروماڭى ؛
كلدى سكا قومشو ديبه ،
بر آز كولكه ياز نينه‌يه !

خزان تيزه

او هر صباح اويقوسندن
اويانيركن مخمور مخمور ،
بايغين كوزلرنده كريان
بر محروميت اوقونور .
خسته، يازيق، خزان تيزه؛
هجران اولدى حالى بزه !

يانار آل آل قيويلجيملر
چوكوك ، صولوق ياناغنده ؛
بويله سونر كورن آغلار
او كوزه‌لى ياناغنده .
خسته ، يازيق ، خزان تيزه ؛
هجران اولدى حالى بزه !

ينه چاقماق چاقماق اولمش
او تحريرلى يشيل كوزلر ؛
طبقى سيسلره بوغولمش،
بر صباحدر آلنى ، مغبر .
هجران اولدى حالى بزه ؛
خسته ، يازيق ، خزان تيزه !

بر هفته‌نك ايچنده ، باق ،
او كل يوز ناصل صارارمش :
الده‌مى ، آه ، آچيامق ؟
اوچ آيجغز عمرى وارمش . . .
هجران اولدى حالك بزه ؛
أولمه ، صاقين ، خزان تيزه !

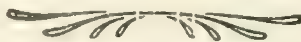
قيش بابا

داغمزده برچوبان وار ،
نه‌ير ؟ نه‌ايچر ؟ نه‌ياپار ؟
صوردم ، بابام بيله‌مه‌يور ؛
ياخود بكا سويله‌مه‌يور .
اونك كچديككنى كورن
پك‌چوق ، فقط سلام ويرن
يوقمش ؛ هركس اوكا مغبر ! .
آدى نه‌در ديرم ، ديرلر
أورده‌ك قووار كبى : « قيش ! قيش ! »
اوبر بياض برآدامش :

بياض كه‌به ، بياض قالپاق ؛
صاچ ، صاقال ، بييق هپ آق . .
يالكز چركين قورقونج يوزى ،
برده اولوم صاچان كوزى
قاره زفير كبى قاره
وصوثوقمش . . . آراصره
قالپاغندن دوشن تويلر
داغى ، باييرلرى اورتر
ده‌اونك جيك بياضلغى
اوربرتيرمش اورطه‌لغى .

نفسنده زهر وارمش ،
نه یه دوقونسه صولارمش .
بعضی الده بر بورو ،
اوفله‌دکجه بوتون قورو
ایکیلتیلر ، اوغولتولر
له‌تیتره‌شیر ، تکمیل صولر
بوز کسیلیر ؛ زواللیجیق
آغاجلرك ، قورو ، قیریق ،
چیریل چیپلاق آغاجلرك
کومه کومه ، ییغین ییغین
یرده یاتان صولوق ، صاری ،
اولو یوزلو یاپراقلری
آجی آجی خیشیردارمش .
قوشجغزلر آرارلرمش ،
بوله‌مازلرمش ییه‌جك ؛
نه‌برداری نه‌بربوجك .
بن پك آجیرم اونلره ؛
هله سرچه اوماسقاره
یوواسز ، یمسز نه‌یاپار ؟
آه اوچوبان ، اواختیار !
بن بونلری دوشوندکجه
اوشویورم ؛ بوتون کیجه
یاتاغمده قیشلر ، قارلر
اودی قوپاران روزکارلر
کورویورم ، دوییورم ؛
تیتره‌یه‌رك اویویورم . . .
« قیش ! قیش ! » دییورلردی ، صاقین
بواختیار قیش اولماسین ! .

توفیق فکرت

قوت

یولك اوستنده‌کی بر جامع حولیسندن هر آقشام کچدکجه کورور ایدم . بر سورو چوجوق دورلو دورلو اویونلرله ، حایلازلقلرله مشغول اولورلر ، آزاده باغریشیرلر ، غوغا ایدرلردی .

بر آقشام ینه کچیوردم. اویون یوقدی؛ شیمدی چوجوقلر ینه حلقه اولمش، برشی سیر ایدییورلردی. پك تحف ، پك اکلنجه‌لی بر تماشا قارشیسنده بولونیورلر کبی هپسی متبسم ایدی . کمال ذوق ایله سیر ایتدکلری منظره احتمال‌که هر کون کوردکلری بر حال ایدی . اوراده کیلرك هپسندن بویوك بر چوجوق ، عادتا بر کنج آدم اوزرینه صالدیران کوچوك برچوجوغی دوویور، غلیظ لاقیردیلرله یانندن ایتیوردی. فقط بریکی، هرتوقات

بیشنده یکی بر فریاد ایله هایقیره‌رق ، بوتون یوزی کوزی یره دوشوب قالقمقدن کیرلره، کوز یاشلرینه بولاشمش اولدیغی حالده ینه قارشیسنده‌کنک اوزرینه آتیلیور :

— بندر او ، ویر !

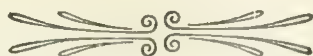
آوازه‌سیله بر قامچی‌یی آلمق ، استرداد ایتمك ایسته‌یوردی.

و بویله هر طلب محقنه قارشی بر توقات ، بر تکمه ییه‌رك کریله‌یور ؛ آغلامقدن ، باغیرمقدن سسی دیکلمش، قیصیلمش بر حالده، عاجز وضعیف، اونی ویرمه‌مکه‌چالیشه‌رق قامچینه دوغرو ویرتیوردی.

نهایت بردفعه‌سنده حائن برتوقات ایله شدتلی بر تکمه ییدی ؛ بردها قالقمغه زواللی وجودنده قوت بوله‌مادی؛ اورایه، توزلرك ایچنه یووارلاندی. عجزینك ، ضعفنك بوتون بیچاره‌لکلریله اولدیغی یرده ایچنی چکه‌رك ، باغیره‌رق آغلارکن اوته‌کی ، زورله آلدیغی قامچی‌یی، مفتخرانه صالالایه‌رق اطرافنده‌کی چوجوقلرك، قوته‌قارشی مداهنه‌یی‌بیلن بوکوچوك مخلوقلرك قهقهه‌لری ، آلقیشلری آراسنده صالنوب کیدییوردی .

حسین جاهد

لغات : قابا . محق : حقلی . مداهنه : یوزه کولمك . استرداد : کری‌یه آلمق ؛ تکرار الله کچیرمك .

پلونه اوکنده

ترن ، « پلونه » موقعنه یاقلاشیوردی . بو اثناده آرقداشم، ترنك صاغنه تصادف ایدن خفیف بر خط منحنی چیزه‌رك امتداد ایله‌ین بر صیرتی کوستردی ، دیدی‌که :

— ایشته عثمان پاشانك استحکاملری بوراده ایدی . شیمدی یارالاندیغی یر ایله تسلیم اولندیغی یری‌ده کوره‌جکسز . . (الیله صول طرفی ارائه ایده‌رك) بوراسی مصرلق ایمش. عسکرینی مصرلرك آراسنده کیزله‌مش . اویله کیزله‌مش‌که بر بولغار قلاغوزیله کان یتمش سکسان قدر رومانیالی فرقه وارمامش . . . صوکره روسلر ایلریله‌مشلر ، تام صیراسنه کلنجه اویله بر هجوم ایتمش‌که بش اون بیك دانه‌سنی یرلره سرمش . . .

بورالری دوز کبی کورینور ، اما دالغه‌لی یرلردر . . . .

بکا پاشا مرحومك خیال شهامتی حالا بورالرده کزینیر کبی کلیوردی. اون اوچنجی عصر هجرینك صوك سنه‌لرنده عثمانلی حماستنی دنیایه تسلیم ایتدیرن بو وجود محترمك بورالرده سوق حمیتله نه‌دورلو حرب ایتدیکنی تصور ایتمك ایسته‌یوردم . پلونه دن صوکره‌درکه هرنه‌زمان بر عثمانلی قطعهٔ عسکریه‌سی آثار دلیرانه‌سیله اشتهار ایتسه، هرنه‌زمان عثمانلی عسکرلکی موضوع بحث اولسه اونك نام کزینی ایله تزیین لسان ایدیلمك عادت حکمنه کیرمشدر . ئملکتین پرنسی قارول ، قورقولو ، ترددلرله کیردیکی بوحربدن ناصلسه موفق چیقمش ایدی . پرنس کویا برشی یاپمش اولیوردی . هردورلو وسائط اکمالیه‌دن محروم قالمش ، کونلرجه موسقوف صالدیریشلرینی تارومار ایده‌رك چاز آلکساندری طونه کنارلرنده آغلاتمش اولان بو زمرهٔ مجاهدین ، کندی کندیسنه دوشمش، بالقانلرك اوزناسنده ۹۳ محاربه‌سنك صاغی، صولی صفرلی برعلامت استفهامیه‌سی کبی ترسم ایتمش اولان « پلونه مدافعه‌سی » کندی کندیسنه چوزولوب بر نقطهٔ حیرت وتعجب شکلنه کیرمش ایدی .

ترن بر آز دها ایلریله‌ینجه ، آرقداشك الی ، صاغ طرفده اوزاقدن شبه منشوری ، بیچیمسز بر شیشه بکزه‌ین بر آبده‌یی کوستره‌رك دوداقلرندن :

— عثمان پاشانك یارالاندیغی یر !

اونی متعاقب صول طرفده دبادیق ، مخروطی بر تپه‌جك اوزرنده‌کی ایکی تکرلکلی کوچوك بر طوپدن عبارت دیکر بر آبده‌یه اشارت ایده‌رك :

— تسلیم اولدیغی محل !

کلمه‌لری دوکولدی . خط ، بوایکی موضع شان ونباهت آراسندن کچیوردی .

احمد راسم

غازی عثمان پاشا: (۱۸۳۷–۱۹۰۰) پلونه‌یی وزمانك چوق قوتلی روس ورومانیا اردولرینه قارشی قهرمانجه مدافعه ایدن قوماندان . بر مدت حربیه نظارتنده بولنمشدی . مابین مشیری ایکن وفات ایتدی ؛ فاتح قبرستاننده مدفوندر

[بیلیورسکزکه برملتك شرفی سینه‌سنده بیوتدیکی بیوك آدملرك ایمانی ودهاسی ایله اولچولور ؛ اوچ یوز سنه اولکی قیتژه مدافعه‌سی تاریخمزك پارلایان تك بیلدیزی ده‌کلدر ؛ تیریاکی حسن پاشانك ثباتی ، سیکیرلرمزده‌کی قدرته یالکز پارلاق برمثالدی ؛ غازی عثمان پاشا ، محاصره خطلرینی یارمغه قالقمشکن پلونه قصبه‌سنده آته‌جق برقورشون ، بیه‌جك

برپارچه قوزو ا کلك يوقدی؛ آدم اوغلنك عزمنه، تحملنه چيزيلان مقدر حدود، چوقدن آشيلمشدی؛ عثمان پاشا، بوسيله وطنك، منتمزی، شكرانلريمزی قازانمش برقهرمانيدر.]

دلبرانه : (دالك كسريله) جسورجه ، قهرمانجه. مجاهدين : حق ايچون حرب ايدنلر، چاليشانلر. آبده : بر خاطره‌یی تثبيت ايتمك ايچون ديكيلن ستون، هيكل كبی علامت. نباهت : شرف ، شان .

مربع

صدق ايله ترك ايدەلم هرأملی هرهوسی،
قيرالم حائل ايسه عزمزه تن قفسی؛
ايكله‌دكجه ألمدن وطنك هر نفسی ،
«كلك امداده» ديور ، باق بودر الله سسی!

بزه غيرت ياقيشير، مرحمت اللهكدر ؛
حكم آنی نه‌فقيرك نه‌شهنشاهكدر ؛
ديكله فريادينی كيم ترجمۀ آهكدر ؛
ايكله‌دكجه نه‌ديور باق وطنك هرنفسی ...

محو ايده‌ر كنديني بلبل بيله حريت ايچون ؛
چكيلير می بوبلا عالم پر محنت ايچون ؟
دين ايچون ، دولت ايچون ، جان چكيشه‌ن ملت ايچون
عزمه حائلی اولورمش بوچوروك تن قفسی؟.

مملكت بيتدی، ينه بيتمه‌دی حالا سن، بن.
بزه بوحال ايله بزدن بويوك اولماز دشمن ؛
دست اعداده‌يز الله ايچون ، أی اهل وطن ،
يتيشير ترك ايده‌لم غيری هواء وهوسی !..

نامق كمال

حائل : مانع ، سد ، انكل . هواء وهوس : كيف؛ عقله ، محاكمه‌يه اهميت ويرمه‌يه‌رك يالكز حسی ارزولره تابع اولمه .

پلونه‌دن کچیورکن

صباحه قارشی پلونه جوارندن کچیوردق ؛ آلاجه قارا کلقده پنجره‌یی آچدم . پلونه اوواسنی کورمك ، ارض اوزرنده حقیر بر مزاری بیله قالمایان زواللی بابامك روح منفا نشیننی براز تنفس ایتمك ایسته‌یوردم ؛ ایواه ، یوکسك وزنکین أکینلری اوقشایان کیجه روزکاری ، دیدی‌که : « باباکك قانی أمه‌ن بو طوپراق ، باباکك جسم وروحندن یابانجی آچلقلره سنبله‌ٔ غدا حاضرلایور . . »

شیمدی افق شرقی قیزاریور ، قیزاریوردی ؛ عثمانلی بایراغی کبی آل ، قان کبی آل اولمشدی ؛ برروح شهید ایچون بوافق صباحنه کوزه‌ل کفندی : « بابا ، سنی بو آغستوس آینك صوك سحرنده پلونه افقنك بوکنیش قانلی مندیلی ایچنده قوقلادم ! »

جناب شهاب الدین

پلونه : بولغارستانك برشهری . ۱۸۷۷ سفرینه‌قدر آدی کندی‌افقلرینه‌منحصر قالمشدی . غازی عثمان‌پاشانك عزمی ، ایمانی بو قصبه‌یی تاریخه شرفله وابدیاً نقش ایتدی ، بز «پلونه !» دینجه روحمزده صارصیلان برهیجان دویمالی‌یز ... منفانشین : غربتده ، نفی اولندیغی‌یرده اوطوران ، اجنبی‌مملکتلرنده قالان . سنبله : باشاق .

فالجی

سلیمانیه جامعنك قارشیسنده‌کی دیوار دیبنه دیزیلیرلردی . اوکلرینه کاه بر چووال ، کاه‌بربیاض بزیایارلر ، بوتون‌مقدرات بشره ، بتون سرائروجوده واقف اولان‌برانسانك وقار و غروریله شبهه‌لی بر اکمك پاره‌سی بکلرلردی . اوکلرندن آقوب کچن حماللر ، نفرجکلر ، طشره‌لیلر ، آراده‌صیراده سوسلو خانملر ، بکلر اونلرك ، کیم‌بیلیر ، بلکه‌ده مدقق نظرلری اوکنه آچیلمش صحائف تجارب ایدی . هرکس‌براملی آرقه‌سنده ، یامشغول ومتهالك ، یامفتور ویرتعب کچوب کیده‌رکن اوراده قالدیریم اوستنده ماضی واستقباله عائد راز حیاتنك برپارچه‌سنی افشا ایدردی .

فقط اونظرلر خفایاسی تشریح ایدلمك‌لازم کلن قلبلردن زیاده کندیلرینك اوکونلك

یه‌جكنی تأمین ایده‌جك جیلره نفوذ ایتمكده دها مهارت كسب ایتمشدی. اونلر كندیلرینك ویره‌جكی امید وتسلیته محتاج قلبلری طانیرلردی. امن واعتماد ایله دولو بو قلبلر كندینه مراجعت ایدنجه درحال باقلالرینی، شیطان مناره‌لرینی قاریشدیریرلردی. آلین‌تری قوقان براونلوده تیتره‌ك برال ایله بونلرك آره‌سنه آتیلیر، هپسی بردن روشنا برصحیفهٔ حیات حالنده بزك اوستنه سرپیلیردی. فالجی، بونلری برر برر شرح ایدركن سوزلری اویله بر دقت [illegible] ایله دیكله‌نیر، چهره‌لر اویله برانبساط تسلیتله مسعود اولوردی كه بو حقیر اوفاق [illegible]لرك دروني، پك مهم، پك حیات نواز برطاقم حقایقی خبر ویردیكنه ایناتمق لازم كلیردی.

بر كون بلدیه چاوشلری بو فالجیلری قالدیرییوردی. آناطولونك سوكیلی اولادلرندن برنفر، اوراده‌دوران آرقداشلرینك یانندن آیریله‌رق چاووشك یاننه كیتدی؛ فالجیلره ایلیشمه‌مسنی رجا ایتدی. مخاطبی حیرت ایدییوردی:

— سزی بوراده آلداتیور، پاره‌كزی آلیور، دییوردی.

چاووش مخاطبنه یالواریر برنظرله باقدی:

— زیانی یوق همشهری، دیدی، پاره‌مزی آلسین، بزه مملكتدن خبر ویرییوریا!

حسین جاهد

مقدرات: تقدیر اولنان، باشه كله‌جك، كان شیلر، آلن یازیسی. مفتور: اوصانمش. پرتعب: چوق یورغون، یورغونلقله دولو. راز: كیزلی شیء. خفایا: صاقلی، كیزلی شیلر. حیات نواز: عمری اوقشایان.

یازین

یاواش یاواش ، دەکزه
اوزانیور هر بر باغ ؛
چاملیجەیله دیز دیزه
آقشاملری قایش داغ .

صویه دوشدی ، کزین
کولکەلرك بر اوجی ؛
حاجی بابا ، اَلندن
آندی آرتق مارپوجی !

اوزاقلرده شیمدی وار
قیمیلدایان بر بوغو :
هپ تیراکی باجاقلر
تللندیرمش چوبوغی ؛

دالغەلری دیکلەین ،
ساده قیزیل یاماجلر ؛
کلمش کبی کعبەدن
یشیل کییەمش آغاجلر !

باغداش قورمش بر حاجی
توتدورییور نارکیله ؛
دوشونجەسی پك آجی :
دیپسز آنبار ، بوش کیله !

چکیور بر کوچوك « موش »
ایری ، تنبل بر «صال»ی .
هپ مارطیلر طوتدورمش
ینه اسکی ماصالی !

اویوقلایور اوزاقده
تك باشنه بر یالی ؛
مرمره‌یه ، صیجاقده
سرمش یوسق « قینه‌لی »

هله وارکه برتابلو ،
کورسه شاشار « آنیبال » :
اوردەکلردن بر فیلو
بردە قازدن آمیرال !

فاضل احمد

موش : استیمبوط ، کوچوك واپور. آنیبال : «میلاددن اول ۲٤٧ـ١٨٣» قارطاجەلی قوماندان ؛ قهرمانلغی تاریخه کچدی ؛ عزمی ، فداکارلغی دیللره داستان اولدی . منظومەده لطیفەلی براداواردر ؛ جدی ایضاحه متحمل اولەماز ؛ سزکولەرك ذوقنه وارمغه چالیشکز ...
فیلو : حرب کمیلری ، دونانما .

امیدی بوملتك كوموله‌مز ،
بیهوده بوغیرتك مزارجی !

دشمنك بر صیرتلان قدر وحشی و منفورخیالنه توجه ایله متصل اوقودیغم بو مصراعلر عجبا كیمك ؟ غریب بر تجسسله حافظه‌می حفر ایدییورم ، نهایت بولدم . . . اوچ دورت سنه اول الیمه كچن فرانسزجه بر شعر مجموعه‌سنده چوق اوقونمش بر منظومه‌نك ایكی مصراعی . . .

كتبخانه‌مه قوشویورم ، حسیاتنی او قدر بلاغت وحرارتله افاده ایدن شاعرك كتابنی حمالی پارماقلرله قاریشدیرییورم و بوتون منظومه‌یی بر نفسده اوقویورم :

خایر !

— آه ، آلزاس و لوره‌ن كوپكلری ! سز آلمان اولمقدن امتناع ایدییورسكز اویله‌می ؟ . . . بزم مرحمتلی داورانديغمز یتر : بو كوپكلر ایچون پرانغه‌لر دوكدیره‌لم ، زنجیرلر پرچین ایده‌لم . . . كلیدلنمش آغیزلرینه اوچ قات طونجدن مهر ووره‌لم .

— ده‌میرجی ، بیهوده یره ده‌میر دوكیورسك ؛ فكر ، زنجیر قبول ایتمزا .

— مادامكه اویله‌در ؛ بر زندان یاپیلسین ، قاپوسی ایچه قاپانسین ، دیوارلری یوكسك اولسون ! یكانه بر خولیا بسله‌ین بو مجنون « آلزاس ولوره‌ن » لیلری قوغوشلره طیقیلكز اواوزلرندن سورمه‌له‌یكز ! سوریلمه‌سی لازم كلن پروسیادر ، پروسیا وپروسیا قانونی !

— زندانجی ، سنك زندانك بیهوده یره قاپانه‌جق ، غیظ وكین حبس ایدیلمز !

— خشین ویاراماز عرق ، ئولوم كلیور ؛ بوتون اچ ادیكك بر بر یره سریلدیكنی كور . زمان بر چوق كوزلر قاپاندی . ای مزار قازیجی ، هایدی ، قازمه‌كی الكه آل . فرانسه‌نك بو اختیار طرفدارلرینك هپسنی چابوجاق وكوزلجه دفن ایت !

— مزار قازیجی ، چوقورك اهمیتی یوق ؛ امید ، دفن اولونماز !

وطنپرور فرانسز شاعرینك « آلزاس ولوره‌ن » الحاقندن اون یدی سنه صوكره یازدیغی بو منظومه‌یی بوتون معناسیله بنمسه‌دم :

امیدی بوملتك كوموله‌مز ،
بیهوده بوغیرتك مزارجی !

محمدعلی توفیق

درویشك سوزی

بریول كه افقده غیب اولمش اوجی ؛
اوستنده تیتره‌یور آیك صورغوجی .
بواِصسز ، خولیالی هجران یوانده
كیجه‌لین دردله‌شن غریب بریولجی .

دیدم كه : — « سن ناصل مراده ایردك ؟
ارنلردن اولسه‌ك برآز كولردك .
سنك بوسوكیلی آنادولكده
بیتمه‌ین دردلردن بویوكمی دردك ؟ »

ایكله‌دی : — « عصامی طوتمایور الم .
بویولی كلستان كورمك املم .
هیكمز بنمله برلك اولكده
بودیكنلی یوله كللر سرپه‌لم ! »

خالد فخری

قاره خلیل

بوعنوان قهرمانانه‌سیله یالكز بزلرك آراسنده متعارفدر . برهندستان مهراجه‌زاده‌سنه بكزه‌ین دونوق ، اسمر چهره‌سنده پارلاق ، سیاه تشعشعاتیله ایری كوزلرینك برمعنای وقاروعظمتی واردركه باشقه‌لرینه تقدیم اولونوركن بوعنوانی استعمال ایتمه‌مه‌یك مساعده ایتمز . ایستركه :

— خلیل وداد بك ! دییه تكلیف وتكلفله تقدیم اولونسون .

اوقدر چركین‌ده‌كل ، حتی بالعكس كوزل ، كوكلم ایسته‌یوركه پك كوزل دییه‌بیله‌یم وبرآز

ظن ایدییورم‌که اونی کورنجه کوبمزك سکز یاشنه قدر قیزلرینك کوزلرنده بابا ذوقی اوقشایه‌جق بر شیٔ بیله وار .

بویوك باباسنی آکدیران بر حالی‌اوکا باباسنك باباسی لقبنی‌ده ویرمشدر ؛ باباسنك باباسی اولان بوافندی، تشرین اولده مجلس مبعوثانك ایلك تاریخ‌انعقادنده آلتی‌یاشنی بیتیره‌جك.

دها اوقومق بیلمز ؛ ساده قاره خلیل دکل ، قاره جاهلدر . ایلك دفعه اوله‌رق کوکسنه قرمزی کاغدی ، یاقاسنه قرمزی و بیاض کلی ، النه مینی مینی بایراغنی آلوب کوبمزده‌برجولان احرارانه یاپمغه‌حاضرلانیرکن پارماغنك اوجیله‌قرمزی کاغدك‌اوزرنده‌کی ایلك کلمه‌یی کوستره‌رك صوردی :

— بونه‌در بابا ؟

— حریت .

کلمه‌نك معناسنه مراق مخصوصی واردر؛ صوردی، آکلاتدم .

— هرکسك ایسته‌دیکنی یاپابیلمه‌سنه‌دیرلر .

اوزمان بوخوشنه کیده‌رك قاچ کوندر ایشیتدیکی ندانی‌اوده تکرار ایتدی : یاشاسین حریت ... دزحال اوکرندیکی سیئلری کندی منفعتنه اماله ایتمك طبیعتنه قاپیله‌رق هیچ برزمان کندیسنه مساعده ایدلمه‌مش اولان شیئی ایستدی ؛

— اویله ایسه بن دوندورمه ایسته‌رم .

— یوق ، دیدم ، حریت اما قانون دائره‌سنده .

— قانون نه‌دیمك ؟ دیدی . بونی آکلاتمق مجبوریتیله دزندورمه‌یی آلمق آراسنده، بردقیقه متحیر ، دوردم. باقدم‌که برنجیسنی اکلاتمق زور ، دوندورمه‌سنی آلمغه موافقت اهون بولدم .

خالدضیا

متعارف: طانینمش. مهراجه : هندستانده انکلیزحمایه‌سنده، عادی‌ایشلرایچون ، قسماً داخلی استقلاللرینی‌محافظه یدن عشیرت رئیسلرینه ویریلن‌عنوان . تشعشعات : پاریلتیلر . تکلیف وتکلف: اهمیت‌ویره‌رك اعتناوزحمت ایتمك. اماله: چویرمك

اختیار دکرمنجی

ایرماق کوزەل بر قوروالغك أتکندن، قرمیزی یوصونلو قایالراوزوندن، آللی یشیللی رنکلرله آقیوردی. کویك کریجدن یاپلمش دکرمنی بونك اوزرنده حغیلتیلرله دونیوردی. بن بو دکرمنه یاقلاشدم؛ اوراده بویونلری چاکلی حیوانلرك یوکلرینی ایندیروب طاشیان بر دلی قانلی یه اختیار دکرمنجی‌یی صوردم. بودلی قانلی بکایاراسنه دوقونمش کبی: «او اختیار بنم عمجەم ایدی، سزە عمر، کچن قیش أولدی.» جوابنی ویردی.

زواللی آدم!.. بوندن اوچ ییل اول بز اونکله شوراده، ایشته سوسکود آغاجلرینك کولکه‌سنده، بابااوغل کبی، باش باشه‌و برەرك برچوق صباحلری برلکده کچیرمشدك. ینه بر صباح اوطوروبوردق. او بکا موسقوف غوغاسنی آکلاتیور، بوغوغاده آلدیغی یارالرك یرلرینی کوستریبوردی. بوصیره‌ده یانمزه اسکی بر چارشافه بورونمش، یالین آیاق، یاشلیجه بر قادین کلمشدی؛ صیرتنده‌کی طاغارجغی اوکمزه قویه‌رق: «اوغل اوشاق ایکی کوندن بری آجز؛ الله رضاسیچون شو آرپاجغی اوکوت.» دییه دکرمنجی‌یه یالوارمغه‌باشلادی. دکرمنجی، قادینجغزك شو آجیقلی حالنه دایانامایه‌رق قالقوب طاغارجغی أله آلمش و بنم یوزیمه باقه‌رق ایچین ایچین دیمشدی‌که:

— یوقسوللق!.. ایشته بریارا دها که دەمین سکا کوستردیکم یارالردن دەرین...

أی دکرمنجی، ای بنم عزیز دوستم!.. ایشته سنك او دوزت طاشی چویرن دکرمنك ینه دونیور؛ «کلکیت» ایرماغی ینه چاغلایور. سن بونلری، دها برچوق شیئلری هپ بوراده براقوب کیتدك. آنجق بو کون سنك کیتدیکك، یارین طوپمزك کیده‌جکمز او یره سن یالکز برشیئ کونوردك: او یوقسول قادینجغزك صیجاق آرپه اکمکندن دومان چیقارکن یتیم چوجوقلریله سکا ایتدیکی دعالری!...

محمد امین

شکوفه‌چین

الی، قولی دولمش مینی مینی ملکك ؛
پك نازکنی سچمش چیچکك ؛
کوکلنی جذب ایتدکجه قوپارمش . . .
کندینه بکزتدکجه قوپارمش ،
سرپیلسه‌ده اطرافنه کاهی ،
دمتنه دوشکون نورنکاهی ؛
دمتی سوییور کوچوجك یوره‌کی ،
هرغنجه‌سی بر کوزینك ببکی !
دمتی اوپه‌جك کبیدر اما ،
بوس ایتمکده قییه‌ماز کویا !
پاینده‌کی نازنده چیچکلر ،
هپ قوینده جان آتمانی ایستر !
نازك نازك رفتار ایدییور ،
دمتی انجیتمیه‌رك کیدییور .
دنیاده چوجوقلرله چیچکلر
بربرلرینه چوق بکزرلر :
چیچکك حسنی ، چوجوغك کولوشی .
چوجوغك حزنی ، چیچکك اولوشی !
چوجوغك رنکی ، چیچکك یوزیدر ،
چیچکك قوقوسی ، چوجوغك سوزیدر !
نه‌مینیك نه‌کوزه‌ل یاوروجغز بو ،
کندی‌ده بر کلدستهٔ خوشبو !
کلسه‌ده یانمه سوسه‌م یوزنی ،
اوپسه‌م اوپسه‌م یوزنی کوزنی .

صاچسه‌م یوزیمه صاچنك تلنی ،
آلسه‌م ، اوپسه‌م دمتنی ، اللنی . . .
کله‌مز ، سودیکی بر یره کیده‌جك .
دمتنی اوزایه اهدا ایده‌جك ؛
کیملره قسمت اوله‌جق بیلسه‌م ،
بودمت کیملری ایده‌جك خرم !
صانیرم کوچوجك بیکسنده نازله‌جق ،
یوق یوق اوله‌ماز بیکك ؛ معطلی
همشیره‌سنه کتوروب ویره‌جك . . .
یا کندیسنك قوینه کیره‌جك . . .
ده‌کل ده‌کل بوچیچك یوزلی یاوروجق . . بوملك ،
غریب جسمنه آغوش آچان یره کیدیور ؛
شکوفهٔ تر نی خاك پاکنه دوکه‌جك . . .
بالین آیاق ، باش آچیق قبر مادره کیدیور ! . .

شکوفه چین : چیچك طوپلایان . نازنده : نازلی . رفتار : یوروییش . کلدسته : کل دمتی . خوشبو : کوزل قوقان . تر : تازه

اوزومجی

بویوك آداده ، تموز ابتداسنده ، اوکله اوستی ، کونشك أریوب طوپراقلری ، یاپراقلری قاورایوب قاووردیغی بر کون... کوکدن دوکولن صیجاق ، یاناقلری یاقییور ، کوکسلری ازییور ، نفسلری طیقایور . . أل اله طوتوله‌بیلیر بر علو حالنه کلییور . اورتالق کوزلری قاماشدیره‌جق درجه‌ده آیدینلق . قارشیده‌کی چاملر یانیق ، سیاه بر

لکه کبی دوروبور... بوقدر نوره دایانه‌مایان کوزلر سونویور وقاپانان کوز قاپاقلری آلتنده قیمیلدانمق ایسته‌مه‌یوردی. بر، کوك بر قور حالنده ایچین ایچین یانیوردی.

بایغین، کنیش سکوتك ایچندن تا اوزاقلردن، اسکله طرفندن عکسلر حاصل ایدرك قورقونج، وقوز بر صدا کوکره‌دی:

قاآربوووز!.. قاربووز!...

کوشکلرك جاملرینه چارپه‌رق، چاملرك تپه‌لرندن آشه‌رق، قیزغین بر قارتال مهابتیله داغلرك صیرتلرندن اوجان بوسسدن اورکن بر کومه کوکرجین قارشیکی چاملقدن هوالاندی.

قاآربوووز!...

بوصدایه نظام طرفندن دعادلك، دها ابری بر سس عکس صدا کبی جواب ویردی:

چاآووش!...

سکوت!... صانکه بودیك، قالین، بویوك سسك عظمتندن موجودات بر ثانیه ایچون اورکمش، تیتره‌مشدی. سکوتك آلتنده سینمش دوران داغلره، ده‌کزلره بوایکی سسك یوکسکلکی حاکمدی.

چاآووش!.. چاووش!...

سس قدر یوکسك وجودی، ده‌کیرمی وقیرصاقالی، آچیق ویانیق کوکسی، قالین توزلقلی بالدیرلری، صاف چهره‌سی آرقه‌سنده سکسان اوقه چکن ایچ ایچه کچمش ایکی کوفه‌سیله بورجلیت هیکلی شیمدی قارشیمده دورویوردی:

— بابا، سن قوماندا ایدرکبی اوزوم صاتیورسك. سسك کورله‌یور!

— باغیرمایورم‌که...

اوزومنی ویردی. یوقاریکی تپه‌یه طیرمانمغه باشلادی. اطرافی چینلاتیوری:

چاوووش!...

بن بوسسه، بوسسی حاصل ایدن جوهره مفتونم.

شیمدی یانمزده‌کی سوقاقدن بر صاتیجی دها کچیور: «دانته‌لاجی دانته‌لا!» بر آز دها اوزاقدن «چالی فاصولیه، کمر پاطلیجان!» سسلری آلچاقلرده پایتاقلانه‌رق یاییلییور. بونلرك اوستنده اوچان «چاآووش!» آوازینك یانده بوییبرانمش، چاتلامش سسلر نه‌قدر عاجز، نه‌قدر پست قالیوردی.

اوڭ آرقه بجرهسنه قوشـدم . اوزوجی تپه‌یه وارمشـدی . یولك كنارنده قیالك اوستنه كوفه‌سنی قویدی . اللرینی بلنده‌كی قیزیل قوشاغنك اوك طرفنه صوقدی . آچیق كوكسی، چپلاق ، صرت بالدیرلریله برقوت آبده‌سی وضعیتنده دوردی . متكبر ، قالین قاشلری آلتنده متحكم آغیر دونن ایری كوزلرندن فیرلایان نظرلریله ، مرمرەنك دالغه‌لرینه ، قارشیكی ساحله ، ماوی كوكی، لاجور ده‌كیزیله ، آلتون كوپوكی كونشك ایشیغیله ماوی كوزلو ، صاری صاچلی بر قیزه بكنزدین ، سـویملی ، سوكیلی یوردینك طاشنه ، طوپراغنه ده‌رین ده‌رین باقدی . . بو ـقیشده‌كی اسرار ، بوباقیشده‌كی فریاد ، مملكتی ایچون :

« الله دیدم ؛ یاتاغانه دایاندم ؛
بن سنـكیچون آل قانلره بویاندم . »

بیتنك مغرور بر مألی ایدی .

بجره‌نك اوكنده بو جانلی قلعه‌ی حیرتله ، حرمتله سیر ایدییوز ؛ بونك قرعه نفری حالنده اوستنده ماوی‌لی، قرمیزیلی یمنی صارلمش قالبسز ، پوسكولسز‌فسی، آیاغنده یرتیق چاریغی ، صیرتنده قویون پوستندن طاغارجغی اولدیغی حالده صیره‌یی بوزمامق ایچون بر قوزوكبی سكیرته‌، صیچرایه‌حربیه نظارتنك‌بویوك قاپیسندن ایچری‌كیردیكنی كورویوردم.

احمد حكمت

مهابت: بویوكلكله برابر قورقونج اولمق. رجلیت: اركككلك. پایتاقلانمق : آچاله‌رق، طوپاللایه‌رق ضعف ایله برشیٔ یاپمق . متحكم : قوتله حكم ایدن ، غالب .

امید

دون بر قاره چالیده بر قوش فغان ایدییوردی :
یوواسنی بوزمشدی مرحمتسز بر فورطنه ؛
كندیسنی آتمشدی ظالم روزكار داغ آردینه ؛
اوچمق ایچون زواللی كوكدن قاناد ایسته‌یوردی .

لکن بوکون بوردہ بر شطارتلی مغنی وار ؛
قونمش یشیل یاپراقلی بر فدانك اوزرینه ؛
یکی عشقلر کتیرمش اونك غنجه کللرینه ؛
ایلك بهاری سویله‌یور نغمه‌سنده حیویتیلر !

ای روحمك بلبلی ، ای کوزه‌ل قوش ترنم‌ایت ؛
حکایه ایت ، اکلات که سن قاچ موسم فریاد ایتدك ؛
قاچ قارا کلاق کیجه‌یی ، سیسلی افقی ایکیلده‌تدك ؟

صوکره سکا هانکی ال چیچك ، ضیا ، عشق کوندردی ؛
کیملر سنك نغمه‌که یکی بر روح ، آهنك ویردی ؛
سویله سکا بونلری ویرن کیمدر ، هانکی قوت ؟..

محمد امین

طیاره‌لر

عهد صباوته عائد بر خاطره

انسان ، فوق‌الطبیعه و فوق‌الاقتدار اولان حالاته مفتوندر . بومفتونیت ایسه بزمله برابر دوغار ، بزمله نشوونما بولور بر حالت روحیه‌در . هرشخصك حافظه‌سنه مراجعت ایدرم ؛ عهد صباوتنده هواده اوچان برقوشی کوروبده ارزوی طیران ایله متأثرالجنان اوله‌رق رؤیاده اولسون پران اولمامش کیم واردر ؟

ایشته حالت فطریه‌مز نقطهٔ نظرندن قدرتمزك فوقنده اولان بو خاصه‌نك دماغ و روحمزده اجرا ایتدیکی تأثیردرکه بشری هرزمانده ، برکون مقدمه‌قدر خوارقدن معدود اولان شیلری ایرته‌سی کون عادیاتدن عد اولنه‌جق حاله کتورمکه سوق ایله‌مشدر .

بر حکایه نویس ، تحت‌البحر بر سفینه تصور ایدییور . قعر دریاده بالقلره حیرت و دهشت‌ویرن اوله‌جق صورتده خارقه کوستریبور . الك عاقل و متفکر کچینن ذواتی بیله

ذوق ولذتله مطالعه‌سنه مجبور ایدییور. و آره‌دن برقاچ سنه کچمه‌دن بر انکلیز، بر آمریقالی، بر فرانسز یکدیکرندن خبردار اولمادقلری حالده ایجاد و انشا ایتدکلری تحت البحر سفینه‌لری برر برر قعر دریایه ایندیرییور.

کچن هفته آلدیغمز «ایلوستریرته جیتونغ» نامنده‌کی مصور آلمان غزته‌سی — ٥٤ قطعه رسمی حاوی — طیاره‌لرك بر تاریخچهٔ مصورینی نشر ایتمشدر.

اوروپاده ایلك طیاره‌یی ١٥٠٠ سنهٔ میلادیه‌سنده رسام خارقه‌نما «لئوناردو دو وینچی» نك تصور و رسم ایلدیکی کوریلیور. اوندن صوکره ١٦٧٨ ده «بزنیه» نامنده بر فرانسزك ایجاد ایلدیکی طیاره‌یی رسم ایدییور. ١٧٢٢ ده «ده مرکی دو باکه‌دویل» نامنده بر ذاتك آلت طیرانی کوستریلیور. و ١٨٠٦ یه قدر ایکی طیاره‌ده عاقبت ایتدکدن صوکره ١٨٥١ سنه‌سنه کلیور. و بو سنه‌دن اعتبارا ١٨٦٩ ه قدر هر سنه بر باشقه ذات طرفندن ایجاد و تجربه ایدیلن طیاره‌لری ارائه ایدییور.

صل غریبی ١٨٧١ ده یکدیکرینی طاقیپ آلتی ذاتك طیاره ایجادی هوسنه دوشه‌لری و ساحهٔ تجربه‌یه کتورمه‌لریدر. احتمال ١٨٧٠ ده‌کی فرانسز — آلمان حربی بر فکر استکشاف ایله ارباب فنی بو اختراعه سوق ایتمش اولسون.

١٨٧١ ده ایجاد ایدیلن اوچ طیاره عادتا طیوری تقلید ایله وجوده کتورلمشدر. بو تاریخدن صوکره دورهٔ تکامل باشلایور و تازه‌لنمزه دایانیور.

نه قدر ناشناس و اونسبتده نه‌قدر لاقید بر ملتز! سلطان عبدالعزیزك سنهٔ جلوسنه مصادف ١٨٦١ سنه‌سنده، دوغمه بیوومه بیکلی عاطف بك اسمنده مراقلی بر ذات ده بر طیاره ایجاد ایتمشدی. بعض اقسامی عادتا مقوا اینجه‌لکنده کوزکن آغاجندن و بعض پارچه‌لری اینجه صاچدن تصنیع ایدلمش قانادلری و قویروغی حاوی ایدی. ال و آیاقله تدویر ایدیله‌جك بر قاچ چرخی واردی.

عاطف بك، بر کون بیك خلقنه ایرته‌سی کون اوچه‌جغنی اعلان ایلدی. او تاریخده بیکده بولنان پروتستان مکتبنك باغچه‌سنده‌کی سدك اوزرینه چیقدی. قوللرینی قانادلره، آیاقلرینی قویروغه کچیره‌رك چرخلری تحریکه باشلادی. و کندینی قالدیروب سددن صالیویردی. واقعا ترفع ایده‌مه‌دی. فقط فقی بر حالده اون متره قدر ایلریلیه‌رك دوشدی. بیچاره‌نك غالبا قوللری و آیاقلری اینجینمشدی. بویله شیئلرده بر مصیبته اوغرایانلرك حالنه آجیانلردن زیاده کولنلر چوق اولور. هرکس بو سقوطه قهقهه‌لرله کولدی. فقط کیمسه

ساقطت قالديرلمه‌سنی دوشونمه‌دی. پروتستان مکتبندن ستابان اولان دورت بش معلم کیدوب بنی قالدیردیلر .

اکر عاطف بك اوروپاده بولنمش و بو فکرینی موقع تطبیقه قونمه‌یی تصور ایتمش اولسه‌ایدی، کندیسنه فکراً، علماً، فعلاً و نقداً پك چوق معاونت ایدنلر بولنوردی. بزده ایسه — «بدلا، میراث یدی، باباسندن قالان بش اون غروشی بویله اولمایه‌حق شیئلره صرف ایله‌دی کیتدی» دیدیلر . بیچاره‌یه برده سفه وجنت اسناد ایتدیلر .

بن او تاریخده اون ایکی یاشمده ایدم. بیك اهالیسندن بنمله‌هم سن اولوب ده الیوم بر حیات بولنان ذواتك بو وقعه‌یی تخطر ایتمه‌لری و مرحومك منسوب اولدیغی عائله‌یی بیامه‌لری مأمولدر .

طیاره‌جیلغه تشبث ایتدیکمز سو صره‌ده عاطف بکك [بلکه ان شاءالله برحیاتدر] بوقدرجق اولسون تذکارنامه‌ و سرکذشته‌ ترجمان اولمه‌یی وجائب وطنداشیدن عد ایله‌دم.

ابو الضیا توفیق

جان : [جیمك فتحیله] قلب . خوارق : بیلدکلرمزه نسبتله عادتك فوقنده اولان شیئلر. له‌ئونارد دوویچی [١٤٥٢-١٥١٩] دنیانك اك بویوك رسامیلرندن بری . ذکاسی، قابلیتی پك بویکسکدی؛ علم و صنعت مسلکلرینك هان هپسندن حصه‌سی واردی؛ هیکلتراشلقله فیزیك وهندسه بیلمکله ، محرر شاعر و موسیقیشناس اولمقله‌ده معروفدر ؛ تاریخده انتباه دورینك اك مکمل آدمی صاییلیر ... سفه : [سینك فتحیله] عقاجه خفیفلك . وجائب : یاپلمه‌سی ، فرضه یاقین براهمیتله لازم اولان شیئلر .

قاناریه

قاناریه‌مك سوسلو ، تمیز ،	بر آووج یم ، بر پارچه صو
کوچوجك بر قفسی وار ؛	هفته‌لرجه اوکا یتر .
نوچاقینك ایشیتسه کز ،	یوق که باشقه بر قایغوسی ،
نه‌ده شاقراق بر سسی وار !	هیچ دورمه‌دن اوتر ، اوتر . . .

نه‌یه قلبم قیدسز ، شن
ظن ایدییور بو کوچوکی ؟
یاره‌لیدر بلکه بزدن
دها فضله کوکلجکی !

بلکه اوزون بر هجرانله
هیچقیرییور ، باغیریور ؛
بزدن آیری بر لسانله
سودیکنی چاغیرییور . . .

خایر ، یوق بو نغمه‌لرده
بر یاره‌لی کوکل سسی .
بو ترنم پرده پرده
بسته‌ه‌یور بر هوسی . . .

هیچ شبهه یوق ، بو یاراماز ،
بر کون اوتسه یوره کندن ،
بو حسرته دایانه‌ماز ،
دوشوب اولور تونکندن ! .

اورخان سیفی

جویبار

بر وادیده بولنیورز . ایکی طرفنی زمردین تپه‌لر تحدید ایتمش . اورته‌سی واسع چایر . چایرك عرضی ، یرینه کوره ، بر کیلو متره‌دن بر بچوق ایکی کیلومتره‌یه‌قدر کنیش‌دره . طولی سکز اون کیلومتره امتداد ایلر . بر جویبار بو چایری طولاً ایکی‌یه بولر . جویبارك ییلان قاوی مجراسی بعض یرلرده دها بویوك قوسلر پیدا ایدر ؛ جویبار کاه وادینك بر یاقه‌سنه تقرب ایدر کاه دیکر یاقه‌سنه .

جویبارمزك یاز موسملرنده صولری پك آزالیر ؛ عدتا بر حیوان صولامق لازم‌كلسه قوملر ، چامورلرایله مجراسنه بر سد یاپمق و صوبی اوسد آرقه‌سنده حوضلاندیرمق یجاب ایدر . بو حالده بر آت صولانه‌جق اولسه حیوانك ایچدیکی مقدار صوبك تحرادن نقصانی بر قاچ دقیقه ایچون جریانك انقطاعنی موجب اولور .

قیشین جویبارمز مدهش بر سیل حکمنی آلیرکه بعض یرلری کچید بیله ویرمز . بوزمانده هیچ صفاسی یوقدر . مارت اواخریله نیسان و نلنده جویبارمزك صولری عمان کوچوك بر طاشلی دکرمنی چویرمکه کافی اوله‌جق قدر قالیر . هم ده سیل حالنده‌کی کبی

صولری بولانیق، مستمکرده مدهش دکل؛ بلکه خالصه مذاب حالنه کلمش ده سیلان ایدییور ظن اولنه‌جق قدر براقدر.

حقیقت! خبر ویردیکمز موسمده جویبارمز نه قدر لطیفدر! عرضی حساب وسطی ایله بر بچق متره قدردر؛ عمقی، درونه الکزی صوقسه‌کز کنار دستکز دیبنی بوله‌جق مقدارده‌در. الکزی بویله بر سد صورتنده وضع ایدر ایسه‌کز صوبك جریانه قارشی خفیفجه بر مقاومت غیرتنه مجبور اولورسکز. اوزمان صولر اوست طرفده قالان کنار دستکزلکده اوزرندن طاشمغه باشلار. الکز مینی مینی بر شلاله‌جك تشکیل ایدر.

فقط کلکز جویبارمزه بو دست تعدی‌یی اطاله ایتمه‌یکز. سربستی جریانه ممانعت ایتمك ایستمکه نه حقکز واردر؟ واقعا اوزرندن جریان ایله‌دیکی قوملری تمزله‌یه تمزله‌یه اوقدر پاك برحاله قویمشدرکه الکزله مجرایی نه‌قدر قاریشدیرسه‌کز او آب صافینك بولانمه‌سی قابل اوله‌ماز. ذاتاً نقطهٔ نظرکزه اصابت ایدن حجم ماء، برثانیه بیله اوراده قاله‌جق دکلدرکه! هر ثانیه بر حجم جدید، دیکرینی تعقیب ایدرك بوصورتله ثانیه بثانیه نظر تماشاکزدن تباعد ایدن صولر، بر دها سزکله ملاقی اوله‌مامق اوزره سزه بر وداع ابدی چکوب کیدییور! بوحالده جویبارمزی بولاندیره‌بیلمك قابلمی اولور؟

بو جویبارك نره‌ده بولندیغنی‌می صورییکز؟ سزك نه کزه لازم؛ جغرافیادن بحث ایتمه‌یورزکه تعیین موقعه مجبور اوله‌لم. دییکزکه جویبارمز عالم خیالده موجوددر. بزده سزه «هایدی آتلره، آربه‌لره بینه‌لم‌ده تماشای جویباره کیده‌لم!» دیمه‌یورزیا؟ بوسیاحت لطیفه‌یی، بو تماشای لطیفی خیالاً ایده‌لم، راضیمیسکز؟

وای! راضیسکز ها؟ ممنون بیله اولدیکز، اویله‌می؟ نه خلوق آدمسکز! ذاتاً پك چوق خیاللر اولورکه حقیقتدن زیاده اربابنی شیرین مذاق ایدر، دکلمی؟ تمام قفامك دنکی بر آدمسکز! هکز سزکله سو جویبارك کنارینه اوطوره‌لم‌ده ذوق ایده‌لم! خیالمزه داله‌رق کیده‌لم! باقیکز بو خیال ایچنده سزه نه حقیقتلر کوستره‌جکم.

حله سوزاجغه اوطوریکز باقه‌لم! چمن نه کوزل؛ بر پوست که ایکدن! موسم هنوز رطوبتك بتدیکی اولمایه‌جق بر موسم ایسه‌ده چمنزمزه کون چمنده رطوبتده یوق؛ الکزی سوره‌کز اوقشایکزده باقیکز نه قدر یابس! بز اونی اوقشادقجه اوده الزی اوقشایورمش کبی کیفمزه کیدییور.

نه او! چمنی بر ستره تشبیه ایتدیکمزی بکنمدیکزمی؟ حالبوکه بو تشبیهمزی بکنمه‌لی

ایدیکز! معهذا تشبیهده انحصار یوقدر. دها چمنی قالیچه زمردینه‌تشبیه ایتمزمی؟ بزده بو تشبیهی اکمال ایچون دیرزکه قالیچه‌مز، قدیفه قالیچه‌در. هنوز برسانتیمتره ارتفاع پیدا ایده‌بیلمامش اولان تازه چمنی عادی قالیچه‌نك خاوینه تشبیه ایده‌مه‌یزیا؟

هرنه ایسه! اوطوردیغمز یر بزی رطوبتی ایله، برودتی ایله راحتسز ایتمه‌یه‌جکنه امین اولدقیا؟ بو الویرر. کلیکز شیمدی خیالمزی سو جویبارك آقینتیسی یوقاریسنه دوغرو سوق ایده‌لم:

«بو صو نره‌دن کلیور؟» دییه سزه بر سؤال صوره‌جق اولسه‌لر الکز ایله آقینتینك یوقاریسنی کوستررسکز. اما بو اشارت کافیمیدر؟ مجرا سزك اشارت ایله‌دیککز یردن دها اوزاغه قدر کیدییور.

هم منبعه دوغرو تقرب ایله‌دکجه صولر آزالیور. نیچون می دیدیکز؟ باقسه‌کزا، شو قورو کستانه کوتوکنك دیبندنده بر صوجغز صیزییور. جمع ایدلسه کبریت قدر بیله ایتمز. فقط قطره دریایه فائده‌در. هم بزه تفرد قتمز یالکز بوکا اصابت ایتدی. دها بونك کبی بیك یردن وقوع بولان تقطرات و ترشحات، جویبارمزه قاریشه‌رق مقدارینی آرتدیرییور.

تا ایشته خیالمزك اصل منبعه تقرب ایله‌دکنی صولرك کوکی کبی آزالمه‌سندن آکلادق: هم باقکز! شوراده و کمزده وادی دخی نهایت بولیور. منبع، اوفارق سینی قدر بو کولجکدن عبارت! باقکز، باقکز! صو حبه‌لری هوا حبه‌لریله برابر اینجه بر چاموردن عبارت اولان زمیندن ناصل چیقیور: قهوه جزوه‌سنی خفیف آتشلی بر مانغاله سوردیککز زمن دها غلیان تام حاصل اولمه‌دن اول جزوه‌نك دیبندن اوزرینه طوغری بربرینی قوواله‌یه‌رق چیقان ملیونلرجه حبه‌لره بکزه‌مه‌یورمی؟

شیمدی بو قایناغی اصلا بولاندیرمغه کلمز. اوله‌جك چاموری بر کره بولاندیره‌جق اولور ایسه‌ك بر دها دورولمه‌سی خیلی زمانه محتاجدر. چونکه بوراده قایناغك صوی یوزدرهمك برقدحی انجق اون ثانیه‌ده دولدیره‌بیله‌جك قدر آزدر. چاموری بولاندیره‌جق اولورسه‌ق کرك صوبك سطحنه قدر چیقان اجزای ترابیه‌نك شو خفیف آقینتی ایله چیقوب مجرایه دوغرو کیتمه‌سی کرك چیقوب کیده‌مه‌ینلرك تکرار دیبه چوکمه‌سی ایچون یاریم ساعت زمان کچمك اقتضا ایدر.

ای اما بز بورایه یالکز منبعك سو حال ظاهریسنی کورمکه کلمه‌دك. ایچنه‌ده کیرمك

ایسته‌یورز . هاه ! ایشته سیاحت و تماشای خیالی و فکرینك اصل فائده‌سنی‌ده شیمدی کوره‌جکمز . ایشته شو قیناغك ایچنه، یرك آلتنه دوغرو کیدیورزده هیچ ایچه‌جك چاموری بولاندیرمایورز بیله !

باقیکز، باقیکز! قیناغك دیبندن سطحنه چیقان کریوات مائیه و هوائیه نه‌لردن کبور ! کوریورمیسکز: زمین‌سونکرکبی ده‌لیك‌ده‌لیك کورونیور! بوده‌لیکلرك هر بری اینجه‌جك بر بورو حکمنده‌در. نا ایشته بر دانه‌سنك ایچنه کیره‌لم‌ده باقکز. کوردیکزمی؟ ترقوس قومپانیاسنك برلره کومدیکی دوکمه بورولری کبی، اما بونلر غایت کوچوك. هم‌ده کیندکجه کوچولیور. آغزلرنده هر برینك قطرینه برر یورغان ایکنه‌سی صیغه بیله‌جك کبی تخمین اولنور ایکن کیتدکجه اینجه‌له اینجه‌له قطری « خرده‌بینی » اطلاقنه کسب استحقاق ایدر.

الك تحقیق‌شونده‌که بو بورولرك‌ده جوفلرینه صاغدن، صولدن، اوستدن، آلتدن برچوق ده‌لیکلر دها آچیلیور. اما کوزه‌لجه دقت ایدیکز. بو ده‌لیکلر غایت کوچوك شیئلردر. کوزلرکزك ببکلرینی بر خرده‌بین عدسه‌سی عد ایدیکزده اویله باقکز؛ کوره‌رسکزکه اوده‌لیکلرك‌ده هر بری خرده‌بینی بر قنال اوجلریدر. اونلرك ایچلری‌ده برر بورو.

ای شمدی کلکز « سوراده برآز عملیات حفریه اجرا ایده‌لم. اما قورقمایکز ! قازمه کوره‌ك ایله عملیات‌حفریه اجرا ایدوب‌ده صویی بولاندیره‌جق ده‌کلز. صوکره نه‌یه یارار؟ هیچ برشی کوره‌مه‌یز. بو عملیات حفریه‌یی‌ده ذهناً وخیالاً اجرا ایده‌جکز.

نا ایشته اجرا ایتدم بیله! کوردیکزمی؟ تمام شو قایناغك اولدیغی یردن ایکی متره قطرنده بر نصف کرهٔ ترابیه‌یی قالدیری ویردم. اورادن وفارق بر حمام قبه‌سی قدر طوپراق چیقنجه بر جوف مقعر پیدا اولدی. لکن نه کوزل قعر! آمان الله عشقنه کوزه‌لجه دقت ایدیکز! اوجوف مقعرده ملیونلرجه مسامات وار. هر برنده میلیارلرجه رشحات مائیه بری دیکرینی تعقیباً ترشح ایدییور. بزم‌کبی خرده‌بینانه برچشم دقتله باقمایانلر شوسطح مقعراوزرنده‌کی رشحاتی بردوزی‌یه بزنم، بر رطوبت‌ظن ایدرلر، امانه‌خطاایدرلر!

بو نمدن، رطوبتدن عبارت اولسه ایدی جریان اوله‌بیلیرمیدی؟ ایصلاق تخته اوزرنده‌کی نمده، رطوبتده جریان وارمیدر؛ مادام‌که بونده‌جریان واردر؛ مطلقاهر بری نام‌به‌شکل کرویی تشکیل ایدن رشحات، بورادن ترشح ایتمکی متعاقب‌یو وارلاتمغه‌باشلایور، هم اده‌ده شکل کرویلرینی‌ده آز چوق تبدیل ایدر. قطرهٔ ساقطه‌نك پیدا ایله‌دیکی

ـ اكر تعبير جائزايسه ـ آرمودی سکلهده بکزهمهیهجك برشکل پیدا ایدییورلر . بوص یووارلاق بر دولو طولومی غایت دیك بر بابیردن یووارلایکز . زمینه چارپدقجه شکل کرویسی نصل تغیر ایدرایسه ایشته بزم بوزشحه‌لرك شکل اصلیلری ده اویله تغیر ایدییور. نصل ؟ شو تماشادن خشنود قالدیکزمیا ؟ او ! ایشته اصل شایان تماشا حالی شیمدی ظاهر اولدیده کلی؟ قعرمنبعه شمس دخی اصابتله انوارعیون آراسی تحلل ایدرك هر رشحه‌ده بوالوان قزحیه پیدا اولدی. امان یارب ! نه ملیارلرجه خرده‌بینی اقواس قزحیه ! .

احمد حکمت

جویبار: ایرماق . زمردین: یشیل قیمتلی طاش رنکنده . مذاب : اریمش، اریدیلمش. سیلان : آقمق. عمق: دەرینلك . شلاله: چاغلایان . تعدی : تجاوزاتمك، حدی کچمك. اطاله : اوزاتمق . شیرین : طاتلی . مذاق : (میمك فتحیله) طاتمق ، طاته‌جق یر . شیرین‌مذاق : لذتلی، طاتلی. یابس: قورو. قالیچه: حالی. تقطرات: قطره‌قطره‌دوکولمه‌لر، داملەمه‌لر. ترشحات: صیزینتیلر. تراب : طوپراق . کریوات مائیه و هوائیه : صو وهوا قابارجقلری ، حبه‌جکلری ، کره‌جکلری . خرده بینی : پك اوفاق، کوزله کورولمه‌ین، مشاهده‌سی ایچون آلته محتاج اولان . حفر : قازمق . جوف: برشیئده ایچ بوشلوغی . جوف‌مقعر : دەرینلشمش منحنی‌بوشلق. رشحات مائیه: صویه عائد صیزینتیلر. عیون آرا: کوزلری سوسلەیەن . اقواس قزحیه : علائم سما رنکنی حائز قوسلر .

غربت یولجیلری

آقشام ، یوکسك قبه‌لرك
آرقەسنه کونش سینیدی ؛
تپه‌لردن ایصسز ، دەرین
قیلره برسیس ایندی . . .

خیرچین صولر قارارین کن
کلدی ینه اوچ آرقەداش .

کزییورلر بویله هر کون
دەرین دەرین دوشونەرك ؛
هپسی خسته هپسی اولکون
اللرنده برر ده‌کنك . . .

سوزولیور برقاچ یلکن
انکینلره یاواش یاواش . .

« دردیکزنه ؟ . . . » دییه صاقین
صورمایکز هیچ نافله .
بوساحلدن آقین آقین
کچدی بویله بیك قافله . . .

سیر ایدرلر کیجه ، کوندوز
هپ یابانجی افقلری .
بوغربتده قالان اوکسوز
آنادولو چوجوقلری . . .

یوسف ضیا

عمرك چوجوقلغی

« قیز طاشی » درت یول آغزنده « صوفیلر » ه دوغرو اینرکن « ابن ملك » حضرتلرینك مدفون بولوندقلری یوکسك مزارستان صاغده براقیله‌رق بر آز داها کیدیلنجه ینه صاغده بر آقار چشمه‌یه تصادف اولونور؛ اوجوار اهالیسی بونجه زماندن بری صائو اوزاق چشمه‌لره مراجعتدن مستغنی ایتدیکی ایچون غرور کتیرمش کبی متجلدانه‌دورمقده اولان بوچشمه‌نك همان قارشیسنده خیلی اوزون برسوقاق کورینور که نورالدین درکاهلرندن برینه منتهی اولور ؛ درکاهك صول جهتنه میل ایله اوراده اینجه‌لن یولدن ایلریله‌جك آدم، کندینی امتدادی اوته‌کندن زیاده اولان « چای » سوقاغنده بولور ؛ بو سوقاغك منتهاسنده‌كی طاش مکتبك اوکندن صوله دونیلنجه کوریله‌جك یوقوش جاده، سراجخانه باشنه چیقار ؛ بر کون او یوقوشدن اینیوردم ؛ الك سوکیلی خرقه‌م ، آرقه‌مده ایدی ؛ بو خرقه‌نی اینجده، طیشنده ایکیسردن درت جیبی اولدیغی ایچون پك سوه‌رایدم. جیبلر یمش واوفاق تفك اویونجاق قویمغه‌نه‌قدر ایی کلیردی. دیکر خرقه‌لرمده ایکیدن زیاده جیب بولونمازدی. نوبت تلبس درت جیبلی خرقه‌یه کلنجه یوزم کوله‌ردی. یوره‌کمده اودرجه سوینج حاصل اولوردی که همان اللرمله خرقه‌نك کوکسنه کلن ایکی جهتنی اوقشامغه و « اوح ! اوح ! » دییه دییه اه‌دالك اینجنده رقص ایده‌رك دونوب دولاشمغه باشلاردم .

ابتدائیه مکتبنك حذاسنه کلدم. بر ایکی آدیم داها آته‌رق اوه کیتمك اوزره چای سوقاغنه صاپدم. بردن بره قارشیمه قوروغی کسیك بر کوپك چیقدی. هاولایه‌رق اوزرمه هجوم ایتدی . نی مکتبك دیوارینه صیغیشدیردی . کوکسمه دوغرو پنجه‌لرینی

آتمغه قالقیشدی . بن آغلایوب هایقیرمغه باشلادم . بر طرفدن کندیمی قورتارمغه چالیشیوردم . شاشیرمش ایدم . کیمدن استمداد ایده‌یم ؟ سوقاقده کوپك ایله بندن باشقه کیمسه یوق: جاده‌دن کچن بولونمایور؛ بس‌بللی فریادم ایشیدیلمش. مکتبك قارشیسنده‌کی قوناغك آلت قاتنده پنجره‌دن ایری بییقلی بر آغا باشی کوروندی. برویا ایکی کره اوشت! دیدی؛ کوپك بتمله‌اوغراشمقده دوام ایدییوردی. ناصلسه بر آرەتی اوکندن صاووشه‌رق قاچمغه یلتندم . آرقه‌مدن یتیشدی. اوموزلرمه دوغرو صیچرادیغنی حس ایتدم. فریادی آرتیردم . بو حالی پنجره‌دن سیر ایتمکده اولان آغا ، لطفاً داها بر کره « اوشت !» دییه باغیردی . حیوانك پنجه‌لری صیرتمدن صیریله‌رق ایندی . قورقومدن دونوب آرقه‌مه باقه‌مایوردم . سسیم‌ده کسلمش ایدی . هم آغلایور هم قوشیوردم . « سلامتی بولدم » دییه‌جك قدر قوشـدقدن صوکره صولوق صولوغه دینیله‌جك بر حالده دوردم ، آرقه‌مه باقدم، کوپکدن اثر یوق. بر پارچه کندیمه کلدم؛ کوپکك برشیٔ یپوب یاپمادیغنی آکلامق ایچون صاغ المی سوکیلی خرقه‌مك کسه‌سنه دوغرو اوزاتدم . اکسه یوق . مکر کوپك خرقه‌نك یاقه‌سندن طوتدیغی کبی اتکنه اوچ دورت پارماق قالنجه‌یه قدر ییرتمش ایدی . خرقه‌یی صیرتمدن چیقاردم . بیچاره‌نك حالنه باقدم . کوزلرمدن یکیدن یاش بوشاندی . نه‌حزین منظره !... نه‌بویوك مأیوسیت؛ خرقه قولتوغمك آلتنده اولدیغی حالده أوه واصل اولدیغم زمان بقیهٔ بکااوله‌رق‌ایچمی چکمکده ایدم. والده بنی‌اوهیأتده کورونجه تلاش ایله:

— « سکا نه‌اولدی اوغلم ؟ نه آغلایورسك ؟ خرقه‌کی نه‌یه چیقاردك . واه واه نه‌در باقه‌یم،سویله!» دییه‌اظهارتأثرایتمکه‌باشلادی. خرقه‌یی‌قولتوغمك آلتندن آلدیغی صیره‌ده‌دیدم‌که:

— کوشه باشنده قویروقسز بر کوپکه راست کلدم‌ده ... اوزرمه آتیلدی .

والده داها زیاده متأثر کورینه‌رك بنی قوجاقلادی . ایشـته اصـل اووقت آغلامغه باشلادم. برفلاکتزده‌یی الڭزیاده‌غمکساری آغلادیر. بو وقعه‌بکا اوکوشه‌باشنی‌اونوتدیرماز .

کری‌دونه‌لم: «چشمه‌نك‌همان‌قارشیسنده» دیدیکم‌سوقاغه کیریله‌رك‌صول باشده‌کی‌خانه‌نك باغچه دیواری تعقیب ایدیلنجه ایکی قاتلی بر أو مشاهده اولنورکه قاپوسنك اوکی باصاماق طاشلریله خیلیجه ترفیع ایدلمشدر . بوکون‌اوزرنده « ٧٠ » نومروسی کورلمکده اولان بوأوك وقتیله ایچریسنه کیرلسه آلت اوست قاتلرنده‌دورت اودا ایله ایکی صفه وآرقه‌سنده یدی سکز آیاق ایله چیقیلیر کنیشجه برباغچه بولندیغی کورولوردی . بوندن‌برمدت اول او أوده‌ساکن اولانلر شونلردن‌عبارتدی :

پدر — علی .

والده — فاطمة الزهرا .

بويوك اوغلی — محمد .

كوچوك اوغلی — عمر .

ایشته بو عمر بنم .

پدرك قرق آلتی یاشنده اولدیغی حالده ارتحالنده بن تخميناً سکز یاشنده ايدم ؛ قيافتی حالا کوزمك اوكنده‌در . اورته بویلو ، كنيش اوموزلی ، قوی البنیه ، بويوجك باشلی ، ده کرمی چهره‌لی ، قالینجه قاره قاشلی ، الا کوزلی ، ايريجه قاره بیقلی ، بیاض تنلی ، مهیب السیما . باشنه کیدیکی بويوك تونس فسنك اوزرینه بويوجك بر یمنی صارار ؛ کنیش کوکسنی کوجه قاپلایه بیلن قایطان وصیرمه ایشله‌ملی چوخه یلکده‌کی دوکمه‌لرك قسم کلیسی همان یاز قیش چوزوك بولنور ؛ یلکك اوزرنده‌کی ساده چوخه صالطه‌نك قوللری بر آز قیصه‌در . ايری دوغون یلکلر دائما کوزه چارپار . بلنده اعلاسندن زمینی بیاض چیچکلی بر عجم شالی کوریلور . بونك صاری زمینلی بر اشیده اوموزنده وياخود قولنده بولنور . بونی اکثریا مندیل مقامنده قوللانیر . بلنده‌کی شالك ایچنده مستور اولان محفظه‌لی ايری جورجی پیریول ساعتنك صیرمه اورمه ایشله‌ملی ، اورته‌سی دوکمه‌لی کوستکنی یلکك قسم عالیسنده‌کی دوکمه‌لرك برینه ایلیشدیریویرر ، دیزلرندن برپارچه آشاغی اینمکده اولان چوخه شالوارك آلت طرفلرینی بیاض اخسخه توزلقلری ستر ایتمشدر . آیاقلری غلطه‌کاری آزاوستلو ظریف ، قیرمزی یمنیلره آلیشیقدر . اوزرنده اسکی ده‌کل ، رنکی تغیر ایتمش بر شیء بولنماز ، پك یاقیشقلی ، دولغون وجودلی بر عثمانلی‌در . بونکله برابر سیشمان دنیله‌جك بر حالده ده‌کلدر . استانبولده دوغمش بويومش فقط کندیسنی بیلمه‌ینلر استانبوللی ظن ایتمه‌زلر . سراجخانه خلقندن علی بکی طانیانلر هنوز آز ده‌کلدر .

معلم ناجی

قوجه حسن دایی

ایصسز داغلر ، کور اورمانلر ، آقار صولر کچه‌رك ؛
روم‌ایلی‌نك بر یانی ، یایه یالکز دولاشدم .
یاز کونیدی ؛ اوزاقلردن مزارلنی سچه‌رك ،
صباح وقتی چوقورده بر ویران کویه اولاشدم .

سیسلی بر داغ اتکنده ، ایسلی برقاچ أوجکز ،
بر اورمانك کولکه‌سنده دالغین دالغین اویوردی .
چردن چوپدن چاتلمش بر ویرانه‌یدی کویجکز !
کیجه داغدن قوردلر اینر ، دولانیردی او « یوردی » .

لکن بیلمم نه‌حکمتدر ! اوقیرلرده ، باغلرده ،
برپریشان کوزه‌للك وار ؛ سوداسنه دویولماز .
صولر چاغلار ، روزکار آغلار ، کیجه کوندوز داغلرده ؛
ایرماقلرده ایکیلیلی‌دن باشقه برشی دویولماز .

کستانه‌لك کولکه‌سنده خیال کبی یورورسك ؛
بلبل شاقیر هرآغاجك بر نازنین دالنده ،
نارلالرده کولومسه‌ین چیچکلرك آلنده ،
ألا کوزلی کلینلرك کل یکزینی کورورسك ! . . .

أکری بوکری کچیدلردن ، قومصال دره یاننده
دالغین دالغین کچیورکن ، کوزی قالیر انسانك !
لاله‌لری آل آل اولمش وحشی قاره اورمانك ؛
قدرت ألی قلم چالمش شهیدلرك قاننده .

آقشام اوستی او داغلره صانکه بر یاس بورونور ؛
دومان آلیر یوکسکلرده ایصسز قایا باشنی .

هر کلینجك اوزاقلردن بر داملە قان کورونور ؛
« غزایری » ظن ایدرسك طوپراغنی ، طاشنی .

کولکە یورور ؛ کوبی اوقشار ؛ افقی صارار تیزلیجە ؛
تپەلردن یالچین طاشلر آقان صویە سس ویریر .
قارانلقلر اینجی سرپر چایرلرە هر کیجە ،
صباح اولور ؛ - پری کبی - کون ، یوزینی کوستریر .

بر دوش کورور کبی کچدم اوکیمسەسز یرلردن ؛
خرمنلرە چیقار بر یول بولدم ، کویە یاناشدم .
یالکز دەکل ، چوقدن بری بن کوکلە یولداشدم .
نە دوشوندم ؟ بیلمم نیچون غریبسەدم سفردن ؟ . . .

درت یول آغزینە کلشم . مسجدە پك یاقیندم .
آزیجق دوردم ؛ دوغرولدم . اطرافمە باقیندم .
برشیٔ کوردم : عصرلردن قالمە اولو برچنار ؛
آلتندە یشیل صاریقلی ، بم‌بیاض بر اختیار .

چشمە باشندە آغاجە یاصلانمش بر « امیر » دی [*]
قایغوسز ودویغوسزدی دنیایە بوش باقیشی .
افسانەلر نقل ایدردی انسانە لوش باقیشی ،
یاشلی طوربوز بر یوروکدی ؛ پاسلانمش بر دمیردی .

هیچ اقرانی قالمامشدی ! . . کویدە وارسە بر أشی ،
کولکەسندە دیکلندیکی قوجە یوجە چناردی .
بر نشئەلی چوجوق کبی دوغان صباح کونشی ،
تمیز بیاض صاقالنی اوپر ، سودر ، اوقشاردی .

بوچهرەیە شن کونشك قهقهەسی ووروری :

[*] یشیل صاریقلیلرە کویلولر علی‌العموم امیر دییورلر .

لکن قوجه قارلی داغده آرتق چیچك آچمازدی .
بر دەوریلمش کوتوك کبی ، قیمیلداماز دورووردی .
بوضررسز اختیاردن قوشلر بیله قاچمازدی .

یاواش یاواش ایلرلەدم ؛ کوچوك بر خندق آشدم ؛
اوچ آدیم صوکره ، سس‌سزجه اختیاره یاناشدم .
سلام ویردم ؛ سلام آلدی . توتون ویردم ؛ سویندی .
بر مسلمان اولدیغمدن تماميله امیندی .
بر قاو چاقدق، چوبوق یاقدق ؛ بر آز دومان صاوودق .
کولکەلکده خوش بش ایتدك ، بر آز یالان صاووردق .
آرامزده سوز اوزادی لافدن لافه آشەرق ،
«نرەلی‌سك ؟» دیه صوردی : «استانبوللی ! .» دیدمدی .
«سلطان محمود صاغمی ؟..» دیدی ؛ صوکره ، بردن ، جوشەرق :
«تام‌بش‌ییل عسکرلك ایتدم ؛ أکمکنی یدمدی ،
هی‌دولتلو قوجه سلطان !... هی‌جلاللی آرسلان هی !...
برقیر آته بینر کلیر ، کلن شاهین صانیردك !...
بیك‌یکیتك آرەسنده ، برکوروشده طانیردك !...
آق صقاللی وزیرلری قارشیسنده تیتردی ،
آردی صیره دریا کبی قوللر یورر کیدردی !...
فرماننه یدی‌قرال باش‌أکرمش دیرلردی ،
اولیا توتی واردی : اوکا «ایرمش» دیرلردی .
بزنەموطلو کونلر کوردك ! دەهی‌کیدی دوران هی !...
دلی‌قانلی‌یدم اوزمان ؛ قاپوسنده چاووشدم .
بش سنه خدمتدن صوکره ، کلدم ، کویه قاووشدم .
بردها چیقمادم آرتق .. تارلا طاقم ایدیندم ؛
اللی سنه شوطوپراقله کورەش ایتدم ؛ دیدیندم .
چوجوقلر عسکره کیتدی ؛ بری کری کلەدی ؛

هیچ بریننك بو كونه‌دك برخبری كلمه‌دی .
صوكره قادین اولدی .. چوقدن كیمسه‌سزم ، یوقسولم .
اختیارلق پنجه‌سنده زابون [١] قالمش برقولم ...»
بوسوزلری اوسویلركن ، بن دقتله دیكله‌دم ؛
جان اومده آجی دویدم ، ایچین ایچین ایكله‌دم .
بوآدمك سركذشتی بكا خیلی دوقوندی ،
دردلی كوكلمده « ماضی » نك اذانلری اوقوندی .
ساكن ساكن آغلامشم ؛ باقدم كوزم یاشارمش !
زواللی : كیمسه‌سی یوقمش ؛ یاپه‌یالكز یاشارمش .
بن ده مراق ایدوب صوردم : حیاتنی ، یاشنی ؛
برآزده‌ها قورجالادم جانلی مزار طاشنی .

« بوكویده دوغمشم ! » دیدی ؛ « چوجوق چولوق قالمادی .
سكسان بشلك وارم بلكه !... باق بویاشده اوكسوزم ؟
كوزده فریوق ؛ دیزده درمان ، جانده صولوق قالمادی .
بایقوش كبی شو قوغوقده كچر كیجه‌م ، كوندوزم .
بن ده حالمجه كون كوردم ، صورمه اینجه‌دن اینجه !
بكا «قوجه‌حسن» دیرلر ، حسن دایی دینجه ،
یدی كویدن قاری قیزان ، هپ طانیرلر ، بیلیرلر ؛
بنی كورمك ایچون ، خرمن وقتی بعضی كلیرلر . »
دیدم : «بابا !.. استانبوله دونه‌جكم ؟ سن ده كل !
اولاد كبی خوش طوتارم : مسافر اول بنده ، كل !
بزده سكا جانله باشله خدمت ایدوب باقارلر ؛
یازین تازه سود بولورلر ؛ قیشین آتش یاقارلر ؛
دیكله‌نیرسك برآز بلكه ..» اختیارك یوزینه
آتش باصدی ، برقیویلجیم دوشدی صولغون كوزینه ؛

[١] (زبون)

دیدی : « اوغلم ، بو دنیاده آرتق نه‌در اومودم ؟
الله سندن خشنود اولسون ! بن کویمدن خشنودم !
کوکلم ، کوزم بو یرلرده نه‌شنلکلر کورمشدر!..
هپسی یالان .. کلدی کچدی .. فانی دنیا بر دوشدر ؛
کلن کیتدی ، قونان کوچدی ؛ کروان کچدی ؛ بن قالدم -
یالکزلقدن دیلمز اولدم ؛ ایصسزلقدن بوکالدم .
شیمدنصکره نرده اولسه‌م ، بنم ایچون مزاردر !
نرده اولوم نجه‌سندن قورتوله‌جق یروار در ؟
باق بن آرتق بر صارارمش ، برقورومش یاپراغم .
روزکار بنی صاوورورسه بوراسیدر طوپراغم .
بورده راحت اولمك ایچون ، اولمره آغلادم ؛
نجه جاندن آیری دوشدم قاره یازمه باغلادم .
آرسلان کبی اوچ اوغلمی قربان ایتدم اوغرنده .
چیفتی صاتدم ؛ أوی ، بارقی ویران ایتدم اوغرنده .
آلتمش سنه اولدی بلکه بن بوکویدن چیقمادم .
اورمانندن ، دره‌سندن ، قوشلرندن بیقمادم .
اوغل ! آرزوم بودر بنم : بورده اولمك ایسترم !
یاد ایللرده نیلرم ؟ . . .

رضا توفیق

آنادولویی کوردم

بعضاً یوردلرندن آیریلوب اوزاق دیارلره کیدن صیرتلری طوربالی ، اللری عصالی ، یوردلری دوکومی انسانلره قاریشه‌رق ؛ بعضاً ، سه‌یرده یوزلری کیرپیکلری قره کوزلرینه طوپلانمش ده‌رین دردلری شهر کوجه‌لرندن قصبه کوزده چاربان آتیلر دوره قفه‌لرینه

بکلشه‌رك؛ بعضاً ده، یوکلرندن قورتولنجه بویونلرندکی چینغراقلرك ولوله‌سی ایچنده یوره‌رك یاتوب بر اوفاق توز بولوتی آراسنده اساطیر الهلری کبی یاری کوروغز اولان قوغوشر مرکب سوروولرینه قاتیله‌رق یورغون، یاشلی آته، بابسز، ابتدائی آرابه‌لر اوزرنده آنادولیدن کچدم؛ آیاقلری طوتماز اولمش کوپرولر، آلوقلری صوسز قالمش چشمه‌لر، طوپراقلری که‌ریپچ کسمش تارلالر آشدم؛ آنادولونی قلبمده آیرلدیغم یرك سوکیسی، کوزمده یارینك اندیشه‌سی، بویله چو اقلی، غریبلکی، کیمسه‌سزلکی یوره‌کمی یاقان یوللرده کونلرجه دولاشدم؛ آنادولو یوللرینی هپ بویله حزین، خالی، فقط قانمه صیجاق، سویملی کوردم.

باجلرنده لیلکلر، قووقلرنده بایقوشلر سسله‌شن، ییقیق قاپولرنده قدید کوپکلر بکله‌شن خانلرده دیوارلره یازیلی تاریخلری، خاطره‌لری، دستانلری تاره مشین قرتان هکبه‌لر آراسنده، خشخاش یاغی دولو طوپراق قندیللرك ایسلری ایچنده اوقودم؛ هر دفعه‌سنده بوساده، بانیق کتابه‌لردن اوفاق اوفاق، قیویلجیملر کبی دوشرکن سونن حزن دامله‌لرینك یوره‌کمه دوکولدیکنی دویدم. پنجره اوکنده دوروب قیشین اوزاقلرده قار فیرطنه‌لریله هم آواز، هایقیران آچ چاقاللری؛ بهارده داغلردن دوکون سولرك کورولتوسی اوستنده ذوقمی، فریادمی اولدیغی اکلاشیلامایان بر سسله باغریشان قوربغه‌لری؛ یازین چوراق قیرلرك یانمش آغاجلری تپه‌سنده نشیده‌لر سویله‌ین قیدسز بوجکلری دیکله‌دم؛ طوان تخته‌لرندن باشلرینی اوزاتوب ضعیف کوزلریله یولجیلری سه‌چمکه چالیشان یاراصه‌لرك قانادلری آلتنده اوهاملی رؤیالرله اویودم؛ قورتلر، قوشلر مسکنی اولان آنادولو خانلرینی بویله، غریب، خشین، فقط یوره‌که یاقین کوردم.

سروسز، کتابه‌سز مزارلقلردن کچه‌رك آغاجسز، کولکه‌سز، طوپراق کویلره اوغرادم؛ باتاقلقلرده سرینله‌ین ماندالر، چرکابلر اوستنده غدالانان اوردکلرله برلکده بیوین کویلی چوجوقلرینی؛ اوچ اتکلی، دازیلکلی کویلی قیزلرینی؛ غیجیردیلی قاغنیلر آرنده تورکه چاغیره‌رق اوتن، یکرمیشر کون یول کیدن کوزلری المسز، قلبلری هوسسز کویلی کنجلرینی؛ مسجدك دیوارلرینه صیرتلرینی دایایه‌رق پری حکایه‌لری آکلاتان، اسرارلی سسلرله ماضی‌یی آنان ـ اللرنده کیراز چوبوقلر، کوکسلرنده آلاجه قیللر ـ چومه‌لمش کویلی اختیارلرینی طانیدم؛ آنادولو کویلرینی بویله، کندی ایشلرنده منزوی، فقط ممنون کوردم.

قانا شکلی ، ایری صدالی ساعت قوله‌لری اطرافنه صیغینمش قصبه‌لرده اذانلری، [illegible] لاقرینه کیجه‌دن بو سه‌لی [illegible] و آیین ، مدرسه‌لردن کلن قرآن صدالری [illegible] عبادتلی رمضان کیجه‌لری کچیرده . اوزرنده شیشکین قازلر دولاشان بولایقلرده [illegible] ، نازکیله ایچن ایشسیرلر آراسنه قیلیدم : یاپیق [illegible] دینلی قبطی قیزلرینه [illegible] اینجی [illegible] [illegible] دکیه‌دم ... [illegible] بزلشتها ایله اودونلر ، [illegible] ، اورمانلر یوتان کنیش اوجاقلر قارشیسنده جانلانمش دردلریله باش باشه حزین [illegible] یاشادم . کاه پیکه‌لری اوزرنه باغداش قورمش فسلدی یشیلی ، صاف کنارلرینه [illegible] [illegible] حفظلردن آلیش ویریش ایدرک ، کاه [illegible] صلوقسز چشمه باشلرنده طوپ‌[illegible] [illegible] بیقلایان مشغول قادینلردن یول صورارق کاه ساه عظمتلی ، جهانکیر [illegible] [illegible] چاووشلرینک سلامنی آله‌رق سوقاقلری دولاشدم ؛ آنادولو قصبه‌[illegible] [illegible] حاللریدن محظوظ ، طالعلرینه حیران بر خلق ایله [illegible] بدولو ، مغرور ، [illegible]

آنادولو [illegible] [illegible] صارقان مواضع‌سکوتلرله قامتری کوکلری [illegible] ایسته‌ین مغرور هواقری آلتنده ، صو [illegible] که‌کلکلر بیقالان ، کنارلرنده [illegible] و [illegible] بشوش [illegible] دره انجلری [illegible] ؛ بوزتره یابانی [illegible] ، آتشسز [illegible] آشفته ادارله [illegible] [illegible] دولاشان کولکه‌لی ، [illegible] یوللردن ایبلیر . شربت صادلی پیکارله‌ وارییر . [illegible] کوه‌دو ایتسیز دکرمنلرک باشنده [illegible] قولردن طولانه‌رق کلن [illegible] صوبر [illegible] [illegible] صابون کوپوکی بیاض‌معیه [illegible] جاریر ، [illegible] ، [illegible] ، [illegible] اوزرنه جرحیوه‌سی صودن ، طاشلری کابوکدن یشیلنمش ، هر زمان [illegible] [illegible] بارلایتی [illegible] : طیشاریده صویک صوصدوزچی [illegible] [illegible] [illegible] اوتو ویرن [illegible] واردر . [illegible] چه‌واللری اوزرنده ، قوپتو وقراتی [illegible] یانماقلر ، سمیز کوکرجنلر تنبل تنبل دولاشیرکن قاپونک اوکنده [illegible] [illegible] [illegible] کوزلری وغروب ایدن آیدن بر قیزیل [illegible] آلمش تنلریله کوچک قیزلر بکله‌شیر . صیره صیره دکرمنلرک دوندیکی آنادولونک بو صولاق دره انجلرینی [illegible] بر آلتون تپسی کی هر زمان یشیل ، مجلا ورنکارنک کوردم .

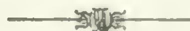
أی بویوک ایرماق ، آنادولونک شرفی ، شهرتی ، [illegible] اولان قیزیل ایرمق ! سنک منظره‌ک ایسه بکا [illegible] کوروندی ، وواره [illegible] یاتاغنه [illegible] بر [illegible] وهوسله

اطرافه‌یایلدیغی زمان، یالچین قایالی داغلر آراسنه صیقیشوب کردابلر یاپه‌رق کوپوردیکچ یرلرده‌ده قارشیکده یردامله صو کبی ناچیز قالدیغمی حس ایتدم . بنی سکا ، استانبولك بو آواره اوغلنی آنادولونك بو نامدار ایرماغنه باغلایان نه‌در : دامارلرمده کزن قانده قیزیل صولرکدن بر ماده‌می وار ؟ اجدادمه قارشی‌یلاشمش کبی منغاره‌لی بکا حرمتلر ، حیرتلر ویرییور ؛ آکلایورم‌که دده‌لره زنده آتلر وستنده کیم بیلیر قاچ دفعه صولریکی اژدرکبی‌یاره‌رق کچمشلر، ساحلرکده قاچ‌دفعه آتش یاقوب کیجه‌له‌یه‌رك قاروقلی باشلرینك کولکه‌لریله اطرافه ، سنك کبی ، هیبتلر ، خشیتلر ویرمشلردر . . . بن مجالسز آتم ، یورغون باشمله کناریکه غرکلیشده حیران قالدم .

... غریبلکی ، سسسزلکی ، کیمسه‌سزلکی یوره‌کمی یاقان یوللردن آنادولویی بویله قلبمده آلدیغم برك سوکیسی ، کوزلرمده یارینك اندیشه‌سی ، آواره برحالده دولاشدم ؛ آنادولویی بویله آدیم آدیم ، اوزون اوزون کندی مالم کبی کوردم .

آنادولویی بیله بیله ، طانیه طانیه ، اویله سودم .

رفیق خالد

ملت شرقیسی

چیکنندی ، یتر ، وارلغمز جهل ایله قهره ؛
دوغراندی مبارك وطنك باغری سببسز .
برلکده بوکون بولمالی یز دردینه چاره ؛
جان قارده‌شی ، قان قارده‌شی ، شان قارده‌شی یز بز .

ملت یولیدر ، حق یولیدر طوتدیغمز یول :
أی حق ، یاشا ، أی سوکیلی ملت ، یاشا ... وار اول !

کل قارده‌شم ، آننك سکا محتاج ؛ اوکا قوشمق ...
قوشمق اوکا ، قورتارمق اونی بخی وظیفه‌ك .

قارشیکده کوکس باغرآچیق ، ئولکون یاتیور باق ؛
اونمز یاشامقدنسه برابر ئولوش اهون !

هرآن اوکوزل سینه‌یی خنجرله‌یور اللر ؛
امدادینه قوشمازسه‌ق اکر محوی مقرر .

ظلمك طوپی وار ، کله‌سی وار ، قلعه‌سی وارسه ،
حقك‌ده بوکولمز قولی ، دوئمز یوزی واردر ؛
کوز یوممآ کونشدن ، نه‌قدر نوری قارارسه
سوئمز ابدی ، هرکیجه‌نك کوندوزی واردر .

ملت یولیدر ، حق یولیدر طوتدیغمز یول ؛
ای حق ، یاشا ، ای سوکیلی ملت ، یاشا . . . وار اول ؛

وقتیله بابالك کیمسه‌یه منت‌می ایدردی ؟
یوق ، قالمادی حاشا سکا ذلت پدرکدن .
دنیاده شرفدر یاشاتان ملتی ، فردی ؛
سیلکین ، شو مذلت توزی اوچسون اوزرکدن .

انسانلغی پامال ایدن آلچاقلغی ییق ، أز ؛
بالله یاشامق یرده‌سوررکلنمکه ده‌کمز .

حقسزلغك انواعنی کوردك . . . بومی قانون ؟
الك غملی سفالتلره دوشدك . . . بومی دولت ؟
دولتسه‌ده ، قانونسه‌ده ، آرتق یتر اولسون ؛
آرتق یتر اولسون بودنی ظلم وجهالت . . .

ملت یولیدر ، حق یولیدر طوتدیغمز یول :
أی حق ، یاشا ، أی سوکیلی ملت ، یاشا . . . وار اول !

توفیق فکرت

ذلت : آلچاقلق، عادیلك . مذلت : حقیر ، عادی، آلچاق اولمق .

بایرام صباحی

کوچوك مسجدك آچیق پنجره‌لرندن گیرن گونشسز بر بایرام صباحنك نورانیت اخرویه‌سی ایچنده قندیللرك تیتره‌ك ضیالری بوتون بوتون صولیوردی. بو کوچوك، ساده آشیان قدسیتی بکله‌یورکبی گورونن یوصونلی مزار طاشلری وقورومائل نظرلریله مسجدك داخلنی سیر ایدییور؛ سرین بر نسیم، نمناك مزارلغك طوپراق قوقولرینی، صارماشیق حیشیلتیلرینی ایچری‌یه دولدوریوردی.

شیمدی نماز بیتمشدی؛ برسعی محرك تحت تأثیرنده بوزولان خشین وچالیشقان اللرله بو مجبوریت حیاتیه‌دن مصون قالمش نرم و نازك، کبار اللر عین حضور علوی‌یه مرفوع؛ یامالی خرقه‌لرله یکی، معطر لباسلر آلتنده چارپاز قلبلر، شرائط حیاتیه‌نك بربرندن اوزاقلاشدیردیغی بوصنوف اجتماعیه‌افرادی بوراده عین حس استعاذه والتجا ایله مربوط، عین منبع آماله متوجه؛ دعا باشلایوردی.

زمین تضرعده سوورونن شوپرعجزوالم بشریت حقیره‌نك دردلی قلبلرندن یوکسه‌لن آرزوی تسلیت، حرارتی سینه‌لرندن قوپان آوازهٔ استمداد کوچوجك مسجده صیغه‌مایه‌رق ده‌رین برنالش صمیمی ایله اطرافی ایکله‌تیوردی.

بوتسلی ویرن حسبحالر بیتدیکی، بوتون قلبلر، یکی برامیدایله قوت بوله‌رق برسکون احترامکارانه آراسنده عودت باشلادیغی زمان برسس، مؤذنك سسی، عائه‌لرینه قاووشمق، اولادلرینی اوپمك آرزوسیله استعجال ایدن پدرلره الیم برفلاکت حکایه ایدییور، اوکیجه وفات ایدن ایکی چوجوق والده‌سی فقیر بر دول قادینك میدانده قالان جنازه‌سی، بومسعودبایرام صباحنده بوتون چوجوقلر گولرکن آرتق سسلرینه جواب ویرمه‌ین آننه‌لرینك صوغوق نعشی اطرافنده آغلاشان ایکی یتیمك تسلیه‌سی ایچون طلب عاطفت ایله‌یوردی.

بیلیورندم، بوتون محله بیلیوردی؛ بوسنه‌لردن بری بوتون راحتنی، عزت نفسنی ایکی چوجوغنك سعادتی ایچون فدا ایدن بیکس برزواللی دول قادین ایدی. وایشته اك نهایت اوسوکیلی چوجوقلره حس ایتدیرمك ایسته‌مه‌دیکی سفالتك قربانی اوله‌رق، علیل بربوك حیوانی کبی آرتق دایانه‌مایه‌رق بار حیاتی النده ازیلمش، احتمال که سبب موتی اولان طاقتکداز فداکارلقلر سایه‌سنده تدارك ایتدیکی جیجیلی انوابلری یاورولرینك آرقه‌سنده برکون بیله گوزمکه وقت بولامادن بویله میدانده ایکی یتیم براقه‌رق ترك حیات ایتمشدی.

هیهات ، روالنی تیملز . [illegible] . سزبوعبوبتك حیاتکزده نه بویوك بوشلق آچدیغنی
صوکره حس یدرسکز . [illegible] لك سوه سوه استراك ایتدیکی اعانه ایله سزه آله جقلری
شکرلری بیه‌رك احمانکه و [illegible] ك تابوتی اطرافنده اوبناشه‌رق بوکون کوله‌جك ، مسعود
اوله‌جقسکز . فقط صوکره [illegible] ربده سفالت حیاتیه‌یی حس ایتمه‌مك ایچون بوتون دنیایی
اونوته‌جق قدر سودیککز [illegible] پارلاق نظرلر ، یاخود بایغین ماوی کوزلر سزی برکون
بردن‌بره یتیم براقدیغنی [illegible] سزی بویله آووته‌مایه‌جقسکز . آغوشنه [illegible] بیلوب‌ده
آلام حیاتی آغلامق ایچون [illegible] آلداتمایان برسینه آرادیغکز وقت ، ایشته او وقت
نه‌قدر بیکس ، نه‌قدر یا [illegible] کزی حس ایده‌جکسکز . . .

حسین جاهد

آشیان : یووا . [illegible] ، [illegible] الهی اولمه . نسیم : خفیف روزکار . نرم :
یوموشاق . مخرب : [illegible] . [illegible] ع : یوکسه‌لمش . استعاذه : صیغینمق . نالش :
ایکله‌ییش . نار : یوك .

نوسیب

افقده کونك بوینی بوکولدی ؛
شیمدی استانبول صولغون برکلدی . .
اوکسوز قلبمه برپارچه دوکول ،
صولغون کل ! صولغون کل !

کوزدل مرمره منکشه‌له‌ندك !
داها بر ساعت اوکجه پك شندك ؛
بهاردك ؛ کلشندك !.
ای کوزه‌ل استانبول ،
ای شعرك یوواسی . . کول ، نشئه بول ! .

علی جانب

پنجرەمدن

آرتق داغلر، صیرتلرندەکی کورکلری آتدیلر؛ فقط هنوز صباحلری سرینجە اولدیغی ایچون اوموزلرینە سیسلردن بر آتقی آلیورلر. شیمدی روزکارلردە قورو آغاج دالیزلرندە دەلی کبی اوقدر قوشیور! نباتات قارناوالی مطلقا ایلك بهاردە. هرساقك اوزرندە رنکلی و کوزەل قوقولی ایپکلردن اوفاجق ماسکەلر قیپیردایور. ارغوانلرك، آقاسیالرك داللرندە کاغد فارجکلرە بکزر صاپیسز چیچکلر آصیلی. نەقدر سوینج، نەقدر نشئە یاربی!... هم هرطرف بویلە! هلە بوجکلر حداً کورولەجك شی! بویوك بر جوهرجی دکاننك جامکانی جانلانەرق یوزیە کلمش کبی! کیمیسی قانادلی بر زمرد کوبە، کیمیسی اوچان بر یاقوت دامlasی. هپسیدە طاتلی طاتلی چیچکلرە قونیورلر. چیچکلرك توبجکلری ایچندەدە صانکە بر کوچوك میکدە وار. بوجکلر اورادە ایپك قدحلر ایچندە مسکر بر شی بولوب ایچیورلر. صوکرە سرخوش، مست لایعقل صاغە صولە باش اورەرق مترنم زیقزاقلر چیزیورلر وهوادە بر ترانە شبکەسی اورویور! یا قوشلر؛ دوغروسی اونلردە اولور شی دکل؛ کویا هپسیدە بویوك بر قونسرە حاضرلانیورمش کبی آغاجلرك داللرینە طوپلانیورلر؛ بر قسمی دیکرینە یکی شرقیلر کچیور، دیکر طاقمی سازلرینی آقورد ایتمکلە مشغول!

دون کندی کندیمە کزییوردم؛ بردن برە بیلمم نەدن بر روزکار کلیویردی؛ بوتون چیچکلی یاپراقلردن یرلرە رنکلی قیویلجیملر یاغدیغنی کوردم. کویا آغاجلر یوزمزە قونفەتی آتیورلر: بوساقەجی روزکارلر، داللری غیجیقلادقجە بوتون یاشنی باشنی آلمش قاواقلر، اخلامورلر بیلە کولمکدن قاتیلیورمش کبی اکیلیور، بوکولیور، بربرینە کیرییور؛ کولکەلرینی یشیللکلرە سردیکی اهراملری بش دقیقە بر یردە دوردورمق قابل دکل؛ چونکە روزکاری کورور کورمز اونلردە اوچوشیورلر! تکمیل چیچکلر شطارت ایچندە.. لالەلر برر قندیل کە ایشیقلری هپ کوزەل قوقو! باغچەلردە تاولە فافلە منکشە، زرین، قولیادەلا آدلی، صاری بیلمەدیکم برچوق ازهار، بونلردن بعضیسی پارماقلقلردە صاریلەرق بوتون کلن کچنە باشلرینی صاللایور، سلام ویرییورلر!

شیمدیدن صوکرە دمسلی اختیارلری هیچ عیبلامایەجغم، بوصباح باغچەدەکی بوروشوق یوزلی آقاسیایە قدمدە حیرت ایتدم؛ اونەسوس یاربی! هر دالندە صالقیم صالقیم تازەلك صاللانیور!

فقط بوقدر حاضرلقدن صوکرە یاز، نەیە تازەلەیوب دە چابوجاق کلەیور بیلمم کە!.

فاضل احمد

قارناوال: اسکی روما ایله اورتا اوغولولر زماننده خرستیانلغده گچن، قیافتی، چهره‌یی اکثریا رنکلی، عجائب شکللرله ده گیشدیرمك ایجاب ایدن شنلکلر. [بو یازیده چیچکلرك، آغاجلرك بیك دورلو رنك ایچنده کورونن بهار زمانی قارناواله بکزه‌تیلمشدر.]

ماسکه: یوزه طاقیلان یاپمه چهره شکلی. میکده: میخانه. مسکر [میمك ضمی، کافك کسریله] سرخوش ایدن. مست لایعقل: عقلسز، دوشونمه قدرتندن محروم قالان سرخوش. شبکه: آغ. [پك چوق تللرك، اصولی دائره‌سنده، کرفت، ایلمکلی شکللر آلمه‌سیله یاپیلیر؛ بوجکلر، ایپلکی مختلف استقامتلی بر قماش دوقویان مکیکلر کبی کیدوب کله‌رك اوتوشیور؛ «ترانه شبکه‌سی» ترکیب اضافیسی بو حالی، بو منظره‌یی آکلاتمق ایچون یازلمشدر.] قونفه‌تی: اوته‌کینه بریکینه باشنه، اکلنجه ایچون سرپیلن اوفاجق کاغد پارچه‌لری.

آقینجی

بیك آتلی آقینلرده چوجوقلر کبی شندك؛
بیك آتلی اوکون دیو کبی بر اردویی یندك!
آق طوالغه‌لی بکلربکی هایقیردی: ایلرله!
بر یاز کونی کچدك طونه‌دن قافله‌لرله...
شیمشك کبی بر سمته آتیلدق یدی قولدن،
شیمشك کبی تورك آتلرینك کچدیکی یولدن.
بر کون دولو دیزکین بوشانان آتلریمزله،
بردن یدی قات عرشه قانادلاندق اوحیزله...

جنتده بوکون کللری آچمش کورورزده،
حالا او قیزیل خاطره تیتره‌ر کوزمزده!..
بیك آتلی آقینلرده چوجوقلر کبی شندك؛
بیك آتلی او کون دیو کبی بر اردویی یندك!.

یحیی کمال

اویونجاقجی عفان افندی

چوجوقلغمزده بر اویونجاقجی عفان افندی واردی . دکانی أوینك آلتنده ایدی . فقط اویله‌دار بر دکان‌که عفان افندی اوته‌بری ویرمك ایچون تومسکندن آیاغه قالقدیغی زمان سکه‌سی طاوانه آصیلی ایوب بشیکلرینه ، قاین آنا ظیریلتیلرینه ده‌کردی . اساساً یرندن بك‌ده آز قیمیلداردی‌یا ! بیاض آنقره کچیسی پوستکیسنك اوستنده مذهب ثلث بر « الکاسب حبیب الله » لوحه‌سیله تعلیق بر « یا حضرت مولانا » خطابنك اوکنده باغداش اوطوروردی .

آخرتلکلر ، اوشاقلر دارچین ، زنجفیل ، قرانفیل ، هندستان جویزی کبی بهارانه عائداوته‌بری ایسته‌دیلرمی حیدریه‌سنك کوکسنی قاووشدورور . بم‌بیاض صاقاللریله بیقلرینك آره‌سندن دوداقلرینه لیلك غاغاسی کبی صارقان بیاض بورننه طاقیلی کوزلکی آلتنه قالدیرر :

— «شو ایکنجی قوطوبی چکیویر اولاد ! شو بشنجی قوطو ؛باق ، اوست رافده» سکا زحمت ، اوزانیویر ! » دیردی .

ترازیسی، پاره چکمجه‌سی، دیویدی، مثنویسی یانی باشنده ایدی . یمکنی کوچوجك بر سینیده اوکنه کتیررلردی . اوفاجق مانغاللی یاز قیش یانندن اکسیلمزدی . قهوه‌سنی کندی ألیله پیشیرردی .

یافته‌لرینك یازیسی سیلنمش بش اون اسمر بهارات قوطوسیله ، بش اون دانه کوك قاوانوزی، یکرمی اوتوز دانه چنغراقلی تنکه دودوکله، سکز اون‌دانه طوپراق قومباراه طاوانه آصیلی دورت بش ایوب صالنجاغیله، بش آلتی قاین آنا ظیریلتیسی ، بش آلتی‌ده قورصاق‌دودوك، اریونجاقجی‌عفان افندینك بوتون‌سرمایه‌سی ایدی. اویله‌طاش بیکدی ، قورشون عسکردی ، زیللی چنکیدی ، دودوکلی لاستیك کوپکدی فلان صاتمازدی . نیت مسلماندی. صورت نامنه برقره‌کوز بولوندورووردی. اوده ، ظن ایده‌رم، قره‌کوز بزده تعامل اولدیغی ایچون تحذورسز کورولوردی . شرقلك نسللره نشئه ویرن مضحك قهرمانی، جامکانده صارقار؛ هرکون آقشامه‌قدر قره‌جه احمد مزارلمنه کتیریلن تابوتلری، خرمانقه تعلیمه جیقان عسکرلری ، حیدر پاشا ایله اسکدار آره‌سنده ایشله‌ین آرابه‌لری سیر ایده‌ردی .

اویونجاقجی عفان افندینك تجارتده عجله‌سی یوقدی : صباحلین دکاننی ایکیده آچار، اوکله‌ین قاپار، یکندی‌یه دوغرو ینه آچار، نازوقتی قاپونك چنکلنی تکرار ایلیشدیریردی. هر قاپوسنی آچیشنده بش آلتی چوجوق بردن ایچری‌یه دلار، دکانه سپتن بهارات قوقولری ایچنده اوچورتمه کاغدی سچرلر، چیریش ایسته‌رلردی. آقشامه دوغرو آلیش ویریش سیره‌کلشیردی ؛ چونکه بابالری أوه‌دونن چوجوقلر قورقودن دیشاری‌یه چیقامازلردی. یالکز سلیمیه‌دن نوح قویوسنه کیدن طابورلردن بر ایکی چوجوق، بوابی قاندیرابیلیرسه بر لحظه کیرر، ایکده، حب لذیذ، آمریقان فیستیقی، ساقیز کبی شیلر آلیردی.

اویونجاقجی عفان افندینك دکانی بعض آقشاملر خصوصی بر قهوه‌خانه کبی اولوردی. أوینه‌کلنجه صوپوتوب دوکون قلم‌افندیلری شام‌خرقه‌لریله، طفانیه ضابطلری منتانلرینك اوستنه عونیه‌ریی چکه‌رك برر ایکیشر طوپلانیرلردی. اوراده قهوه‌لر ایچیلیر، صحبتلر ایدیلیردی. حتی عفان افندیدن مثنوی دیکله‌ین مولوی‌محبی قومشولر بیله واردی. بابالری یانلرینه چوجوقلرینی‌ده آلمشلرسه عفان افندینك ألنی اوپدوریرلر. اوده اوپولن ألنی کیشنیش شکری شیشه‌سنه اوزاتوب بر آووج هدیه ویریردی.

محله‌ده چوق حرمت واعتبار صاحبی اولان عفان افندینك، خاطرینه کلیور، ایکی عادتی چوجوقلر ایچون چوق فنا ایدی. بری چشیدی آز ویمیشلری اسکیدی. أولکی نسلاری آووتابیلان بو اویونجاقلر زمانه‌نك چوجوقلرینه آز وبسیط کلیردی. اوته‌کی‌ده ویره‌سی‌یه هیچ مال ویرمزدی !

چوجوقلر «اویونجاقجی عمجه، آننه‌م مسافرلکده، شمدیجك دونسون کتیریرم !» دیه اون پاره‌لق پستیل ایسته‌سه‌لر،

— «اوغلم ماشاءالله اوقوما یازما بیلیورسك. باق نه‌دیمش، اوقو!» دیه ایچ قاپوی کوسته‌ریردی.

او، بوکون پشین، یارین ویره‌سی‌یه، وعدنی کورن چوجوق بوینی بوکر : «بن باطاقچی ده‌کلم، اویونجاقجی عمجه، آننه‌م دونسون والله شیمدیجك کتیرردم !» دیر، بورنی چکه چکه کیده‌ردی.

فقط بر دفعه حایلازلردن بری :

— «نه سن‌ده آرتق چوق اولدك ! جانك ایسته‌رسه ویر. بن صانکه ایغوردن آلامازمیشم! اوجوزده‌ویریور؛ ویره‌سی‌یه‌ده ویریور؛ مالی‌ده‌أیی، افندی‌بابا!» دیدی.

اوچلی آدم بوحراندن براوفکه‌له‌نسین !.. مانغالك کنارنده‌کی جزوه‌یی ده‌ویره‌رك طاوانده‌کی بشیك هونکنی صاللایه‌رق تومسکندن آتلادی.

— «کیت یومورجاق، سن‌ده اوندن آل؛ باشمی آغریتمه !» دییه اوزرینه یورودی.

چوجوق، قورقوسندن پاپوچلرینی یولده بیراقمش، مزارلرك آره‌سنه‌قدر قوشمشدی. عفان افندی‌ده نفس‌نفسه یرینه چیقوب باغداشنی قوردی.

یکی محله‌دن بر آیدر بورایه کلن قیصریلی لیغور، بوقدر آز مدتده بویله قوتلی بر طوته‌جقمیدی: سلطان سلیم، بومحله‌یی قورارکن عفان افندینك باباسی طرفندن آچیلان بویله برسکی دکانی بر توتو لیغور کوکندن صارصه‌جقمیدی؟ مشتریلری کیت کیده سیره‌لدی.

زیرا لیغورك جشیدلری چوقدی؛ طاش بیکلر، پیانولر، مانطار آتان تفنکلر، تراموایلر، قورنجه‌یوروین کوپکلر، آغاج قومباره‌لر، چیفارتمه‌لر یکی، جلالی جامکانلرینی ظریف‌شکللر به سوسله‌ر، چوجوقلری ایمرندیررددی. صوکره بوتون بوشیلری ویره‌سی‌یه آلمق‌ده ممکندی. کوچوك جراقلر چوجوقلری قاندیرر، آنالرینك باشنه مسلط ایدردی. بوقاریده قادین مسافرلر وارکن چوجوقلر مردیون طرابزونلرینه آصیلیرلر: «آننه‌جکم ایسته‌رم، هایدی، لیغوردن طوپ آلاجغم» دییه ویزلانیردی. قادینلر، اوتانه‌رق اودادن دیشاری‌یه اوغرارلر، مسافر دوتماسین دییه یاواش سسله: «آقشام بابانك کلیر ألبت. بن‌سکا کوسته‌ریرم. بویکی یرلر اورته‌سیجه! هایدی دفع اول. نه‌ایسترسه‌ك آل» دییه صاوارلردی. صوکره هر أوده عطار لیغورك دعواسی سورولوردی. بربرینه ایکی اوچ یازدیغنه، اونلق چیقولانه‌لری یکرمی پاره‌یه صاتدیغنه هیچ‌هرکس قانمدی. بویوکلر لیغوره «آرتق ویره‌سی‌یه ویرمه‌یه‌جکسك، صوکره طانیمایز!» دییه‌تنبیه ایتدیلر. لیغور «باش اوسته!» دیر، جراقلره دونر «دویدیکنز آ، پاره‌سز زرنیق دخی ویرمه‌یه‌جکسکنز. غوزیلرنزی یالاتیرم» دییه چیقیشیردی. آرادن برایکی کون کچوب بوسوزلر اسکیدیمی لیغوره ینه اصولنجه کیدردی. ایکی اوچ آی ایچنده او آووره ایدن بکلردن لیغوره اوته‌ری ذهن بیراقادق کیمسه وقلمادی. حتی دوللرك اوچی دوردی معاش بیله قیردیردیلر. لیغور، عطار دکاننك قارشیسنه برده بقال دکانی آچدی.

لیغورك بومحله‌یه ذهبلی براورونجك آغی قوردیغی، قرق‌ییللق مشتریلری سینك بونارکی أمیلکنی اویوتجاقجی عفان افندی بیلیردی. فقط‌ودری رقیبنك علیهنه طاشیماسنه،

احباب کبی قونوشدیغی آدملری کندندن آلیش ویریشه قیشقیرتماسنه مانعدی . هر شیئی
اونلرك انصافنه حواله ایدییوردی . هم بیلیوردی که لیغور کبی آدم قاندیرمایه‌جق ، هم ده
پاره ایشله‌ته‌مه‌یه‌جکدی .

برقاچ آی ایچنده بوتون کار و کسبی قیغومسز ابراهیم بابا ایله قره‌جه احمد سلطانی
زیارته کیدن قادینلره اوقوتمش ، اوفله‌تمش آنلاق مومله‌ری صاتمغه منحصر قالدی . کونش
اوزون مدت یرلرینده کیشدیرمه‌ین قره کوزلرك رنکلرینی صولدورمش ، مقوا وجودلرینی
کوتروم انسان عضولری کبی قیوریلمغه باشلامشدی .

عثمان افندی او سنه‌نك برات قندیلنده دکاننك اوکنه صوك دفعه اوله‌رق سبیل فوچیلری
دیزدی . دوندرمه‌لره صره سبیله کیدنلره قلایی که چولك مشربه‌لرده صو داغیتدی .
او کون نه قدر دوشونجه‌لیدی ! سبیلنه صولق دمله‌رینك آجیقلی بر کیلیکی چوکمشدی .
زیرا بر کیجه اول ، حیدرپاشاده قفایی توتسوله‌ین عیاش اسحق بك ، یوسنك اوکندن
کچرکن :

— «سن ینه باشکه الکتب حبیب ابهی تحت ده آلتنده پینکله ، نه‌می ؟ باق باقه‌لم لافه
پینیر کیمسی یوزورمی ؟ اوچ کونلك قوقش لیغور ، اوجاغکه اجیر دیکدی . سنك کلاهك
تمام شمدی کیدردی ! » دییه باغیرمشدی .

ایکی کون صوکره سلطان حمیدك ولادت دونمه‌سی واردی . کیجه‌سی محله‌نك فقیر
و اوکسوز چوجوقلری قیشله‌بوینده سنت ایدیله‌جکدی . قرمزی طاسلی اطفائیه موزیقه‌سی
دفعه دامبریله سوسلی چادرداغك ایچنده آلافرانغه بر هوا چالارکن صیرتنده زنبیل ، بر اختیار
موتوینك صومه‌سنه دایانه چادیردن ایچری کیردیکی کوزولدی . «سلام علیکم» دیدی .
قادینلر ، ارککلر فنارلرك ایشیغنده اویونجاقچی عثمان افندی‌یی طانیدیلر . زنبیلی بر قیریولانك
آیاق اوجنه قویدی . ایچندن قره کوزلر ، قالسول طابانجه‌لری ، آینه‌لی یالدیزلی یوب بشیکلری ،
قورصاق دودوکلر چیقاردی : «ماشاءالله ، ماشاءالله قورده‌لا باغلادیلرمی ؟ نه یالم قریجه
قدرنجه ! بونلرده سزه عثمان دده‌دن یادکار اولسون اولادلر !» دییه دکاننك صوك سرمایه‌سنی
سنت چوجوقلرینه داغیتدی . آتلی ترامواییلرله پیانولرله ویشلیان چوجوقلر ، عثمان افندینك
اویونجاقلرینی سویه بر کناره قویدیلر . قادینلر : «الله راضی اولسون ، الله نه دیمك

وارسه‌یرینه کتیرسین !» دییه‌دعا ایدییورلردی. عثمان افندی: «بزدن آرتق کچدی؛ نصیب بوقدرمش !» دیدی.

صوکره ینه بوش زنبیلنی اوموزینه ووردی. «ایوالله اولادلر !» دییه آغی کوکسنه باصه‌رق قارا کلقلره قاریشدی.

روشن اشرف

مسلمان دیاری قارشیسنده

بشر که قوتی بخش ایتمه‌یور هنوز حقه،
نه‌چاره وار اونی قوتله آلمه‌دن باشقه؟
زبونمیسک؟ یالکز آغلامق سنک حقک!.
أوت، بوساحهٔ جوشک، بوجوش اذواقک
ایچنده بن، یالکز بن زواللی کولمه‌یورم..
اوطورمش آغلایورم، آغلاسه‌مده معذورم:
وطن جدا کبی‌یم جدیمک دیارنده!
نه طوپراغنده شو یوردک، نه‌جویبارنده
بر آشنا سسی، یاخود بر آشنا ایزی وار:
صدامه بکله‌دیکم عکسی ویرمه‌یور اوولر.
بیله‌یدم ای قوجه شرق، ای جهان دورادر،
سنک نره‌کده‌کی اولادیکک نصیبی حضور.
باشک بلالره کیرمش؛ الک، قولک پامال؛
ایچکدن اسدیمی برکون هوای استقلال؟
کورورمی‌یم دییه قارشمده مسلمان یوردی،
بوتون دیاری کزدم آیاقلرم دوردی..
یابانجی سسلری کلدکجه رهکذارمدن،

هپ انکسار امل طاشدی روح زارمدن :
وطن جدا اولەیم سینەسندە اسلامك ؟
بو یوقمی ؟ اك آجی بر انتقامی ایامك !
بنم ایلرلەدی عمرم ، دوشەك قولم قانادم ؛
بو انتقامی چالیشسین دە آلسین اولادم ! .

محمد عاكف

آننەمە

قبریکی اون سنەدە آنجق ایکی دفعە زیارت ایدەبیلدم . حسسزلکە ، وفاسزلغە یك بکزەین بو گناهی اونوتدیرمق و عفو ایتدیرمك ایچون شیمدی سکا اویلە بر مزار انشا ایدییورم کە وطن محبتی فضائل بشریەدن معدود اولدقچە و وجدانلرك حریم صمیمندن یوکسەلن اینلر ، انسانیتك قلبندە جای قبول وجای تحسس بولدقچە طواف اولنەجق . .

اعتراف ایدرم کە بن بو دردلری کاغد اوستنە دوکدیکم کونلر سنی دکل ، سندن داها بیوك . . . قیصقانمایەجغکی وممنون اولەجغکی بیلدیکم ایچون سویلەیورم آننە ! . .

سندن داها معزز والدە اولان وطنمی دوشونیوردم ومنحصراً اونی دوشوندم . سن ، کوزلرمك منابع سرشکیلە قاممك مداد فریادی قورودقدن صوکرە خاطرمە کلەبیلدك .

اون سنە اول جسمکی بیوك آدنك ـ ماتمله استهزا ایدەجك درجەدە سوخوشائق اولان ـ طوپراقلرینە کومشدم . بو کوندە روحکی ـ مقدراتنە بو صحیفەلر آغلایان ـ دیارتارمارك قوملرینە دفن ایدییورم . سن دنیا یوزندەکی بیکسلکلریکی او چوللردە داها آز حس ایدرسك . او چوللر کە کیبوکسك برافق تماشاسی اولان ماردین قصبەسندەکی مزارندن بابامدە ، احتمال کە ، بو دقیقەدە بنم کبی نوحەنثار اولیور .

آه آننە . . کاشکی بن یالکز سنك اوکسوزك اولسەیدم . . ویالکز سنك اوکسوزك اولەرق ، قرق سنە اول اولسەیدم دە بویلە یتیم وطن و یتیم تاریخ قالماسەیدم ! . .

سلیمان نظیف

صمیم : یورەك ایچی . سرشك : کوز یاشی . مداد : (میمك کسریلە) مرکب .
دیارتارمار : پریشان ، مثلا دشمن آیاغیلە چیکنەنمش یرلر . نوحەنثار : سسلە ، فریادلە آغلایان .

قاردهشمه

اوقدر یاندیمی باغرك ، ای چوجوق،
اجلك صوندیغی شربتی ایچدك ؟
صیرالی ، صایغی‌لی اونوتدك چابوق
سبب نه ، آغاكدن ایلری كچدك ؟ .

یكرمی اوچ بهاری قاووران آتش ،
كللرك قلبنی داغلاسه چوقمی ؟
بر داملە شبنمه صوصادی كونش ،
سنبللر صاراوسه حقلری یوقمی ؟

یوردكه صوك داملە قانكی ویردك ؛
آه ، جوامرد قاردهشم ، سكا یك یازیق !
ایل فطره ویردی سن جانكی ویردك ،
نه‌آجی بر شكر بایرامی یاپدق !

برچیله ایپكدن یوموشاق سینه‌ك ،
سرحدی طوتدی صارپ بالقانلر كبی ؛
قاشكدن دها چوق بیبغك یوقكن
دوكوشدك یله‌لی آرسلانلر كبی ! . .

نه بیاض بر مرمر نه برآز یالدیز ؛
نره‌ده یاپدیغك او آلتون دستان ؟
سوره‌كای آلقیشدن اوتانان آدسز ،
قوجه شهنامه‌كه قونمامش امضاك !

نه‌قدر آرادم سنك قبریكی ،
یوق دییه بوینی بوكدی هرچیچك ؛
یا كیلدم ، قاردهشم باغیشلا بنی ،
سن ارضدن سمایه نقل ایتدك ، كرچك ! . .

اوریس صبیح

بر مكتوب

افندم ، بنم جانمدن عزيز اولان والده جكم ،

كچنده آلديغم مكتوبكزده بر ييلدن برى خسته اولديغكزى بيلديرمش ايديكز؛ لكن بوندن آكلاديغمه كوره جانكزله اوغراشير مرتبه يه كلمشسكز ! اويله ايسه ، افندم ، نيچون بوزمانه قدر بيلديرمه ديكز ؟ اكر بيلديرمش اولسه ايديكز چار چابوق تحصيلك آرقه سنى آلوب شيمدى يه دك آستانه يه كليردم؛ چونكه بوندن مقدم دها قولايلقلر وارايدى؛ هرنه ايسه شوكونلرده ايشمى بيتيرمك اوزره يم در .

اكر خسته لغكز پك آغيرلاشير ايسه تيز بزه يازك ! تا كه عودت ايتمه نك چاره سنه باقه يم ؛ امانه سزاهال بويورمايوب شوخسته لقدن قورتولمايه چاليشك ؛ وجود ، صاغ اولمادقدن صوكره مال وملكى نه يا پمالى در ؟ صاقنوب بوخصوصده پاره ني اسيركه مه يه سكز ! برقاچ طبيبه باقديرك؟ اكر بورج بيله ايديليرسه اداسنه الله كريم در ؛ همان سزوار اولك !

افندم ، شيمدى ايجاب ايدييوركه شوآنه قدر كوكلمده صاقلاديغم سرلرى سزه سويله يم؛ تا كه نه سزه نه بكا داغ درون اولسون. چونكه بنى آدمك بالطبع حرصلى اولديغى آشكاردر. اما بوحرص برقاچ درلودر ؛ بنم حرصم شيمديكى عقل وادرا كمه باقيليرسه برآز لچينه جك ايله چوق هنردن عبارتدر ؛ الحمدلله تعالى شوكنج ياشمده بونلردن برمقدار حصه دار اولدم؛ لكن حقيقتده هپ سنك سايه كده در ؛ زيرا بنى اوقوتديروب يازديرك ؛ سنك حققى بيك ييل ياشاسه م اوده يه مم ؛ سندن باشقه كيمسه م يوقدر .

ايشته افندم ، معاذالله سزه برحال اوله جق اولسه سندن باشقه سنه والده ديه جك آغزم وارمز ويديه مم عليم الله ! سنى بن ئولنجه يه قدر اونوتمه مام ... فلك مساعده ايدرسه مرحوم پدرمك كميكلرينى استانبوله كتيره جكم؛ انشاءالله تعالى مخصوص بر تربه ياپديره جغم؛ جمله مزك برمكانده اولمه سنى ارزو ايدييورم ؛ سنك عندكده ادنى اولان شيئكى ضايع ايتمم وسنك خانه كى صوندورمم ، رحمته وسيله اولور اثره سعى ايده رم . دين ودولت ووطن وملتم يولنه كنديمى فدا ايتمكى ايسترم . . .

امان جانمدن عزيز اولان والده جكم ، كنجلك وجاهللك مناسبتيله سزه هرنه قباحت ايتدمسه جمله سنى عفو أيله وحققى حلال أيله !

(پاريسدن) ٣٠ كانون ثانى ١٢٦٦

ابراهيم شناسى

داغ: قیزغین دمیرك وجودده براقدیغی آجی ایز. داغدرونه ایچ صیقینتیسی، اوزونتی.

[شناسی افندی، «سمنی» ده شهید اولمش بر طوبجی یوزباشیسنك اوغلیدر. یتیم بیومشدی؛ آنه‌سی «اسما خانم» صبیان مکتبنده اوقوتدقدن صوکره طوبخانه مکتوبی قلمنه ملازم یازدیردی؛ آمرلری، سعینی، ذکاسنی تقدیر ایتدیلر، سلطان مجید دورنده پارسه تحصیل ایچون کوندرلدی؛ بو مکتوبی اورادن یازمش.

کوریورسکز: آنه‌سنی چوق سویور، باباسنك اولومی ایچون کوکلنده آجی بر حسرت واردر؛ ملیتی وطنك ال تمیز اولادی قدر صمیمی و صیجاق حسلرله دوشونیور؛ پاریسدن استانبوله دونجه معارف حتی رشید پاشانك آچدیغی انجمن دانش اعضالغنده بولوندی؛ شاعردی: منظومه‌لری «دیوان شناسی» نامیله بر قاچ دفعه طبع اولندی. «شاعر اولنمه‌سی» اسمنده بر پرده‌لك تیاتروسی حالا صحنه‌یه چیقه بیله‌جك بر حالده‌در. ترجمان احوال، تصویر افکار غزته‌لرینی اونشر ایدییوردی؛ «ضروب امثال عثمانیه» معروف بر اثریدر؛ یازیلرمزك دها ساده و تمیز شکله کیردیکنی کورمك ایسته‌یوردی؛ مباحثه‌لرنده علمدن، نزاهتدن آیرلمازدی؛ فکراً تاریخمزك بیوك آدملرندن بریدر. ۱۸۷۱ ایلولنك اون اوچنجی چهارشنبه کونی وفات ایتمشدی؛ تقسیم مزارلغنده مدفوندر . . .]

قندیل شریف تبریکی [۱]

ولی نعمتم سبب حیاتمك سبب حیاتی اولان افندم،

دون آقشام وقتده بریده قندیللر یاقمغه باشلادی؛ یر یوزی کوك یوزینه بکزه‌دی. ملکلر قولاغمه «سنك ده خالقکه سبب اولان مفخر کائناتك ایلهٔ ولادتلری بو کیجه‌در، خالقکه سجده ایله، باعث وجودك اولانلره دعا ایت» دیدیلر؛ یوزیمی یرلره سوردم؛ هر کسدن زیاده سزه دعا ایتدم؛ چونکه سبب حیاتم اولانلرکده سبب حیاتی سزسکز؛ سز بنی مینی کوله کزی بیلمزسکز؛ اما بن سزی بیلیرم؛ رسمکزی کوریوردم؛ سزی کورمش قدر ممنون اولوریوردم؛ یانکزه کله‌جکم، نه یاپه‌یم که آیاقلرم یاردم ایتمه‌یور؛ دوروکز، انشاءالله هله یورویه‌مده اقکنز ناصل قوشه قوشه سزه کلیرم؛ بوراده بندن

[۱] نعمتی کاملانك بو مکتوبی حمایت اسانندن کندی باباسی مصطفی عاصم بکه خطاباً یازمشدر.

باشقه هركس يوريبورده بيلمه‌م نيچون قوشه‌قوشه يانكمزه كليورلر ؛ بو آدملر آغزلرندن
سسی ده برتحف چيقاريبورلرده هرايسته‌دكرينی بربرينه قولای قولای آكلاته‌بيليورلر ؛
بن باغيردم ، چاغيردم ؛ مرامی بو قدر آكلاته‌بيلدم ؛ برقچ آی صوكره سويلمكه
باشلايه‌يم‌ده باقك ناصل هپسندن زياده كوه‌زه‌لك ايدرم ؛ كاغدی ، قلمی نه‌قدر سويورم ،
بيلسه‌كز ، كورسكز ؛ فقط قيمتی برشیء ايمش كبی ويرمه‌ديلركه مكتوبمی كندم يازه‌يم .
بن بابام قدر ، دايی بكم قدر قرغه‌جق بورغه‌جق يازه‌مازمی‌يم صانكه ؟.. اوراده ننم بر
خانم والده‌مله برده كوچوجك بويوك عمجه‌م وار ايمش ؛ تكلرينی ، افندمزكده‌للريكزی
اوپه‌رم ؛ البته‌بنده كزی دعادن اونوتمازسكز ، ولی‌نعمتم سبب حياتم افندم .

۱۲ ربيع‌اول ۳۰۲

نامق كمال

زراعت — تجارت

« واسطهٔ ثروت » غزته‌سنك مؤسسلرينه

زراعتله تجارت ، موجودات مدنيه‌نك ظواهريدر ؛ علمك ، معرفتك عملياتيدر ؛
زراعت ، طوپراق قازوب الماس چيقارمقدر ؛ تجارت دمير صاتوب آلتون قزانمقدر .
طبيعتله صنعتی بربرينه مزج ايتمك زراعتله تجارتدر .

تجارتكاه اولان بلاد ، دنيانك اك بويوك شهرلريدركه زراعتكاه اولان اراضی هپ
اونلرك جوارنده بولنور . وبلادك ، او اراضينك هربری زراعت و تجارتدن مستحصل
اولان منافعك براهين‌متنوعه‌سنی احتوا ايدر . لونده ، تجارتكاه اولديغی ايچون بويوكدر ؛
معمورهٔ مدنيت نامنی آلمش ؛ انكليزلر مثال تجارت اولدقلری ايچون زنكيندر ، جهانك
هركوشه‌سندن بر معدن ثروت چيقارمشلر .

زراعت تجارتك ابتداسيدر ؛ تجارت زراعتك مقتضاسيدر ؛ ثروت وبركت ايسه بو
ايكی فعل خيرك نتيجهٔ بی‌نهايتيدر . زراعت ، اقدام ، تجارت موفقيت ، ثروت مكافاتدر ؛
ويانه‌ده‌كی برانه‌ر زراعت اثريدر ؛ پارسده‌كی اكسپوزيسيون تجارت يادكاريدر .

زراعت برصحرادركه تجارت سايه‌سنده برباغچه حالنه كيرر ؛ تجارت برباغچه‌دركه زراعت
فيضيله محصولدار اولور ؛ ثروت بردفينه‌دركه اكثريت اوزره اوباغچه‌نك آلتنده ظهور ايدر .

مجهول اولان استقبال ، تجارتله تأمين اولنور ؛ فانی بیلینن ماضی ، تجارتله عودت ایدر ؛ بر چیفتچی منسوب اولدیغی دولته بر عسکر نفری ، بر علم طالبی قدر خدمت اتمکه کافی بیلنمشدر .

ارباب زراعت ، آثارینی صفحات زمین اوزرینه یازمش ادبای طبیعیه‌در ؛ بر ساقسی چیچك زراعتدر ؛ بر نباتات سرکیسی ینه زراعتدر . باغچوان ، استاد قدرتك خامهٔ ذی‌حیاتیدر ؛ بر تاجر متعلق اولدیغی عائله‌یی ، تجار منتسب بولندیغی ملتی احیا ایدر .

کوچوك بر دکان ویا بر او تجارتدر ؛ بویوك بر فابریقه ویا بر شهر ینه تجارتدر ؛ بر زرع ، تراب اوستنده اولان محرراتنه هریرده قارئ بولور ؛ بر تاجر ، دنیانك هیچ بر طرفنده اجنبی قالماز . بر منشی ، بر عالم ، بر ضابط غربتده آچلقدن اوله‌بیلیر ؛ زراعت وتجارت مکتبلرندن چیقمش بر آدم ایچون موتدن باشقه حائل وهائل یوقدر .

شعر فکردر ؛ زراعت وتجارت فعلیاتدر ؛ فکر ، هریرده صاتیلماز ؛ فعل هریرده تجر . بر کتاب دائما آ کلاشیلماز ؛ بر تارلا دائما آ کلاشیلیر . ارباب تدقیق ، زراعتله تجارته اوقدر اهمیت ویرمشدرکه بوکون زراعته فن ، تجارته علم اطلاق اولنیور ؛ بوفن ایله علمك کتبه ، کتب ومکاتبی واردر ؛ اوکتابلری اوقویان ، اومکتبلردن چیقان موجوداتی مطالعه ایدر ؛ مطالعه‌سی‌ده هرنظرده هم نفسنه ، عائله‌سنه فائده‌بخش اولور هم ابنای جنسنه .

ایشته سزده واسطهٔ ثروت ، نامیله عثمانلیلر ایچون بر زراعت وتجارت غزته‌سی چیقاریورسکز ؛ همتکز مشکور اولور . اخوان وطنمزه او مکتبلرك اصول تحصیلندن ، اوکتابلرك نتایج کسبندن بحث ایده‌جکسکز ؛ موفقیتکز تمنی اولنور .

غزته‌کزك هرنسخه‌سی بر واسطهٔ ثروتدر ؛ زراعت آغاجندن بر یاپراقدر ؛ تجارت کتابندن بر صحیفه‌در . بنده‌کز سزی تبریك ایله کسب مسار ایده‌رم .

عبدالحق حامد

براهین : دلیللر ، بر ادعایی اثبات ایدن شیئلر . پراتهر : ویانه شهرینك شهرقنده‌کی بویوك ، قیمتلی پارقك اسمی . اکسپوزیسیون : زراعت ، تجارت ، صنعت ... سرکیسی . ١٨٧٨ ده ١٩٠٠ ده پاریس شهرنده عمومی ایکی بویوك سرکی آچیلمشدی ؛ بو نوع سرکیلرك اهمیتی چوقدر ؛ آراق منفرد ، چین سورلریله محاط اوله‌رق یاشانه‌ماز ؛ چیفتچی ،

تجار، صنعتكار اثرلرینی، محصولاتنی عالمه كوسترمك احتیاجنده‌در ؛ اوروپاده، آمریقاده، سنه كچمز، بویوك كوچوك برچوق سركیلر آچیلیر ؛ انسان، بو وغورده اختیار اولنان مصرفه حیرت ایدر ؛ فقط « بین‌الملل » فائده‌سی بو فدا كارلقله متناسبدر.]

صفحه : بر شیئك یاصسی یوزی، سطحی. صفحات زمین : یر یوزی، تارلالر.
استاد قدرت : جناب حق. حائل : مانع، انكل. هائل : قورقونچ، قورقوتان.

بر مكتوب داها

حقیقتلی باباجغم، شفقتلی ننه‌جكم !

اللركزی اوپوب جمله‌یه سلام وثنالر ایده‌رم. سزه برشی سویلیه‌جكم، دها دوغروسی دیمزجه بر مژده ویره‌جكم ؛ اما آجیمایه‌جقسكز، آغلامایه‌جقسكز. بابا، ایستر ایسه‌ك ننه‌مه سویله‌مه. هانی سن بوقدر محاربه كوردم، لكن بر درلو مرامنه نائل اوله‌مادم.. دیمزمی ایدك ؟ ایشته، تمام حسن مرامنه نائل اولدی.. شهید اولدی. اوچ كون اولكی محاربه‌ده بر كیلك كبی چویكلك، بر آرسلان كبی ییكیتلك كوستردكدن صوكره شهید اولدی. الله رحمت أیله‌سین ! دوشركن یانده ایدم ؛ حقكزی حلال ایتمه‌كزی رجا ایتدی. بر قورشون نه‌شقاغندن، ایكی قورشونله كوكسندن یارالانمش، بركه‌ده صاغ الی كوتورمشدی. كندی أملمه كومدم. طوپراغه كیررکن‌ده چهره‌سی كولومسه‌یوردی. او اجدادیمزك یادكاری، سنك هدیه‌ك اولان یاتاغانی‌ده برابر دفن ایتدم. قبنی‌ده طاش یرینه باش اوجنه دیكدم. بیلیرسنكه رحمتلی بونجه‌سنه‌در كیجه‌لری بیله یاتاغه اویچاقله یاتاردی...

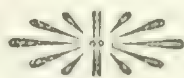
آه باباجغم، دشمنه نه شدتله صالدیردق، كورسه‌یدك ! كوزمت اوكنه سنك او محاربه‌لرده ایتدیكك هجوملر كلیوردی. اونلری بزه نه‌طاتلی طاتلی آ كلاتیردك ؛ یازلری نه سونجله كوستردك. أمین اول باباجغم، قارداشم سنك اولادلغكه لایق اوله‌جق صورتده شهید اولدی. دشمن ایلریدن قاره‌بولوت كبی كلیوردی. بز ایكی بوكدن عبارت ایدك. ییلدیرم كبی بر هجوم كوستردك. ایلك حمله‌ده یوزباشیمزی غائب ایتدك. چاروشمزده یارالانجه قومانداني حسن آلدی. آه باباجغم، شویله اوزقده بولونوبده حسنك « یا الله ! » دیه باغیردیغی وقت آیاغمزك آلتنده‌كی طوپراقلرك، باشمزك اوستنده‌كی اولو اغاجلرك زانغیر

زانفیر تیتره‌دیکنی کوره‌یدن ساسارردك . نهایت دشمنی تپه‌دن پوسکورتدك . قوغالامایه باشلادق . الك اوکده جریقلری چوزلمش، فسی دوشمش، باش آچیق، یالین آیاق ینه‌حسن قوشویوردی . . قوشویوردی . . قوش کبی، روزکار کبی، علو کبی قوشویوردی . بو صیرده‌ده دشمن بر دفعه داها دونمه‌یی تجربه ایتمزمی ؟ ایشته او دقیقه‌ده حسنی یرده کوردم . چرپندن، حدقه‌سندن نه‌یاپه‌جغنی بیلمه‌ین، آلنندن دوکولن قانلر ایچنده قیپ قیرمزی کسیلن دیشلریله تشکی چکمکه چالیشیور . تفنکنك نامولوسنی ایصیریوردی . کوزلری کوکرمش قاپلان کوزی کبی دیشاری فیرلامشدی . اونی ناچار اوراده براقدق . دشمنی تمامیله تارمار ایتدکدن صوکره یانینه کلدك . کلدکمی دونجه کوزلرینی آچدی .

سن هرزمان دیمزمی ایدك : « بن شهید اوله‌جغم ، انشاءالله شهید باباسی اولاجغم » ایشته . . ، دعاك قبول اولدی . او حسرتی یارینه قاووشدی هم غازی اولدی هم شهید . انشاءالله بزده جنتده اوکا قاووشورز ظن ایدرم که ایکی کون صوکره یکی بر هجوم داها اوله‌جق . . . باقی سنك و بیتمه اللرکزدن اوپرم . دعاکزه محتاجم ؛ بنی صورانلره سلام .

بو مکتوبی آلایمزك ملازمی . . . بکه یازدیردم . کندیسی‌ده سزی تبریك ایدییور . واللریکزی اوپیور .

احمد حکمت

رسفیلمه‌نك چوجقلغی

نه‌ایدم بن، نه‌طبیعی برقیز،
بلکه صحراده ربیعی برقیز :
الك بویوك ذوقم ، امیدم ، نشئه‌م
قیرده سیران ایدی هرکون، هردم . .
دوشونوردم او بویوك صحراده،
بنی خلق ایله‌ینی تنهاده .

دورویورکن حرکتسز ، سسسز . . .
یره اینمش کوکه بکزردی ده‌کز !.
عکس تکبیر الله دولمش دره‌لر ،
سجده ایلردی بوکا مشجره‌لر !
آقیورمش کبی هپ موجودات ،
یوزییورمش کبی هپ مخلوقات ،

مطمئن شوق ایله صولدن صاغدن ، | ییقانیرمش کبی مجرالرده ،
برشطارتله ایریردم داغدن ، | دولاشیردم بن او صحرالرده .
گاه معموره‌دن اصوات کلیر ، | نره‌یه باقسه‌ایدم هپ رونق ،
گاه خاموشئ اموات کلیر ! | کیجه مهتاب ایدی کوندوزده شفق !
شب مظلمده ، که هر یر خاموش ، | هیچ کلمزدی بهاره فیصل ،
آراده ناله قیلار بربایقوش ! | اون‌ایکی آی‌ده ربیع اول !
دمزن اولمقده اودم جمله طیور ، | چوق سور فصل بهاری کنجلر ،
جانلانیرمش کبی شادی وسرور . | چونکه اونلرده بهاره‌بکزر !
یاخیابانلر ایچنده سحری ، | کیجه برعادت ایتمشدم بن ،
شرقی سویلر کبی برفرقه پری . | سیر ایدردم فلکی برتپه‌دن .
کیجه دویسه‌م ، دیر ایده‌پرحیرت ، | ایشیدیردم اوزمان قیزلردن ،
کوکده سیاره‌لر أیلر صحبت . | نور آلیرمش کبی ییلدیزلردن
آنده ذی‌نکهت ایدی آب‌روان ، | خوابدن قلقار ایکن خرم وشاد ،
جریان ایتمده رنك وریحان ! | هرسحر حسنم اولورمش مزداد !

آه ، بن اوزمانك قارا کلقلرینی‌ده سورم ؛ اسرار الهیه‌یه نظیر اولان او روحانی قارا کلق ، بو شعشعهٔ مدنیتدن دها نورانی ایدی . فقرانك آهی ، اوظلام ایچنده اللهه کیده‌جك بریول بولوردی . بوشعشعه ایچنده ایسه سونوب غائب‌اولویور ؛ نیم کبی اسافلك نائرهٔ قلوبی ده کلیدرکه آدینه بوکون نور تمدن دییورلر ؛ او ، بختیارلر ایچون برشفق ، بدبختلر ایچون بریانغیندر ...

عبدالحق حامد

ربیعی : ایلك‌بهاره‌منسوب . ربیع‌اول : ایلك بهار . خاموشی : سکوتیلك . خاموشئ اموات : اولولرك دوکمش سسسزلکی . دمزن : اوتن (نفس اوران) . ذی‌نکهت : کوزه‌ل قوقولی . آب‌روان : آقان صو . ریحان : [رانك فتحیله] فسلکن چیچکی . رونق : پارلاقلق ، کوستریشلی ، پاریلتیلی کوزه‌للك . فیصل : فاصله . خرم : سوینجلی ، سعادتلی . شعشعه : پارلاقلق . ظلام : قارا کلق . اسافل : آلچاق ، عادی ، سفیل‌اولانلر . نائرهٔ قلوب : قلبلرك آتشی .

[« سفیله‌نك چوجوقلغی » کوزل بر شعردر ؛ برقاچ دفعه اوقونجه هر کس ذوقنه واره‌بیلیر ؛ صوك بش سطرلق نثرك معناسنی آکلامق ایچون دوشونك ! مدنیت ، شیمدیکی شکلیله انسانلری بختیار ایده‌مه‌یور : اکثریت ، مستثنی بعض آدملرك سعادتی ایچون قهر اوله‌رق چیرپینیر .

جمعیت ایچنده یوکسه‌لمش کورونلرك هپسی حقلی وناموسلی دکلدر ؛ سورونه‌رك یاشایانلرك ده مطلقا نصیبی دائما ذلت اوله‌ماز ؛ لکن هر یرده حقیقت بودر : یوز عائله صحت وثروت اورته‌سنده یکی ذوق اسبابی آرایور ؛ میلیونلرجه انسان ، آج قالمق تهلکه‌سی قارشیسنده‌در .. حیاتك آغیرلغنی سفیللر طاشیور ؛ اوموزلریمزه چوکن یوکله کندیمزه عائد اولان قازانج آراسنده‌کی نسبته عادلانه ومعقول دینه‌مز ؛ بوشکلیله مدنیت ، عبدالحق حامد بکك یازدیغی کبی ، زوملی خلقك یوره‌کنی یقان آتشله پاریلدار ؛ معموره‌لرك نوری ، اکثریتك نهایت بریغین صوئوق کونه قاله‌جق اولان انقاضندن طوتوشور .. ‹

سفیله آنلامشدر ؛ چوجوقلغنك تمیز کچن حیاتی حسرتله آرایور ؛ شیمدی اطرافنده برشعشعه وار ؛ فقط بومشعله‌دن کندینه اوفاق برحصه بیله آیرلمامشدر .]

قاباق چکردکجی

فضلی پاشا یوقوشنده آقشام اولنجه طاتلی بر میل ایله دڭزه اوزانان قرمزی دامدرك اوزری قرارر ، قویولاشان دڭزك تا کنارنده‌کی کوچوك مناره ، کولکه‌لر ایچندن غریب برطرزده اوزانیر ، اوزاق کوندن افقدرك رنکین بولوتلری سیره سیاه کولکه‌لریله شهرك اوزرینه دوغرو داغیله‌رق کلیردی .

فضلی پاشا آقشامك غریبلکی ایچنه سیزر چکیلیرکن اینجه برسس ، حاکم بر حزن پرده‌سیله بوسکوتی ییرتار کبی چینلاتیردی :

— قا . . . با . . . ق چه کیردە‌کی تا . . . زه تا . . . زه یه‌نیر . . .

قاباق ، سسسز اولردن جوجوقلر اولاسونك صوکره تلاشلی ، بربری آرقه‌سندن هایقیریرلردی :

— قاباق چکردکجی ، قاباق چکردکجی !

بو دقیقه‌لر اودامده آرقه‌م پنجره‌یه دونوك ، اسکی قولتوغه کومولور اوطورووردم . کوزلریمی قاپار ، دیشارده‌کی آقشامی تکرار ایده‌ن ایچمی سیر ایده‌ردم : اسمر رنکلری ، سسسزلك آرقه‌سنده‌کی حیاتیله آقشامك روحنی اوقدر انی واربر بیلیووردم . بوسس ده آقشام سسی ایدی . یالکز غریب برجنس اکسیکلکی واردی ؛ بو بر ارککمی ؟ قادینمی ؟ چوجوقمی ؟ سسك بوقدر یالوارمغه بکزه‌ر ، حزنه بکزه‌ر بر پرده‌سی اولماسه بلکه اختیار بر چنکانه قاریسی دیه‌جکدم .

بوسس ، بوسسسز سوقاقده هرزمان بر حیات اویاندیریردی . سسله‌نن ، کولوشن چوجوقلرله آرالق قاپولردن لاقیردی‌یه قاریشان قادینلر ایشیدیردم ، بیلیردم‌که فضلی پاشا یوقوشنده قادینلر وچوجوقلر هپ بوسسك آرته‌سندن قوشیورلر ، بلکه اکله‌نیورلر ، بلکه مرحمتسز اولیورلر ؛ فقط هرحالده بوسس صاحبنی سه‌ویورلر ، کیمدر ؟ تجسسم اوزون مدت‌بنی یرمدن قالدیرمایه‌جق قدر تنبل قالدی .

کونلر بلکه آیلر کچدی . ایچمده‌کی آقشام منظره‌لرینه بو سس‌ده بر پارچه کولکه علاوه ایتدی . بر کون عینی یوقوشده یاشایان کوچوك یکنم بکا دیدی‌که :

— اسکی غزته‌لری بکا ویریرمیسکز تیزه ؟ یکنمی عجیب بر تجسسله سوزدم ، کتابلریله یك دوست اولمایان بووحشی روحلی کوچوك قیزك اسکی غزته مراقی بکا بر معما کبی کوروندی .

— نه یاپه‌جقسك قیزم ؟

قارشیده اوزون میندرده اوده آقشام کولکه‌لرینك ایچنده طوپلانمش اوطوریووردی . سیم سیاه کوزلرینك آتشندن سؤالمدن خوشلانمادیغنی آکلادم .

— اسماعیل حقی بکه ویره‌جکم .

کندیسی ایچون برشیٔ ایستر کورونمکدن اورکن کبرلی ، مستقل بر روحی واردی . واونك ایچون همان جواب ویرمشدی .

— اسماعیل حقی بك کیم ؟

— قاباق چکردکجی !

غیر اختیاری او بر آدمی ؟ دیه‌جکدم ؛ فقط یکنمك کوزنده‌کی اندیشه ، وجدانلری اوقویه‌بیلن غضبلی انتظار قارشیسنده صوصـدم : دیمك او سسك بر وجودی واردی وکوچوك یکنمك حیاتنده مهم بر رولی اولان برانساندی .

— اوسنك احبابكمی ؟

باشنی غرورله صالladی : آكلادم كه بو برشخصيت، كوچوك يكنمك روحنه احبابلغی غرور ويرن بر سيما، فضلی پاشا يوقوسنك چوجوقلر دنياسنده‌كی مشاهيردن بری. اونی اوركوتمه‌دن قارا كلقده طاتلی طاتلی قونوشمق زمينی حاضرلايوردم.

— غزته‌لری نه‌یاپاجق ؟ قاباق چكردكيمی صاراجق ؟

یاناقلرمدن غلو چيقه‌رق باصدی. سياه كوزلری اكلنوب اكلنه‌دیكمی اكلامق ايچون يوزيمه باقوب چيقيوردی. بن شيمدی بر تبسم كولكه‌سی بيله بولنديرمايه‌جق قدر جدی اولمشدم.

— غزته‌لری اوقومق ايچون يستر اووقتيله كتمش، قادرو خارجی اولمش، بوراده أوی وارمش، صاتمش قره‌كومرك طاشيمش، كيمسه‌دن برشیٔ ايسته‌مز، اما غزته‌يه دايانه‌مايور. هله مكتبه كيده‌ن كوچوك بر قيزی وار؛ او اولماسه‌يدی غزته‌سنی ده آلير؛ بوقدر اوزاقلرده قاباق چكردكی ساته‌رك، هپ صيقنتی‌يی اونی مكتبه كوندرمك ايچون چكيور.

بوغازنده بر يومرو ايله دوردی.

— بر كون اوكا ويرمك ايچون كونده‌لكلرمدن بركيديردم صاقلادم.

— آلديمی ؟

— يوزيمه بر تحقير باقدی. غالبا كوزلرنده ياش واردی. «قيزم» ايچون بو پاره‌يی ويريورسڭ : قاباق چكردكی پاره‌سی ويردك» ديدی. صوكره پاره‌يی آووجمه تكرار قويدی. «صاقين بر دها برشیٔ آلمادن كيمسه‌يه پاره ويرمه، ويرمكده آلمقده چوق عيبدر.» ديدی.

يكنم چوق متأثردی.

— دارىلدی ديه اوقدر قورقدم كه!. اما ايرته‌سی آقشام ينه بزم قاپونك اوكنده دوردی، تمه قويه‌مدی. اسكی غزته‌لر وارسه اوقويه‌جغنی سويله‌دی. قاپونك اوكنده غالبا آلنمه غزته‌يی اوقويوب كيديور. شيمدی بنی چوق سويور و هر آقشام قيزينی اكلاديور. بو سنه مكتبده نقش...

آرتق بكنمی ديكله‌مه‌يوردم. ايچمده غريب بر ديدكنمه اولمشدی. او غريب سس صاحبنی كورمك ايسته‌يوردم.

صوئوق بر صوك بهار وصوكره‌لری قار وبورانلی بر قیش باشلادی . آقشاملری كولكه‌لر ، قارا كالقلر ، ده‌كزك اوغولتوسی ، فضلی پاشا یوقوسندن بوغوق بر چیغلق ایله كچن بویوك روزكارلر سلطنتی باشلامشدی . قارا قاق چوكنجه هیجانله قاباق چكردكجی‌یی بكله‌یوردم . اونك حیاتنی اوقدر بیلیوردم كه كونده‌لك آداملر آره‌سنده حرارت وعلویتك بر قهرمانی اولان بو بسیط انسانك یوزینی كورمك مطلق لازمدی . فقط بر كون ، ایكی كون حتی هفته‌لر كچیور ، قاباق چكردكجی كچمه‌یوردی . كوچك یكنه‌ده پك مرقلی ایدی . ایكمزك مشترك بر هیجان وعلاقه‌مز واردی . آقشام فضلی پاشا یوقوسنك اوزرندن كچركن مكتب دونوشی بعضاً كایر ، ینه كولكه‌لر ایچنده كوچوك بركدی كبی بوزولور ، قاباق چكردكجی‌یی بكلردی .

بر آقشام كیجی ، دوندوروجی بر قره یل فیرطنه‌سی آراسنده زوالی بر سیوری سینك اینجه‌لكیله قاباق چكردكجی‌نك سسنی دویدم . قاشی أوك وكندنه‌كی پارلاق ضیاده بر آن كوره‌بیلدم .

بلكه آلتی اولمایان قوجامان ، دوكمه‌سز ایكی پوتین ایچنده یوروملكه حالالیان ایكی چیبلاق آیاق كوروندی ؛ صوكره اطرافنده پارچه پارچه پانتالونی صارقمش ده‌كنك كبی ایكی باجاق حركت ایتدی ؛ چوب كبی بوینك ایچنده غائب اولدیغی سزیلن اسكی كئیش بر ره‌دنغوت بقیه‌سی الكتریق ایچنده بلیردی ، روزكارله داغیلان اوزون وحشی بر قیرمه قال اورتاسنده زواللی ، اینجه ، خسته بر سیما ، رنكنی غائب ایتمش بوزولمش بر فس آلتنده اوكه دوغرو اكیله‌رك آرقه‌سنده كتوردیكی آغزی باغلی قاباق چكردكی چووالنی چكمه‌كه چالیشدی .

سسنی وكندینی سوروكله‌دی كچدی . پروژه‌كتور ایچنده بر انسان كورمش كبیدم . دماغمده ایكی آجی اوچ باتدی قالدی : ساعت سكزدی وقیشدی ؛ قاباق چكردكی صاته‌رق فضلی پاشادن قره كومروكه كیده‌جكدی .

ایرته‌سی كون قار باشلادی . اوكونلرده بر آقشام یكنم صوئوقدن ایزارمش كوزلری وبرونیله كلدی . اوركمه‌سین دیه لامبه‌یی یاقمادم .

— اسماعیل حقی بك كلدی .

اوزون بر سكوت ... صوكره ینه

— دون آقشـام بزم قاپونك اوكنده غازك آلتنده اوطوردی ؛ كندی كندینه اوزون اوزون صاییقلادی .

— نه دیدی ؟ دیدم .

— « بر لیرام اولسه ، قاباق چکردکی آلسه‌م ، اوچ یوز غروش قازانیرمی‌یم ، قازانمازمی‌یم ؟ » دیبوردی . غالبا خسته ، تحف تحف قونوشیور . قارلرك اوستنه چوکی چوکیویریور .

— عجبا اوچ یوز غروشی نه یاپه‌جق ؟

— قیزینی مکتب طاقونیه ایله آلمایورمش . خواجه « آیاق قابی آلمازسه‌ك کله » دیمش .

— یا !

— برده شیمدی یاواشجه‌جق ، قولاغمزه قباق چکردکنه پاره یرینه قیریق اکمك ویرمه‌مزی ایسته‌یور .

یوزیمی یکنمدن صافلامق احتیاجنده ایدم . یوزیمی جامه یاپیشدیردم . قارشیکی اوك تیتره‌ین پارلاق الکتریقنه باقدم . بالکه یکنم ده یوزینه باقدیغمه منتدردی .

خالده ادیب

کوفه

بش اون کون اولدی که معتاده انقیاد ایله‌ین
صباحلین چیقیویرمشدم اودن ایرکندن .
بزم محلده استانبولك کناری دیمك :
سوقاقلرنده کزیلمزکه یوزمه‌بیلمه‌یه‌رك !
آدیم باشنده ده‌رین بر بحیره دالغه‌لانیر ،
صولر قراردیمی ، آرتق کلن کلیر دالیانیر !
برالده اولمالی قندیل ، برالده اسقاندیل ،
سلامتك یولی انسان ایچون بو ، باشقه ده‌کل !
المده برقوجه ده‌کنك ، اونکله یوقلایه‌رق ،
اوکم آدا یسه باصوب ، یوق ده کزسه آتلایه‌رق ،

آیاقده دورمه‌یه ال برلکیله غیرت ایدن ،
لسان حال ایله امارکوعه نیت ایدن
اوساخورده ، خراب اولرك صاچاقلرینه
صیغینمش اویله کیدرکن ، همان آیاقلرینه
دلیلمك قوجه برشیٔ طاقیلدی . . باقدم‌که
کنیشجه برکوفه یاتمقده ، لم اپی اسکی .
بوبرحمال کوفه‌سیمش . . عجب کیمك ؟ دیرکن ،
اون‌اوچ یاشنده قدر برچوجوق کلوب اوته‌دن ،
کریلدی تکمه‌یی ایندیردی اویله برکوفه‌یه ؛
تکر مکر کوفه ، بیتاب ، دوشدی تا اوته‌یه ؛
ـ بنم بابام ، سنك آلتکده ئولدی ، سن حالا
قورومله یات سوقاغك اورته‌سنده بویله دها !
اوآنده قارشیکی اودن براورته یاشلی قادین
کوروندی : ـ اوح بنم اوغلم ، کل‌ایتمه ، قیرمه صاقین !
نه‌ایسته‌دك کوفه‌دن یاوروم ؟ آغزی یوق ، دیلی یوق ،
باباك سکزسنه قوللاندی . . هم‌ده دیردی‌که : « چوق
اوغورلی برکوفه‌در ، قالمادم همان یوکسز . . »
باباك کیدنجه دیمك قالدی عادتا اوکسوز !
اونکله بسله‌یه‌جکسك آناکله قارده‌شنی ،
بکمیسك دها اوکره‌نمه‌دکمی سن ایشکی ؟
دیدم‌که بن‌ده : ـ آیول ، دیکله آنه‌کك سوزنی . .
فقط چوجوق ، بکا هایقیردی اکشیدوب یوزنی :
ـ صاقاللی ، یوقمی ایشك ؟ کیت ، جهنم‌اول شورادن !
نه‌دیرلانوب دوریپورسك صباحلین اورادن ؟
بنم ایچم یانیور : داغ قدر بابام کیتدی . . .
ـ باباك یرنده آدامدن نه‌ایسته‌دك شیمدی ؟
آداجغز سکا باق ، حال‌دیلنجه سویلرکن . . .

ـ براق جانم ، اوچوجوقدر قصوره باقام بن .
سنك آدك نه‌در اوغلم ؟

— حسن .

ـ حسن دیكله :
ضررلی سن چیقه‌جقسك بوتون بوحدتله .
بنم‌ده یاندی ایچم آكلانجه دردیكزی . . .
فقط ، بابانك سكا ایصمارلایوب‌ده كیتدی سزی .
او ، بونجه ییل‌چالیشوب آلتنك تربله سنی
ناصل بویوتدی ؟ بوكون ، سن‌ده كندی قارده‌شكی
یتیم براقایه‌رق بسله‌یوب بویوتمه‌لیسك .

ـ كوفه‌یله اویله‌می ؟

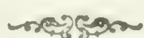
ـ های های ! نه‌دن بوسوز لكن ؟
قوزوم ، عیبمی چالیشمق ، كناهمی یوك طاشیمق ؟
عیب دیلنجیلك ایتمك طوتار ایكن ال آیاق .
ـ نه‌دوغرو سویله‌دی ! اوپ اوغلم ، عمجه كك النی . . .
ـ اونوتدك اویله‌می ، بایرامده قرمشونك كلینی :
« حسن ، دایم یاتی مكتبلرنده ضابطدر ؛
سنك‌ده ذهنك آچیق . . سویله‌مش اوله‌یدق بر . .
قویاردی مكتبه . دوو سویله‌یم » دیمشدی هانی ؟
اوقوتمه‌سن‌ده حمال یاپ بویاشده شیمدی بنی !
سوز آكلادم كه اوزون ، هم‌ده پك اوزون سوره‌جك ؛
بنمسه واردی اوكون برچوق ایشلرم كوره‌جك ؛
براقدم اونلری ، صاپدم یوقوشلی بریولدن .
نه اولدی شیمدی عجب ، كیم بیلیر ، زواللی حسن ؟
بزم چوجوق یاراماز ، أوده دیكله‌نوب دورماز ؛
نجنده فاتحه چیقدق ایكندی اوستی بر آز .
كومورجیلر قاپیسندن كیرنجه بز ، دوه‌لر

قیزك مراقنی جلب ایتدی ، دائماده ایدر :
اویامری یومرو بدن ، اوپ اوزون بویون ، اوباجاق ،
او آرقه‌سنده‌کی یوسکول که قویروغی اوله‌جق !
حقیقةً کوره‌جك شیٔ ده‌کلمی‌یا ؟ دیرکن ،
دونجه آرقه‌مه باقدم : بش اون آدیم کریدن ،
بلنده اکلیجه برشال ، باشنده آبانی ،
براورته بویلی ، کولر یوزلی پیرنورانی ؛
یانده قوس‌قوجه‌مان برکوفه‌یله برچوجواق
یواش یواش کلیورلر ؛ فقط تصادفه باق :
چوجوق ، بنم اوصباح کوردیکم زواللی یتیم . .
ناصل‌ده منظره ، غایتله جانکداز والیم !
جیلبز باجاقلرینك دیزدن آلتی چیرچیپلاق . .
برانجه منتانك آلتنده تیتره‌یور ، دونه‌جق !
آیاقده قوندوره یوق ؛ باشده وارمی فس ؟ نه‌کزر !
دوکوملی آلنناك اوستنده ساده برچنبر .
نفس ده‌کل اوصولوقلر ، برر انین مدید !
نظر ده‌کل اوباقیشلر ، برربکای شدید :
بو برآیاقلی سفالت‌که یالین آیاق ، باش آچیق ،
اون‌اوچ یاشنده بوروشمش جبین صافی ، یازیق !
اوآنده مکتب رشدیه‌دن طابورله چیقان
براللیدن متجاوز چوجوق‌که منتظماً
کچرکن أیله‌دیلر اختیاری وقفه‌کزین . .
حسنله قارشیلاشیرکن بوصحنه اولدی حزین :
أوت بویاورولرك هپسی ، پرسرود شباب ،
ایدر دوروردی برر آشیان نوره شتاب .
بر آزدن اوینایه‌جق هپسی بونلرك نه‌أبی !
فقط حسن ، باباسندن قالان اوبیس کوفه‌یی ،

ـ كه‌ازمك ایسته‌دی كورمكله رهكذارنده ـ
الی‌الابد چكه‌جك دوش اضطرارنده !
او ، یوك ده‌كل ، قدرك برجزاسی معصومه . .
یازیق ، كناهی نه‌در ، بیلمه‌ین شو محكومه !

محمدعاكف

انقیاد : اطاعت‌ایتمك ، اویمق . بحیره : ده‌كزجك . اسقاندیل : سویك ده‌ریلكنی اولچمكه یارایان برآلتك اسمی . سالخورده : اختیار ، اسكی . بیتاب : طاقتسز ، جالسز . جانكداز : روحی اریتن ، چوق مضطرب ایدن . جبین : آلین . دوش : اوموز .

طاشش

ون بر سنه مقدم آقسرایده اقامت ایدییوردق ؛ بیتیشكمزده بركرالق أو واردی ؛ دورت بش آیدن بری بوش دوروبوردی ؛ برصباح سوقاغه چیقاركن بوش أوك قاپیسی، اوكنده بر قاچ یوك آرابه‌سی كوردم ؛ اوسته باشی تمیز ، قیر صاقاللی ، شیشمانجه بر افندی، اشیانك قیریلمه‌دن،دوكولمه‌دن نقلی‌ایچون حماللره امر ویرییوردی . بزه‌قومشولق ایده‌جك اولان بوذاتك یوزینه دقتله باقدم . كنیش‌آلنی ، چاتقین مقوس قاشلری، برآز چوقورجه ایری ، سیاه كوزلری ، حال وقیافتی جدی ، كندینی بیلیر ، ناموسلی بر عائله رئیسی اولدیغنی آكلاتیوردی ؛ حماللره امر ویركن نزاكتی الدن براقمامسنه نظراً تربیه‌لی، حلیم بر ذاتدی . یكی طاشینه‌دقلری أوك اتصالنده‌كی قاپیدن چیقدیغمی، متجسسانه بر نظرله یوزینه باقدیغمی كورور كورمز متبسمانه سلام ویردی ؛ درحال

— خوش كلدیكز افندم ، الله راحتلق ویرسین !

جوابیله مقابله‌ده بولوندم ؛ بو معامله پك خوشمه كیتدی . اوپیر محترم ایله داها ایلك كوروشده كسب مناسبات أیله‌دیكمه ممنون اولدم ؛ برایكی‌كون صوكره اولا بزاونلره كیده‌رك راسمهٔ خوش آمدی‌یی ایفا أیله‌دك ؛ اونلرده بزه اعادهٔ زیارت ایتدیلر ؛ اوپیر محترمك كندی كبی عائله‌سی‌ده شایان حرمت و الفت ایمش . عائله‌مزله عائله‌لری آراسنده آز زمان ظرفنده متین بر رابطهٔ دوستانه پیدا اولدی . والدهم آرا صیره :

— الله باغیشلاسین؛ قومشومزك خانمك اینجی دانه‌سی كبی بر قیزجغزی وار؛ كورسه‌ك نه‌قدر كوزل ، نه‌قدر سوكیلی ، نه‌قدر تربیه‌لی . . امینم كه پك بكنه‌جكسك . . .

کبی سوزلر سویله‌یوردی ؛ بن اهمیت ویرمه‌یوردم .

بر صباح عائله‌جه اوطوریبوردق ؛ یاواشجه اودانك قپیسی آچیلدی ؛ ایچری‌یه کوچوك بر قیز کیردی ؛ والده‌م اونی کورو‌ر کورمز پك زیاده محظوظ اوله‌رق :

— وای جیجیم ، صفا کلدك . . .

دییه التفاته باشلادی ؛ بن درحال آکلادم ؛ والده‌مك برقاچ کوندن بری مدح ایتمکله بیتیره‌مه‌دیکی قیزدی . یوزینه باقدم ؛ اوداده آنسزین بر یابانجی‌یه ، بر ارککه تصادف ایتدیکی ایچون اوتاندی ، قیزاردی ؛ ایری سیاه کوزلرینی یره عطف ایده‌رك سوز سویله‌مك خصوصنده بر مدت تردد کوستردی ؛ نه ایلریلیوردی نه کری‌یه دونه‌بیلیوردی ؛ بن‌ده شاشیردم ؛ مکر والده‌م پك حقلی ایمش ! حیاتمده هیچ اوقدر حزین ، اوقدر معصوم ، اوقدر قانی صیجاق ، اوقدر جاذبه پرور ، اوقدر روحنواز برچوجوغه تصادف ایتمه‌مشدم .

سـاز بکیزلی ، خایر بو کافی دکل ، بکزی بر آز سـاز رنکنی آندیرییور ؛ فقط بوس بوتون دکل . . . دها براق ، دها مذهب ، دها مجلا ! اوقدر مجلاکه دست قدرت ، تمثال لطافت ملکانه ایچون ، ساز رنکنده برآیینه وجوده کتیرمش دینیله‌بیلیر . بوآیینه‌یه متمدیاً بر ملك باقییور . . او قیزجغز بر انسان دکل ، بر ملك چهره‌سی عرض ایدییور ظن ایدیلیر . آغزی کوچوك ، دوداقلری بر آز اوچوق . . . متبسم چهره‌سنك هیأت مجموعه‌سنده دریـن بر حزن وتأثر ، واضح بر صفوت نمایان اولویور . والده‌م ،

— آچوجوغم ، نیچون اوتاندك ؛ اوسنك عمجه‌بکك . . . یابانجی دکل ، بنم اوغلم ، دیدی ؛ والده‌مك سوزلری بر آز حسن تأثیر حاصل ایتدی . برطور محجوبانه یله جواب ویردی :

— شی‌ٔ . . خایر . . اوتانمق ایچون دکل . . والده‌م سلام ایتدی ؛ « خانم تیزه‌که کیت . . بر آز چیچك صولری وارسه بکا کوندرسینلر » دیدی ؛ بوفنجانی کوندردی .

سسی‌ده حزین ، طرز تلفظی‌ده شیرینـدی ؛ والده‌م ، چیچك صویی دولدورمق ایچون فنجـانی آلوب کیتدیکی زمان بن آرتق دایانامدم ؛ یرمدن قالقدم ؛ یانـنه کیتدم ؛ بی پروا النی طوتدم ؛ کوزلرمی کوزلرندن آییره‌مادیغم حالده سوز اولسون دییه دیدم‌که :

— اسمکز نه ؟

— دلارا . . .

— یاشکز قاچ ؟

— دوقوز . . .

— اوح ، نه علی ! .

دقکنز ایشته، کوریورسکنزیا ، «بونه اعلی» آغزمدن چیقیورینکی ایچون سویلاندی؛ یوقسه اوراده هیچ لزوم یوقدی . صوکره بر آز دها کوروشدک : چوجوق کیتدکجه آلیشیوردی؛ بکا ذکی جوابلر ویرییوردی . اوکوندن صوکرا اوچ کونده بر، اونی کورییوردم : بکا قارالامه‌لرینی کوستریوردی؛ بر آز زورلانیوردم ، ذکی، درایتلی بر چوجوقدی ؛ بر درسی ایکی دفعه تکرار ایتدیرمزدی .

* * *

— ایشته بونی‌ده بندن کوتوریکز . . . بوده بنم هدیه‌م اولسون . . .

— آ . . . بویله هدیه اولورمی ایمش ؟ . .

— نیچون اولماسین ؟ بن اونی اوقوتامدیمی ؟ بن خواجه‌سی دکلمی‌یم ؟ البت بنم‌ده ویره‌جکم هدیه بر کتاب اولمالی ، هم باق بن اوزندم ، بزندم ، ان أیی بر مجلده جلدلتدم؛ صانکه سزك هدیه‌کز بوندن دها قیمتدارمی ؟

— پکی هایدی اویله اولسون . . . آی آی قورده‌لالری‌ده وار .

— اوله‌جق یا !

حاضرلاندیلر ؛ بنم هدیه‌می‌ده آلوب کوتوردیلر ؛ اوکون دلارا کلین اولویوردی ؛ متصل :

— های قوجه دلارا های . . . سن‌ده بویودك ، قوس قوجه قیزاولدك ، شیمدی‌ده کلین اولویورسك ها ! .

دییوردم .

اونلر بزم یانمزده‌کی أودن چیقمشلردی؛ باشقه یره طاشینمشلردی؛ اونی کورمه‌یه‌لی سنه‌لر کچمشدی . عجبا شیمدی نه‌حالده ایدی؟ ناصل اولمشدی؟ کلینلك ، کیم بیلیر ، نه‌قدر یاقیشمشدی ؛ زوجی اونی کوردیکی زمان نه‌قدر شاشیره‌جقدی ؟ ایشته بوخولیالر ،نهایت کله‌یوردی . ایسته‌مه‌دن اونی دوشونیوردم . آقشام والده‌م دوکوندن عودت ایتدی ؛ بکا کوله‌رك دیدی‌که :

— بیلسه‌ك دلارا ، سنك هدیه‌که نه‌قدر ممنون اولدی ؛ تحف چوجوق ، یانمه صوقولدیغم زمان ایلك اوکجه «خواجه‌م ناصل؟ أییمی؟» دیه صوردی ؛ اوزون اوزادی‌یه سندن بحث ایتدی . شاشدم قالدم ؛ شیمدیکی تازه‌لرك اوقدر غریب طبیعتلری وارکه...

كلينك اثوابى اوه [illegible] انمشكه كورنلر «ماشاالله» ديمه‌دن يانندن كچه‌يوردى؛ هركس تحسين ايديوردى

بن حالا [illegible] ايسته‌مه‌ديكم ايچونميدر، نه‌در؟ متصل :

— دلارا [illegible] اولدى ها !

ديبوردم [illegible] بيلمم نه‌ديمك ايسته‌يوردم . . .

*
* *

ايلول [illegible] سوكره ايدى . تبديل هوا ايچون مقرى كوينده اقامت ايديوردق ، [illegible] يدنمك ايچون استاسيونك قارشيسنده‌كى قهوه‌نك باغچه‌سنده اوطوريوردم؛ [illegible] ؛ يولجيلر چيقيوردى؛ اوصيره‌ده فجيع برمنظره نظردقتمى جلب ايتدى ؛ بر [illegible] قولنه ايكى ياشليجه [illegible] دن كيرمش اولديغى حالده استاسيونك آرقه‌سنده بكله‌ين [illegible] كيديورلردى ؛ بيچاره قادين ضعفندن ، اضطرابندن يوروه‌مه‌يوردى ، پك [illegible] آتيوردى. يانلرى صيره بركنج آدم يوريوردى. بن ده بيلت آلمق ايچون استا[illegible] يسندن كيريوردم ، يان يانه كلدك ؛ يوزينه باقدم؛ آه بيتده! ايكى قادينك قولتوغ[illegible] ن خسته دلارا ايدى ! .

« [illegible] ديه هايقيرمامق ايچون دوداقلريمى ايصيردم؛ اونك كوزلرندن بردامله ياش [illegible] بردقيقه.. يالكز بردقيقه‌جق توقف ايتدك ، ايكيمزده يورويه‌مه‌دك !. قولتوغ[illegible] : — «هايدى قيزم، برآز ده غيرت! ايشته آرابه شوراده» ديبورلردى؛ مأمور [illegible] يوردى ؛ ايكيمزده برر سمت مخالفه دوغرو ايلريله‌دك .

آه [illegible] زواللى دلارا نه‌حاله كيرمشدى ! اوكوزه‌ل قيز نه‌اولمشدى؟ صولمش، صارارمش [illegible] ومش ، قديد اولمشدى. دلارانك ، كورنلرى حيران ايدن ، كوزلرينى قاماشديرا[illegible] رانك بركولكه‌سى اولمشدى؛ سويله‌يه‌مه‌جكم . . . يوره‌كمر آجيسى برشى اولمشدى .

فكرم [illegible] دى. قلبم اويوشدى ؛ برشى حس ايتمزاولدم ؛ يالكز شوقدر خاطرلايه بيليورم كه [illegible] دى كنديمه :

— او [illegible] كى كنج ، مطلقا زوجى اوله‌جق؛ فقط نيچون بى‌قيد بولنيوردى. نيچون آغلامايوردى ؛

ديبوردم . .

ایکی آقشام صوکره اوکنجی ، دلارانك زوجنی ، ساقز آغاجنده چالغیچالان قیزلره بیرالر اکرام ایدرکن، کولوب سویلرکن ، قهقهه‌لرله کولرکن ، بیقیله‌بیقیله أوه کیدرکن کوردم .

لعنت !. دیمك که اوحریف آکلامامش... دیمك که اوحریف بیلمه‌مش... دیمك که اوحریف دلارایه لایق برزوج ده کلمش !.

محاکمه‌مه ، تصوراتمه کیتدکجه وسعت ویریبوردم؛ اوحساس ، اوذکی ، اومعالیپرور دلارا ایله بوتون برهیچدن وجود بولمش او آدمك آراسنده‌کی معاشرتی دوشونیوردم ، برلکده کچیردکلری حیاتك المرینی، کدرلرینی، آجیلرینی ، کوزیاشلرینی تخیل ایدیوردم، یورکم صیزلایوردی .. کوزلرم، قلبم آغلایوردی . بلا اختیار :

— دلارا ... سن‌ده کلین اولدك ها !...

دیبوردم .

*
* *

بانی طرفنه آچیق هوائی مائی بر تول، اوزرینه قویو رنکلی برشال اورتولمش برتابوتی تعقیب ایدییوردق ؛ چامورلی ، دار ، قسوت فزا بر یولدن کچیوردق : دوکان تهلیل خوان اولویورلردی ؛ یولده تصادف ایدنلر دوروب باقیورلردی ؛ بر محترم اختیار ، هیچقیره هیچقیره آغلایوردی .

دلارا .. و کوزه‌ل، اوملك دلارا مزاره کیدییوردی !. بن بیلمم نه یاپیوردم؛ ناصل کیدییوردم؛ ناصل یورویوردم؛ یالکز اوچ‌دورت کیشی کوروشیورلردی ؛ ایچلرندن بری :

— اوزون ایتمه . . . ایوبده بول بول کباب ییه‌جکز . . .

دیبوردی ؛ دیشلرم قیصیلدی ؛ بوغازیمه برشیء طیقاندی ؛ باشمی چویردم ؛ خشنانه برنظرله باقدم : بونی سویله‌ین دلارانك زوجی ایدی ! شیمدی آچیله‌جق مزاره بر سنك ذیروح اولمغه لایق حریفدی . . . آرتق بن کندیمی غیب ایتمشدم .

— دلارا کلین اولدی ها ! . .

دیبوردم ؛ او طاش کبی دورییوردی . . .

عبداه زهدی

دعا

یاالهی ! بزه توفیقکی کوندر . . .

— آمین

دوغرو یول هانکیسیدر ، ملته کوستر . .

— آمین

روح اسلامی شدائد صیقیور ، اولدیره‌جك .
ظلمی تأدیب ایسه مقصود مهیبك کرچك ،
ناره یانسینمی برابر بوقدر مظلومین ؟
بی‌کناهز چوغمز . . یاقمه الهی !

— آمین !

بوغیور عالم اسلامی بر آزغین فتنه ،
قطعه‌لر ، قاینایه‌رق کیتدی او کرداب ایچنه !
محو اولان عائله‌لر برسورو معصومکدر ،
قالان آواره‌لرك حالیده معلومکدر .
ناصل اولمازکه تزلزل ویرییور عرشه انین ؟
دینسین آرتق بو حزین ولوله یارب !

— آمین

مسلمان ملکنی هریرده فلاکت اوردی . .
بر بو طوپراق قالیور دیمزك صوك یوردی !
بوده چیکنندیمی ، چیکنندی دیمك شرع مبین :
خاکسار أیلەمه یارب ، اونی اولسون . .

— آمین !

والحمدلله رب العالمین . . .

محمد عاکف

بعض محررلره دائر

ابو الضیا توفیق — [۱۸۴۹ - ۱۹۱۳] استانبوللیدر . یاشادیغی سنه‌لر ، بزم ایچون اسکی حیاتله یکیسنك چارپیشدیغی قریشیق ، حسته بر دوردر ؛ کندی هنوز دوغمامشدی ؛ دولتمز فکراً ، اداره‌جه ده کیشیوردی . چوجوقلغنده تحصیل کورن کنجلره ایکی یولدن بری مقدردی : یا ماضیدن آقوب کلن فکرلری ، شعر دوینی عیناً قبول ایتمك یاخود اوروپا تأثیرینه معروض قالمق . مملکتده برنجی قسمك طرفدارلری چوقدی ؛ ایکنجی تمایله حکومتده رشید ، فؤاد ، مکتبلر ناظری کمال پاشالر ، ملت آراسنده شناسی کبی غزته‌جیلر ریاست ایدیپوردی .

ابو الضیا توفیق ایکنجی یولده یورودی ؛ نامق کمالی تقلید ایتدی ؛ معاصرلری ایچنده عالم محررلر واردی : احمد وفیق پاشا ، اوروپاده اوقومشدی ؛ عربی ، فارسی و اسکی تورکجه‌یله برابر فرانسزجه ایتالیانجه کبی مهم بر قاچ لسان بیلیوردی ؛ منیف ، ودینلی توفیق پاشالر ، خواجه تحسین و احمد مدحت افندیلر مختلف علومه آشنا ، حرمته لایق ، چالیشقان آداملردی ؛ طبیعه مکتبی یکی فن نظریه‌لرینی تعمیم ایدیپوردی . جودت پاشا ، بر آز دها اسکی فکرلرله بالخاصه شرقه عائد بر علامه‌یدی ؛ حکومتك اداره‌سی ده کیشمك اوزره ایکن یکی حقوقه ، تاریخه مراق ایدنلر بولنیوردی . ابو الضیا توفیق بك ، مهم بر مکتبده اوقومدی . بر علمك متخصصی ده کلدی ؛ یالکز نفاستی ، کوزه‌للکی دویان ممتاز بر ذوقی واردی ؛ طبع ایتدیکی کتابلری هرکس بکنیوردی . ملتمز آراسنده مطبعه‌جیلك استادی اولمشدی : «ربیع معرفت» کبی سالنامه‌لرك ، نفوسلرینك برده حالا امثالی یوقدر ؛ «نمونهٔ ادبیات»ی اسکی یازمزك مثاللرینی احتوا ایدن قیمتلی بر اثردر ؛ «مجموعهٔ ابو الضیا» جلدلرینی بویوك بر همتله نشر ایتمشدی : بوکون مطبوعاتمزك چوق فائده‌لی وثیقه‌لرندن بریدر ؛ ابو الضیادن اوکرنه‌سه‌یدك صوك آلتمش سنه‌نك حیاتمزی شیمدیکی قدر بیله آکلیه‌مایه‌جقدق ؛ تأسیس ایتدیکی «کتبخانهٔ ابو الضیا» ایچون طبعی خیر ایله یاد ایتمك وظیفه‌مزدر ؛ «اجل قضا» تیاتروسنه قیمتلی دیه‌مه‌یز ؛ عمومیتله افاده‌سی ، آلیشنجه انسانه قوتلی و طاتلی کلیر . . .

مقری کوی قبرستاننده سوکیلی اوغلی ضیا بکك یاننده مدفوندر .

احمد مدحت — [۱۸۴۵ - ۱۹۱۳] استانبوللودر . آنه‌سی چرکسدی ، باباسی فقیر یاشامش ناموسلو بر آدامدی : اون ایکی سنه بیوك قرداشی حافظ آغانك رفاقتنده روم ایلیده بولندی ؛ نیش رشدیه‌سندن مأذوندر . مدحت پاشا طونه والیسی اولنجه وده ولایت مرکزینه ، روسجقه کلدی . بعضی بیوك عائله‌لرك کوزی ، بزدن چوق اول آچیلمشدی . اوغللرینی تحصیله سوق ایدیپورلردی . مدحت افندی بولغارستانك استقلال [۱۸۷۷] ندن صوکره بر مدت باش وکیل اولان « درانغان چانقوف » اسملی کنج بر معلمدن درس آلدی ؛ فرانسزجه اوکرندی ؛ ایلك یازیسی « طونه » غزته‌سنده چیقدی .

مدحت پاشا ، بغداد والیلکنه تعیین اولندی ، برابر کیتدی ؛ بالاخره موزه مدیری ایکن وفات ایدن حمدی بکك رفقتندن فائده کوردی ؛ « جان معطر » نامنده عربی و انکلیزجه پك ای بیلن ایرانلی بر عالمه تصادف ایتدی ؛ بو ، جهانی طولاشمش معمر بر آدامدی ؛ اوندن چوق شی اوکرندی ، « خواجهٔ اول » اسمنده بر کتاب یازدی ، استانبوله عودتندن صوکره مطبعه‌جیلغه کیریشدی . و آرتق

دین ، تاریخ ، حکایه ، تیاترو ، تربیه . . . کبی مختلف اساسلره دائر یوز اللی جلددن فضله اثر حاضرلادی؛ جریدهٔ ... ، جریدهٔ حوادث ، بدر ، دور ، اتحاد ، ترجمان حقیقت غزته‌لرینك باش محرر ... کتابلرندن باشقه‌بیکدن زیاده مقاله یازمشدی؛ برمدت حقسز اوله‌رق ... برابر ردوسه نفی ایتدیلر ؛ چالیشمقدن پرواسی یوقدی ، بیلمادی قرق‌انبار کبی ... کوچوك‌قرده‌شی واسطه‌سیله استانبولده باصدیردی . حکومت طرفندن استوقهولم ... مستشرقین قونغره‌سنده مملکتمزی تمثیل ایتمسی ایچون کوندرلمشدی . « اوروپاده بر ... » ی بووسیله ایله انتشار ایتدی .

تکلفسز ، ساده ، معناسی آچیق ، فکرلری خلقه یاقین ، احتیاجه موافق شیئلر یازار ، اثرلرینی دائما ... اوقوتوردی ؛ نشریاتی روم ایلی‌یه ، آناطولی‌یه ، حتی روسیه ایچریلرینه قدر یاییلمشدی ... ایچون اویانق ایسته‌دیکمز صوك قرق اللی سنه ظرفنده ملتك حقیقة « خواجه اول » ی ... اتفاقله چالیشیوردی ؛ خیر ایله یاد اولنمق اك طبیعی برحقیدر . دارالشفقه ... وفات ایتمشدی ، فاتح قبرستاننده مدفوندر .

اسماعیل ... [۱۸۶۸ـ۱۹۰۱] مکه‌ده دوغمشدی؛ منسوب اولدیغی عائله، طربزونلیدر. دارالشفقه‌ده ... ؛ شعره ، هله منظوم افاده‌یه چوق قابلیتی واردی . قولایلقله یازییوردی . بوسبیله « ... زاد » دیدیلر ؛ مرصاد ، تعاون اقلام ، ترجمان‌حقیقت، مکتب ، ثروت‌فنون یول مجموعه‌سی ... غزته‌لرده یازیلری چیقدی ؛ منظومه‌لری طوپلو برحالده‌در : « خدما صفا » ایله « منسیات » ... شعرلرینی بولیورز ؛ « حسیات » ی قیمتجه بوایکی اثرینه تقدم ایدر .

کلفتسز و ... ایلر ؛ خفیف میللی ، مانعسز بر وادیدن آقان ساده برایرماغه بکزر؛ فضله هیجانلی ده‌کل ... اله مهابت حسی ویرمه‌یور ، سیکیرلرینك صارصینتیسی آزدر . « محاکمات وملاحظات ... » مهملی مباحثی احتوا ایتمه‌یور .

وفا مکتب ... ت معلمی ایدی ؛ قلبی تمیز ، حرفکرلی ، مملکتك خیری ایچون فداکار بر آدامدی ، حقسز ... سواسه نفی اولنمشدی ؛ اوراده وفات ایتدی ؛ غریبلر قبرستاننده مدفوندر .

توفیق فکرت [۱۸۷۰ ـ ۱۹۱۵] استانبوللودر. غلطه‌سرای سلطانیسنده اوقومشدی؛ مکتبده ایکن ... کسك نوعنده کمال وحامد بکلرك نفوذی واردی ؛ خواجه‌سی رجائی‌زاده اکرم بك ... ؛ معلم ناجی افندینك النده نظم دها تمیز برشکله کیرییوردی؛ مکتبده بکی حیات فکری ... ؛ ورویده‌کی علمه ، شعر ذوقنه یه‌تیشمك ایسته‌یوردق ، توفیق فکرت ، بویله برمحیط ایچنده ... باشلادی . ایلك اثرلری دها زیاده رجائی‌زاده اکرم بکك کیلره بکزه‌یوردی؛ صوکره ماضیدن ... شعه‌سنه تابع واخیر قالمق مزاجنه اویغون دکل ایدی : منظومه‌لرینی، موضوعنه موافق بر آهنك ... ؛ شعرلرنده شخصیلکی ، عزمنك قدرتی بللیدر ؛ بعضا نثرکبی دوم‌دوز یازار ، لازم اولدقده ... ده چاغلایانلر کبی کوپوکله‌نه‌رك کوکالره دزکولور، سیکیرلری صارصار ، طبیعتك کوزه‌ل کوزونی منظره‌لرینی حس ایتدیرر ، خیاللری افکارینك قوتیله متناسبدر .

برمدت غلطه سرای مکتبی مدیرلکنی ، دارالفنون ، دارالمعلمین ادبیات خواجه‌لغنی قبول ایتمشدی . ۱۸۹۵ ـ ۱۹۰۱ سنه‌لری ظرفنده ثروت فنون مجموعه‌سنك ادبی ریاستنده بولندی . « بهاروفه » ... ، خزان تیزه ، قیش‌بابا » سرلوحه‌لی منظومه‌لر، چوجوق شعرلری‌ایچون برده

يازيلان آثرلرك كوزه‌لى صاييله بيلن «شرمين» اسملى كتابندن آلنمشدر . «رباب شكسته» سندن ايكى نمونه كورديكز : «حلوقك بيرامى» ايله «مات شرقيسى» نى بر دفعه دها اوقويكز ؛ «دوه‌نك دشى» خلوقك دفترنده بولديغمز كوزه‌ل شعرلرك الك كوچوك بر مثاليدر . . .

فكرت ايوب قبرستاننده مدفوندر . .

جناب شهاب‌الدين — طبيه‌ده اوقودى ؛ حكومت ، خسته‌خانه‌لرده تطبيقات كورمه‌سى ايچون پاريسه كوندردى ؛ پدرى بيكباشى شهاب‌الدين بكدر ؛ «كوزه‌ل يازيلر» ك يتمش اوچنجى صحيفه‌سنده‌كى پارچه‌يى آكلامق ايچون باباسنك پلونه شهيدلرندن اولديغنى بيلملك لازمدر .

تنظيمات [١٨٣٩] دن صوكره هيجانلرمزه ، ادبى يازيلره مؤثر ، بوكوننكى محررلرله برابر ، اوچ نسل يتيشدى . نامق كمال ، حامد واكرم زمره‌سنه خلف اولان أدبيات جديده استادلرى بالخاصه توفيق فكرت ، خالدضيا وجناب شهاب‌الدين بكلرك اطرافنه طوپلانمشدى . جناب ، دها مكتبده اوقويوركن «تاملات» اسملى برشعر مجموعه‌سى نشرايتدى ؛ صوكره «مكتب» مجموعه‌سنده‌چاليشدى ؛ ثروت‌فنونده چيقان منظومه‌لرى ، حج مكتوبلرى مستقل اوصافى حائز بويوك بر محرر يتيشديكنى مطبوعاته‌مژده‌دى . يازيلرى ، برقويوخى دقتيله ايشله‌نمش چوق رنكلى‌تابلولره بكزر ؛ اويله‌ظريف وسوسلودر . قونوشيور كبى ساده يازماز ؛ حياتك قانى ماديكنى كويا ايكدن ، خلاف بر قماشه صارار ؛ نظمنده ، نثرنده خصوصى بر موسيقى واردر . ايكيسنكده اوصافنى اوته‌كى جلدلردن آكلايه‌جقسكز . .

مصاحبه مقاله‌لرينك الك قيمتلى نمونه‌لرينى «اوراق ايام ، اوروپا مكتوبلرى ، نثرحرب ونثرصلح» اسملى كتابلرنده بوليورز ؛ «كور ابه ، يالان» برپرده‌لك ايكى اوفاق تياتروسيدر . . .

جودت پاشا — [١٨٢٣ - ١٨٩٤] ١٨٧٧ روس محاربه‌سندن صوكره بولغارستانده‌قالان لوفجه شهرندندر . اون يدى يشنده اكن استانبول مدرسه‌لرينه تحصيل ايچون كيردى ، آز زمان ايچنده چوق كتاب كوردى ؛ چهارشنبه سمتنده بر مراد منلا دركاهى واردى ، اوراده مولويلكك پيرى جلال‌الدين رومى حضرتلرينك «مثنوى» اسملى بويوك اثرينى اوقودى ؛ عربى وفارسى لسانلرنده قوتلى ايدى ؛ بولغارجه بيليوردى ؛ صوكره‌دن فرانسزجه‌يه چاليشمشدى . صدراعظم مصطفى رشيد پاشانك دلالتيله دولت مأموريتنه كيردى ؛ مشيختك يوكسك رتبه‌لرندن برى‌ده قاضيعسكرلكدر ، بونى احراز ايتدكدن صوكره وزير اولدى ؛ عدليه ، معارف ناظرلقلرنده بولندى .

مملكتمزك عمنه خدمتى واردر : «كوزه‌ل يازيلر» ك ايلك پارچه‌سنى اون‌ايكى جلدلك «قصص انبياء» سندن آلدق ؛ بو‌اثرى ساده ، قولاى آكلاشيله‌جق بر عبارتله يازلمشدر ؛ يكيچريلرك قالديرلديغى زمان (١٨٢٦) ه قدر كچن آلتمش سنه‌لك وقايعى ، بعض مقدمه‌لرله برابر اون ايكى جلد اوزرينه تقسيم ايده‌رك يازدى .

محكمه‌لر ايچون قانون يازمق لازمدى ؛ باشمزك تحت رياستنده رسمى بر جمعيت تشكل ايتدى ؛ اون آلتى كتابدن عبارت ، برچوق احكامى احتوا ايدن «مجله» حاصل اولدى ، حالا حاكم‌لر ايچون معتبر ، علمى قدرتى حائز بر اثردر . . مورخ ، حقوقه واصوله آشنا ، اديب بر عالمدى ؛ فاتح قبرستاننده مدفوندر .

خالد ضيا — برمدت عائله‌سى يرنده خصوصى تحصيل كوردى ؛ ازميرده تدريساتى فرانسزجه

اولان «مه‌كيتاريست» مكتبنده اوقودی ؛ ايلك يازيلری نوروز وخدمت غزته‌لرنده چيقدی . اولجه بزده خلاصه عجم اثرلرينه تابع ، اجتماعی حياتمزدن اوزاق موضوعلره دائر ، اكثريا منظوم حكايه‌لر يازيليوردی ؛ تنظيماتدن صوكره نامق كمال ، اكرم ، سزائی ، نابی زاده ناظم ومراد بكلرك ، مدحت افنديننك آثاری نشر ايدلدی ؛ آرتق بونوعك بويوك بر استادی بكله‌نيوردی ؛ خالد ضيا ، «نميده ، براولونك دفتری ، فردی وشركاسی» كبی حكايه‌لريله ماضيدن آيرلدی ؛ مائی وسياه ، عشق ممنوع رومانلرنده «صوانغون دمت ، بر يازك تاريخی ، كوچوك فقره‌لر ، برشعر خيال» اسملی كوچوك حكايه كلياتنده بويوك بر محرر نفوذی واردر . افاده‌سی تركيبلر وقويو خياللرله يوكلو كورونور ؛ بعض اثرلرنده‌كی آغيرلغی اسكيدكی صاقلامق قابل دكلدر ؛ بناءً عليه شيمديكی احتياجه اويغايانلر چوغالمشدر ؛ فقط ينه اك قيمتلی حكايه استاديمز اودر .

خالده اديب — استانبوللودر . . «كوزه‌ل يازيلر» ده اوقوديغمز «قاباق چكردكجی» حكايه‌سندن چوق فضله قيمتی حائز بويوك اثرلری وار : سويه طالب ، خراب معبدلر ، يكی توران ، صوك اثری ، خندان ، موعود حكم .

بربازينك شيوه‌يه ، قاعده‌لره ، منور خانمك بالخاصه فكری ، ذوقی يوكسه‌لمش قادينلرك بيلديكی ، بمسه‌ديكی لسانه اويمه‌سی دوغرولغنه ، أيلكنه دلالت ايدر . خالده خانمك اثرلری بومعناده قوتلی دكلدر . افاده‌لرينی دائما تميز ، پوروزسز برتوركجه صابه‌مايز ؛ او ، دها زياده كوزه‌للكی ، كوكلنك هيجانلرينی ، صيجاق حسلرينی آكلاتمغه چاليشير . شعرلی يازار . اسلوبی يعنی كنديسنه مخصوص اولمق لازم كلن افاده‌شكلی يكی وشخصيدر .

رضا توفيق — غلطه‌سرای وملكيه مكتبلرنده ، برمدتده يهوديلرك «آليانس ايزرائيليت» مؤسسه‌لرنده اوقومش ، طبيه‌دن چيقه‌بيلمش . هنوز دها چوجوق ايكن علمه ، شعره مراق صارديرمش .

وقتيله ساز شاعرلری قهوه‌لرده اسكلرك كوكلنه ياقين ادلی ، يانيق موسيقيلی برهجرانله قوشمه ، شرقی ، مانی وغزل سويله‌يورلردی . ايچلرنده اسانی انكيلره دوشورن بعض نغمه‌لر بولنوردی . رضا توفيق بونلرك سحرينی روحنده صاقلامش .. صوكره‌لری ماضينك طاتلی حسلريله يوغرولمش ، «قبر فكرتی زيارت ، بابا نصيحتی ، قوجه حسن دايی» كبی ياخود دها كوزه‌ل ، چوق تأثيرلی شعرلر يازدی .

كنجلكنده بزده اوقونان شيئلر نامق كمال وحامد بكلرك اثرلريدی ؛ حريت ذوقنه آشنا ، هيجانلی كنجلرك آغزنده هپ بونلر دولاشيوردی ؛ رضا توفيق بكده اوكنالرك تأثيری آلتنده قالمشدی .

اوروپاده اون بشنجی اون آلتنجی عصرلردن بری ملتمزك علمی ذوقنه چوق فائق برحيات تشكل ايتمشدی ؛ بزم ايچون لسانلرينی اوكرنمك لازمدی ؛ باباسی دلالت وتشويق ايديوردی ؛ قابليتی مساعددی ؛ بوكون فرانسزجه ، عربجه ، انكليزجه ، عجمجه ، اسپانيولجه بيليور .

شعرلری كتاب حالنده مطبوع دكلدر ؛ نشر ايدلمش اوچ بويوك اثری وار : فلسفه‌درسلری حامدنامه ، فلسفه قاموسی .

سليمان دده — طاتلی ، صيجاق ، دره‌ين برحسك ، اينجه ، طاشقين ، هيجانلی خيالرك

كوزه‌ل يازيلر حالنده اوده‌سی بزده پك اسكيدن باشلار ؛ حتی ماضی‌يه دوغرو الك اوزاق حدودينی،
بوكون چيزلمش كوسترمه‌يز : هله عثمانلی سلطنتنك تشكلی زماننده يعنی يدی عصر اول محررلرمز
واردی ؛ سليمان دده ، « غريبنامه » صاحبی عاشق پاشا كبی شاعرلرك اللرندن نظمی آلمش ، كندی
حسلرنده برشی قاتارق استقباله دور ايتمشدی . الهی بر آهنك ايچنده چوق دفعه ديكله-
ديككز « مولد شريف » سليمان دده‌نكدر .

سلطان ييلديريم بايزيد [١٣٤٧ - ١٤٩٣] له عين عصرده ياشايوردی ؛ حتی سرايك
امامیدی ، برنجی پادشاهمز غازی سلطان عثمانك قائم پدری شيخ اده‌بالی ايكنجی قوشاقدن جديدر،
باباسی احمد پاشا امرادندی ؛ دده‌سی محمود چلبی مدرسيدی .

سليمان دده بروسه‌ده چكركه‌يه كيدن جاده‌نك صول جهتنده‌كی مزارلقده صوكره‌دن مرمرله
ياپيلمش بر قبر ايچنده ياتيور . . .

محمد عاكف — فاتح مدرسلرندن ايپكلی خواجه طاهر افنديك اوغليدر ؛ عائله‌سندن ،
محيطندن آلديغی علمی ودينی تربيه ، فكر و اعتقاد اعتباريله چوق قوتليدر . مسلمان قادينی كبی
عربجه‌دن ترجمه ايتديكی كتاب و مقاله‌لر استثنا ايديلنجه شيمديلك صفحات نامیله بر اصل صفحات
صوكره سليمانيه كرسيسنده ، حقك سسلری ، فاتح كرسيسنده ، خاطره‌لر اسملی بش منظوم اثری
وار : لسانی پك تميزدر : « كوفه » سرلوحه‌لی پارچه‌ده كورديككز : طبيعی محاوره طرزينه، خلقك
صميمی حسلرينه اينيور : موضوعلری حياتدن آلنمشدر : ايسته‌ديكی زمان وزنك آهنكنی كيزلر ،
نثر كبی دوم دوز يازار . شعرلری پك آچيق وسليس اداليدر : بالقان حربنك فلاكتلرينه اونك
حقيقی بر مسلمان عشقيله چارپان قلبی ترجمان اولمشدر . . .

عبدالحق حامد — مملكتمزك بلكه الك بيوك شاعری . پدری خيرالله افندی مورخ وسلطان
عبد دورنده آچيلان انجمن دانشك بكنجی رئيسی ايدی ؛ اون سكز جلد حالنده بر عثمانلی تاريخی
يازمشدر .

حامدبك، ابتدائی تحصيلی قسماً پاريس مكتبلرندن برنده كچيردی ؛ عائله‌سی آراسنده خصوصی
معلملرك دقتنه مظهر اولدی . هنوز هرمسنك پك كسب ادبی ثمرلری ذكی ، هيچ قابليتی چوق
بر شعر صنعتيله اوقودی : « كوزه‌ل يازيلر » ده كورديككز بكی اولماق پارچه‌سيله قياس قبول
ايتمز بيوكدر . دورين معنالی اثرلری وار : بونلرك اون بديسی تياترو شكلنده يازلمشدر ، هربری
اهميتله تخييل ايدلنكه ده كرلی اده‌سی اطرافزده قونوشيلان لسانه اويمايور : صحنه‌ده خيالری، تركيبلری،
شعر اشتيقی سيلمك ، صاقلامق لازمدر . حامد بك بوكا لزوم كورمه‌يور : محاوره‌لری ، پرده
وتجلسلرينك ترتيبی ، تياترولرينك موفقيتله تمثيلنه مانعدر .

شعرلرنده‌كی دهاسی ، اثارينك كوكلرمزه نفوذنده‌كی قدرتی ، عموميتله يازيلرينك اوصافنی ؛
قيمتنی قرائتك ديكر جلدلرنده كوسترلمش بوله‌جقسكز . . .

رسمی حياتی اوزون مدت خارجيه مأموريتلرنده كچدی ، شيمدی اعيان اعضاسندندر .

عمر سيف الدين — [١٨٨٥ - ١٩٢٠] پك كنج ياشنده ئولدی ؛ خلقه دوغرو ايتمك
ايسته‌ين بر محرردی . حكايه‌جی . اكثريا اوقوديغكز « قالاو » بی كبی شيون هله دائما آچيق
توركچه‌در .

یازیلرمز ایچنده کیمه‌حیدك یعنی ظاهراً کوستریشلی ، شکلاً سوسلی افاده‌لره میلمز چوقدر ، صحیفه‌لرجه اوزایان نثرمزه یاقین عصرلرنه حیاتده کیمسه‌نك قونوشدیغنه تصادف ایتمه‌یز ؛ پارلاق، آلیملی کورونه‌م دییه چوق دفعه بنلکمزی یایه شکلی صوقمیز . عمر سیف‌الدین ، حیاتك روحنده براقدیغی ایزلری ، اولدیغی کبی کوسترمك ، آچیق املندیدی ؛ بر ، طبیعی مزاجزه ، آلدیغمز تربیه‌نك ، قفامزك ایچینه ، دهمزده حاضرلادیغمز افکاره نسبتله کوربیوز ؛ کیم بر مغرور یاخود فداکار آدمی . بیلدیرلی کیجه‌لرك آلتنده سورروکلنن بر فریادی ، کوللرك قیریشیقسز کوزه‌للکنی . . عیناً یزه‌سیدر ؛ سویله‌یورکن هپ دماغمزده‌کی تأثرلری آکلایورز ؛ طبیعت بویوك بر عالمدر ؛ بوکا هرکس یالکز بر جبهه‌سندن ، کندی بولندیغی جهتدن باقه‌بیلیر ؛ اوحالده خارجی عالم، اولدیغی کبی صحیفه‌لرمزه عکس ایده‌مز؛ بز فوطوغراف ما کنه‌سی ده‌کلز ، هاله عمرسیف‌الدین بك ، حسنه ، تمیللرینه کوزه ، قمه‌ن بویولنور ، شکلنی ده کیشدیرردی . افده‌لرینك قابلیغنه راضی اولمشدی ؛ لکن بر هنری واردی : حکایه‌لرینه کندی تجائبلکندن پك چوق شیٔ قاتیوردی ؛ یعنی شخصی ایدی . ادبی اثرلرك أبی اوصافندن بری‌ده بودر . «کوزه‌ل یازیلر» ك دیکر جلدلرنده برقاچ حکایه‌سنی‌ده اوقویه‌جغز، اوزمان بوفکرلری دها قولای آکلاشیله‌جکنی تخمین ایدیورم . .

محمود اکرم — [١٨٤٧ ـ ١٩١٣] استانبوللودر . برعصره یاقین‌زماندن بری مملکتمزك علمی ، شعری ده‌کیشیور ؛ آز چوق فقط هرحالده اسکیدن‌فرقلی برعرفان محیطی ایچنده‌بولنیورز . بوتحول سنه‌لرینك ابتدالرنده یه‌تیشن برقاچ استاد وار ؛ اکرم بك اونلردن بریدر .

کوزه‌ل، ادبی یازیلرك نوعی، قیمتی آکلامقده کنجلره، طلبه‌سنه یول کوستردی، تقدیرلرنده اصابت ایدیوردی؛ اوصافی مختلف اثرلر یازدی؛ اوچ جلدلك زمزمه‌سی باشلیجه شعرمجموعه‌سیدر. کتابك ٣٠ ـ ٣٣ صحیفه‌لرنده اوقودیغمز پارچه‌لرینی «نژاد اکرم» اسملی کتابندن آلدق ، ایجلی حتی عمومیتله الك کوزه‌ل اثری بودر .

اکرم بك ، قندیللیده ، کوچوك صو مزارلغنه دفن ایدلشدر . . .

معلم ناجی — [١٨٤٩ ـ ١٨٩٣] استانبوللیدر . چوجوقلغنده تحصیلی وارنه مدرسه‌سنه منحصردی ؛ پك‌أیی‌عربی‌وفارسی‌بیلیوردی؛ «عمرك چوجوقلغی» نی «سنبله» اسملی کوزه‌ل بر اثرندن انتخاب ایتدك ؛ کوربیورسکز : تمیز ، ساده یازیوردی ؛ «شراره ، آتشپاره، فروزان، حمیت، ارطغرل» نامنده‌کی منظوم کتابلرنده بولدیغمز پوروزسز ، أیی ، دوغرو افاده‌لرك شعرمزه چوق تأثیری‌اولدی ؛ «لغت‌ناجی» سندن حالااستفاده ایدیورز؛ «اصطلاحات ادبیه» سی، «مظفر مجموعه‌سی» قیمتلی اثرلرندندر ، فرانسزجه‌دن ترجمه ایتدیکی منظومه‌لره کندی نوعنده کوزه‌ل وقوتلی دینه‌بیلیر.

فکراً هنوز کماله ایریوردی ؛ کنج دینه‌بیله‌جك برياشده وفات ایتدی ؛ مملکتمزك‌استادلرندن بری اولمشدی ؛ سلطان‌محمود تربه‌سی قبرستاننده مدفوندر . . .

نامق کمال — [١٨٤٠ ـ ١٨٨٨] تکفور داغنده دوغدی . چوجوقلغنی استانبولده ، قارصده، صوفیه‌ده کچیردی . کنجلکنده ایکی فکر جریانی بولدی : (١) اسکی شعر ذوقنه‌اویان، عربی وفارسی ایله اکتفا ایدن برزمره واردی ؛ (٢) حکومتك بعض رؤساسی ، شناسی افندی کبی محررلر عصرك یکی احتیاجلرینی کورمشدی ؛ اوروپاده‌کی علمه ، اصوله موافق شرائطله چالیشمق لزومنه قانمدیلر .

نامق كمال ، ايكى قسمده پارلاق براميدى اولدى . اسكى شكلده ، شعرلر يازدى؛ شناسينك نمونه‌سنه كيردكدن صوكره دها زياده يكيله‌شدى : اوروپاده اوچ بچوق سنه بولندى؛ بو سياحت، ذكاسنك قدرتنه دها كنيش افقلر آچدى .

حريت ايچون فداكار بر قهرمان كبى هيجانلنيدى ؛ ملتمزك كوكلنده « وطن » كلمه‌سى اونك حسلرنده‌كى آتشدن طوتوشدى ؛ اوزمانك كنج روحلرينى امثالسز بر قوتله قاورامشدى .

حقوقه ، تاريخه ، شعره مراق ايدييوردى ، « زواللى چوجوق ، عاكف بك ، قره‌بلا ، وطن ياخود سلستره ، كلنهال ، جلال‌الدين خوارزمشاه » اسملى آقى تياتروسى ، « انتباه، جزمى » نامنده ايكى حكايه‌سى واردر : نثرى، نظمى قوتيدر ؛ ايكيسنده‌ده اوصافندن بحث ايتمه‌يى اوته‌كى قرائت كتابلرينه براقيورز . . .

بولايرده شهزاده سليمان پاشانك تربه‌سى يانده مدفوندر .

فهرست

صحيفه	اثر	مؤلف
۳	پیغمبرمز افندمزه دائر	جودت پاشا
٤	بك حزين برمولد كيجه‌سى	محمد عاكف
٥	عائشه‌جك	احمد حكمت
٩	خلوقك بايرامى	توفيق فكرت
١٠	قبر فكرتى زيارت	رضا توفيق
١١	رسامك تحسيرى	ساطع .
١٣	كوله‌نك انتقامى	سراج الدين
١٤	چوجوقلغمك رمضانلرى	رفيق خالد
١٦	اوغلمك شعرى	اسماعيل صفا
١٨	قره‌جه حصارده	احمد رفيق
٢٠	بوكونك چوجوقلرينه	ابراهيم علاء الدين
٢١	تيلكى ـ آرسلان	محمد عاكف
٢٣	ازيك پالاموت	حسين جاهد
٢٣	ساعت	على اكرم
٢٥	عالى پاشانك صدارتى	عبدالرحمن شرف
٢٧	بابا نصيحتى	رضا توفيق
٢٨	بر قوش	محمود اكرم
٣٠	زواللى بابا	»
٣٤	نژاد اچون	»
٣٤	ميثير بويداى	عبدالله زهدى
٣٩	قيش كله‌دن	فاضل احمد
٤٠	قايقچى	حسين جاهد
٤١	بر شرقينك كابوسى	خالد فخرى
٤٢	قاشاغى	عمر سيف الدين
٤٧	حرب اچنده بهار	اورخان سيفى
٤٨	فالاقا	عمر سيف الدين
٥٦	دوه‌نك دشى	توفيق فكرت
٥٨	قار ياغاركن	خالد ضيا
٦٧	بهار قالقه	توفيق فكرت
٦٧	ياز بيته	»
٦٨	خزان تيزه	»
٦٨	قمش بابا	»
٦٩	قوت	حسين جاهد
٧٠	پلونه اوكنده	احمد راسم
٧٢	مربع	نامق كمال
٧٣	پلونه‌دن كچيوركن	جناب شهاب الدين
٧٣	فالجى	حسين جاهد
٧٥	يازين	فاضل احمد
٧٦	اميدى بوملتك كومولمز	محمد على توفيق
٧٧	درويشك سوزى	خالد فخرى
٧٧	قاره خليل	خالد ضيا
٧٩	اختيار دكرمنجى	محمد امين
٧٩	شكوفه چيچ	على اكرم
٨١	اوزومجى	احمد حكمت
٨٣	اميد	محمد امين
٨٤	طياره‌لر	ابو الضيا توفيق
٨٦	قاناريه	اورخان سيفى
٨٧	جويبار	احمد مدحت
٩١	غربت يولجيلرى	يوسف ضيا
٩٢	عمرك چوجوقلغى	معلم ناجى
٩٥	قوجه حسن دايى	رضا توفيق
٩٩	آنادولوبى كوردم	رفيق خالد
١٠٢	ملت شرقيسى	توفيق فكرت
١٠٤	بايرام صباحى	حسين جاهد
١٠٥	غروب	على جانب
١٠٦	پنجره‌مدن	فاضل احمد
١٠٧	آقينجى	يحيى كمال
١٠٨	اويونجاقجى عفان افندى	روشن اشرف
١١٢	مسلمان ديارى قارشيسنده	محمد عاكف
١١٣	آننه‌مه	سليمان نظيف
١١٤	قارده‌شمه	ادريس صبيح
١١٥	بر مكتوب	ابراهيم شناسى
١١٦	قنديل شريف تبريكى	نامق كمال
١١٧	زراعت ـ تجارت	عبدالحق حامد
١١٩	بر مكتوب دها	احمد حكمت
١٢٠	بر سفيله‌نك چوجوقلغى	عبدالحق حامد
١٢٢	قاباق چكردكجى	خالده اديب
١٢٦	كونه	محمد عاكف
١٣٠	طاش	عبدالله زهدى
١٣٥	دعا	محمد عاكف
١٣٦	بعض محررلره دائر	

تصحيح: ۷۲ نجى صحيفه‌ده‌كى «هواء وهوس» « هوى وهوس » اوله‌جقدر .

